A close-up, high-contrast portrait of Marcel van Roosmalen, a man with short hair and a slight stubble, looking directly at the camera with a serious expression. He is wearing a dark blue quilted jacket. The background is dark, making his face the central focus.

Het is zoals het is

Marcel van Roosmalen
op pad met Theo Bos

voetbal
INTERNATIONAL

Schrijver en journalist Marcel van Roosmalen stond zijn hele jeugd op de lange, overdekte staantribune van stadion Nieuw Monnikenhuize in Arnhem. Eerst ging hij aan de hand van zijn vader, daarna met zijn broer en later met vrienden.

Op 31 augustus 1983 zag hij verdediger Theo Bos zijn debuut maken tegen FC Wageningen. Hij zou in totaal 369 competitiewedstrijden voor de club spelen en uitgroeien tot Mister Vitesse – en tot het jeugdidool van Van Roosmalen. Nadat bij Theo Bos alvleesklierkanker was geconstateerd, vroeg hij Van Roosmalen dit boek te schrijven. *Het is zoals het is* is geen biografie, maar een met humor geschreven portret van de mens, voetballer en trainer Theo Bos.

Marcel van Roosmalen schrijft onder meer voor *nrc.next*, *Hard gras*, en de *VARAgids*. Zijn *Hard gras*-special *Je hebt het niet van mij. Een tragikomisch verslag van een jaar Vitesse* groeide uit tot een bestseller en werd bekroond met de Nico Scheepmaker Beker voor het beste sportboek.

Over *Je hebt het niet van mij* schreef de pers:

‘Een meesterwerk. Een tragikomisch, met humor doorspekt verslag van een voetbalclub in al zijn eenvoud.’ *Sportweek*

**‘Het is zeer waarschijnlijk het sportboek van het millennium [...] twee keer lezen. De tweede keer is het nog beter.’
*de Volkskrant***

Het is zoals het is

Marcel van Roosmalen
op pad met Theo Bos

**Het is
zoals het is**

VOETBAL INTERNATIONAL

‘Voor Lotte, mijn jongste dochter, zodat ze later kan lezen wie ik ben.’

Theo Bos

Voorwoord

Toen ik als jochie bij de selectie van Vitesse kwam, draaide alles om de grote jongens: John van den Brom, Edward Sturing en Theo Bos. Vooral om Theo eigenlijk. Theo had geen grote mond, maar was in de kleedkamer toch heel aanwezig. Hij was de baas, je had respect voor hem.

Er was meteen een ‘klik’ tussen ons. Een gevoel van herkenning, we waren alle twee een kind van de club. Tijdens mijn eerste training speelde ik iemand door de benen. Ik blij. Terwijl ik nog liep na te genieten werd ik tegen de grond geschopt.

Dat was ook Theo.

Ik moest natuurlijk wel effe normaal blijven doen.

Buiten het veld nam hij me onder zijn hoede. Hij gaf tips en zei wat ik wel en wat ik vooral niet meer moest doen. Het voelde veilig en vertrouwd met Theo om me heen. Ik wist: hij let op me.

Na een wedstrijd bij NAC stond ik na afloop onder een afdakje te wachten tot we met de bus zouden vertrekken. Opeens stond er een jongen voor me die me op mijn bek wilde slaan. Ik wilde reageren, maar Theo was me voor. Hij sprintte ernaartoe, sprong ertussen en gooide die jongen een paar meter de lucht in.

Na een blessure was ik veel te dik. Theo, die zelf ook altijd worstelde met zijn gewicht, kwam naar me toe en vroeg: ‘Wat ga jij doen in de zomervakantie?’

Hij ging zelf iedere dag trainen op Papendal. Het leek hem wel verstandig als ik meedeed. Die zomer hebben we iedere dag samen gesport. Dan zaten we naast elkaar op de hometrainer in dat fitnesscentrum. Op de vloer lagen onze plassen zweet, het ging er dan om wie de grootste plas had. We zeiden dan niet zoveel. Dat hoefde ook niet. Ik had met Theo hetzelfde als met mijn vader: we hoeven elkaar niets te zeggen, we begrijpen elkaar toch wel.

Het was niet zo dat we de deur bij elkaar platliepen, maar het zat goed, dat wisten we. Als er wat speelde sms'ten we. Toen hij trainer van Vitesse werd wilde hij me er graag bij hebben. Dat ging toen niet, ik speelde bij FC Twente. Ik heb toen wel gezegd: ‘Vitesse heeft een Theo nodig.’ Dat vond hij wel grappig.

Theo had wat ik ‘een ziek gevoel voor humor’ noem. Hij maakte harde grappen over anderen, maar ook over zichzelf. Mensen die hem niet kenden schrokken daar wel eens van of snaptten dat niet. Misschien is dat wel wat ze bedoelen met ‘Ernems’. Mensen buiten Arnhem weten niet hoe groot Theo Bos hier was.

Toen ik het hoorde van zijn ziekte was ik er kapot van. Ik wilde hem graag nog een keer zien, maar heb dat te lang uitgesteld. Ik wilde het beeld van Theo Bos dat ik in mijn hoofd had – die stoere, brede man – niet verstoren. Als we elkaar in het GelreDome ontmoetten groetten we wel, maar liet ik hem verder met rust. Af en toe zag ik aan zijn gezicht dat hij niet op aandacht en medeleven van al die mensen zat te wachten. Dat hij liever zelf bepaalde met

wie hij sprak, maar hij was te fatsoenlijk om ze allemaal weg te sturen.

Gelukkig kwamen we elkaar tegen bij een concert van Ali B. in de schouwburg. Toen hebben we gepraat en kreeg ik het gevoel dat het goed zat. Daarna heb ik een afspraak gemaakt om langs te komen, helaas overleed hij een dag te vroeg.

Ik ben blij dat er een boek over Theo is. Ik ben er trots op dat hij wilde dat ik het voorwoord schreef. Theo verdient het dat we aandacht aan hem blijven besteden. Hij bleef onder alle omstandigheden zichzelf, dat zouden meer mensen moeten doen.

Theo Jansen

Proloog

Mijn eerste Vitesse-held was aanvaller Ron van Oosterom. Op een gegeven moment had ik zijn handtekening twaalf keer dubbel, maar dat kwam ook omdat hij bij het bouwbedrijf bij ons om de hoek werkte. Hij verdween uiteindelijk uit mijn herinnering. Bij het bouwbedrijf zeiden ze dat hij van de steiger was gevallen. Jaren later ontdekte ik dat hij daarna nog gewoon twee jaar voor Heracles had gevoetbald.

Vervolgens werd Jurrie Koolhof mijn held, logisch. Als je als Vitesse-speler topscorer wordt in de eerste divisie ben je gewoon de fucking man, einde discussie.

En toen kwam Theo Bos, de grootste held van allemaal.

Toen Theo zich in het eerste elftal van Vitesse speelde was ik een puber van dertien of veertien jaar. Ik kon zelf niet voetballen, maar maakte plakboeken over Vitesse en rekende iedere week opnieuw nauwkeurig uit hoeveel toeschouwers er gemiddeld naar de thuiswedstrijden kwamen. Dat waren er niet veel, Vitesse had op z'n zachtst gezegd een matig elftal.

Ik zat op het Thomas a Kempis-college op een steenworp afstand van stadion Nieuw Monikkenhuize. Na school reden we – de schooltas onder de snelbinder – ernaartoe om naar de training te kijken. We brachten de ballen terug die ze over het doel schoten en vroegen de spelers na afloop om een handtekening. Die kreeg je op een papier of in een schrift, want bij Vitesse hadden ze geen geld voor spelerskaarten. Theo had toen nog haar en een snor. Omdat hij achter het stadion woonde was hij altijd te voet. We liepen wel eens met hem mee tot het Shell-tankstation aan de Rosendaalselaan waar hij blikjes frisdrank kocht. We vroegen dan of hij dacht dat Vitesse ging winnen. Het antwoord was altijd 'ja'.

Een paar jaar later promoveerde Vitesse naar de eredivisie, Theo Bos was uitgegroeid tot de populairste speler. Week na week scandeerden we zijn naam.

'Theo pak 'm terug. Theo pak 'm terug. Theo-Theo-Theo pak 'm terug!'

Hard, steeds harder, we smeekten. Net zolang tot de verdediger in het geel-zwart gestreepte shirt met rugnummer 4 wraak nam op de speler van de tegenpartij die ons, de supporters op de overdekte staantribune in stadion Nieuw Monikkenhuize, had geïrriteerd. De oorzaak was vaak een overtreding op een van onze spelers, maar het kon ook iets anders zijn. Een spits met te lang haar bijvoorbeeld.

Theo, het lichaam van een bokser, was dan als een poema. Rustig wachtend tot scheids- en grensrechters de andere kant op keken en dan pats... Dat deed hij slim, hij kreeg bijna nooit een gele kaart. In zijn voordeel was dat er toen nog niet zo veel camera's rondom het veld stonden. Daarna keek hij naar ons, soms gaf hij een knipoog of maakte een beweging met zijn arm, waarna het 'Theo bedankt' van de tribune rolde. Op de neutrale toeschouwer die niet op Theo maar op de bal lette, moet dat een vreemde indruk hebben gemaakt, maar voor ons waren het hoogtepunten.

Tegen Braga voor de UEFA Cup viel vlak voor tijd het licht uit. Trainer Henk ten Cate rookte filtersigaretten in de middencirkel, wij hielden aanstekers omhoog, sprongen en zongen: 'Wie niet springt, die is voor NEK,' een verwijzing naar rivaal NEC uit Nijmegen.

Er was één speler die meesprong: Theo.

Begin jaren negentig mengden zich wat racisten van de politieke splinter CP '86 onder ons. Hennie Meijer, de donkere spits van FC Groningen met de dikke kont, werd bekogeld met bananen. Theo liep het veld af en at ze op. Er is daarna nooit meer met bananen gegoid bij Vitesse.

Theo Bos, dat voelde je, was een van ons. Hij werd dan weliswaar betaald door Vitesse, maar voor ons was hij altijd amateur gebleven. Hij kwam uit Arnhem, moest net als de meesten 'werken voor zijn geld' en bleef 'normaal doen'. Theo reed niet in een dure auto, droeg een spijkerbroek van een onbekend merk, maakte praatjes met supporters en liet in interviews weten dat bami zijn lievelingseten was, dat hij in zijn vrije tijd kaartte (jokeren) of ging bowlen in het kegelcentrum aan de Schelmseweg en dat hij behalve voetballer ook supporter van Vitesse was. Theo, dat wisten we gewoon, zou ons nooit verlaten. Een zondagmiddag zonder 'Theo pak 'm terug' konden we ons niet voorstellen.

Jaren later, ik woonde inmiddels in Amsterdam, probeerde ik het de mensen daar wel eens uit te leggen waarom Theo Bos in Arnhem zo'n populaire speler was. Dat we door zijn naam te roepen eigenlijk een beetje onszelf stonden aan te moedigen en dat je dat gevoel toch moeilijk kon hebben als je de namen van Johan Crujff, Marco van Basten of Dennis Bergkamp stond te scanderen.

Ik leerde Theo pas veel later echt kennen. Toen hij trainer van Vitesse werd en ik hem voor het eerst mocht interviewen, was ik zenuwachtig. Het gesprek was samen te vatten in één zin, die hij die middag een paar keer herhaalde: 'Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.' Daar werd ik als journalist niet blij van, maar feitelijk gezien bevat die ene zin meer wijsheid dan een boek met de gebundelde uitspraken van Johan Crujff.

Eerlijk is eerlijk: ik had nooit gedacht een boek over Theo Bos te schrijven.

Zestien weken voor zijn overlijden vroeg hij het me. Ik wilde en kon niet weigeren, maar ik zou liegen als ik zou zeggen dat het me makkelijk afging. Het werden rare weken. Mijn jeugdheld werd steeds zieker. Het was vreemd om hem zo traag te zien bewegen. Hij had het over alledaagse dingen en zei soms helemaal niets. Dat waren de zeldzame momenten dat ik me afvroeg: is het dit allemaal wel waard?

'Waarom wil jij eigenlijk een boek?' vroeg ik.

'Voor Lotte, mijn jongste dochter, zodat ze later kan lezen wie ik ben. Misschien dat andere mensen in een vergelijkbare situatie er ook iets aan hebben.'

'Waarom heb je het me niet eerder gevraagd?'

'Toen leefde het bij mij nog niet zo,' zei Theo. 'Bovendien, jij hebt me toch ook gezond meegemaakt? Dat moet er ook in.'

We gingen vooral dingen doen: bloedprikken in ziekenhuis Rijnstate, rondjes rijden in de zwarte Opel door de Arnhemse wijk Geitenkamp, een broodje eten bij Broodje Rico in de Steenstraat, naar trainingen van Vitesse, naar wedstrijden van FC Den Bosch en FC Dordrecht en naar het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam voor de chemo. Wij hadden het dan over zijn jeugd, zijn tijd als speler en trainer, en steeds vaker over ziek zijn en de naderende dood. Theo werd steeds magerder, viel tijdens die gesprekken een keer in slaap, en bleef, ondanks de pijn die hij continu voelde, optimistisch en was soms zelfs vrolijk. Ik had niet de indruk met een doodziek persoon op pad te zijn.

We hadden te weinig tijd, Theo en ik. ‘Hoelang doe jij eigenlijk over een boek?’ vroeg hij een keer. ‘Wedden dat ik eerder dood ben dan dat jij het boek af hebt?’ Een gebrek aan wilskracht kan me niet worden verweten, maar het was al snel duidelijk dat hij die wedstrijd ging winnen.

Hij zei dat ik na zijn overlijden maar met zijn vrouw Marieke, zijn kinderen en zijn vrienden moest afspreken. Hij noemde wat namen.

‘Bel ze maar als ik dood ben, ik neem aan dat ze dan wel wat positiefs te melden hebben. Over de doden niets dan goeds, toch?’

Er waren ook mensen bij wie ik vooral niet op bezoek moest gaan. Op gewroet in zijn privéleven zat hij niet te wachten.

‘Van de mensen die me zijn tegengevallen, heb ik al lang afscheid genomen. Dat is dan afgesloten. Dat soort verhalen is voor niemand leuk. Ik ben een keer gescheiden, maar veel spannends is er verder niet gebeurd. Ik ben geen Andy van der Meijde.’

Dat klopte.

Na zijn dood bezocht ik zijn familie en vrienden. Ieder gesprek begon hetzelfde: ‘Theo Bos was een geweldig mens,’ waarna een opsomming van goede eigenschappen volgde. Precies waar ik vooraf bang voor was.

‘Streep dat dan maar door,’ zei Theo toen ik hem zei dat dat ging gebeuren. ‘Een keer of vier is genoeg. Ik ben geen heilige.’

‘Wat ben je dan wel?’ vroeg ik.

‘Gewoon Theo Bos,’ zei Theo.

Ik ben inmiddels volwassen, in mijn leven is geen plaats meer voor standbeelden of blinde adoratie, maar Theo Bos heeft mij laten zien wat een held ook kan zijn: iemand die het leven tot het einde voluit leeft, zijn eigen talenten benut en uitbouwt, en anderen stimuleert om het beste uit henzelf te halen.

Amsterdam, 3 juli 2013

Deel 1

Augustus 2005

Ik ging altijd met Gijs en Tom naar Vitesse, maar die dag zaten ze zonder mij op de Zuidtribune. Het literaire voetbaltijdschrift *Hard Gras* had me gevraagd om een jaar lang het wel en wee van Vitesse te volgen en daarvan verslag te doen. Ik had geen idee hoe voetbaljournalisten zich gedroegen. In het stadion maakte ik kennis met persvoorlichter Ester Bal, maar zij wist ook niet wat voetbaljournalisten precies deden.

‘Je kunt ze niet over een kam scheren, maar ze sturen hier niet de crème de la crème naartoe. De een zit hele wedstrijden mooie zinnnetjes te verzinnen, een ander doet niets. Het valt me wel op dat de meesten niet zo lekker in hun vel zitten, maar dat kan natuurlijk ook aan de club liggen.’

Manager Voetbal Jan Streuer liet me het stadion zien. Hij opende de deur van een businessunit. Daar dronk het bestuur van Vitesse koffie met het bestuur van SC Heerenveen. Jan stelde me voor aan Vitesse-voorzitter Kees Bakker. Kees wilde vooral het positieve Vitesse-gevoel onder de aandacht brengen. Zo was er een nieuwe zwaaisjaal met de tekst VITESSE IS VAN MIJ. Een van de commissarissen haalde er een uit de zak van zijn colbert en liet hem zien. Er waren al ontzettend veel supporters met zo'n ding, maar dat kwam ook omdat je hem cadeau kreeg bij de aanschaf van een seizoenkaart.

‘Clubgevoel, binding met de club. Dat is belangrijk,’ zei Kees. ‘Vandaag nemen we in de rust van de wedstrijd met veel toeters en bellen afscheid van onze clubman Theo Bos. Hij is trainer geworden bij FC Den Bosch. Dat wordt iets bijzonders. We hebben een geheime verrassing voor hem. Ik zal u een hint geven: het draagt een bril en zingt “You’ll Never Walk Alone.”’

‘Lee Towers,’ zei ik.

‘Ssst,’ zei Kees Bakker.

Daarna zei hij: ‘Mensen als Theo Bos, Edward Sturing en ook Theo Janssen moet je koesteren. Dat zijn je clubmensen, dat is je identiteit.’

Na de wedstrijd nam ik Tom mee naar de businessruimte, ik had toegangskarten. Er was daar drank, net als in café Vrijdag aan de Velperbuitensingel waar we normaal na afloop altijd naartoe gingen. Het leek me een prima gelegenheid om werk en privé te combineren.

We zagen Theo staan, omringd door vrienden.

John van den Brom had een arm om hem heen geslagen.

Tom zei dat ik, als ik een boek over Vitesse ging schrijven, ook met Theo Bos moest praten.

‘Wat moet ik zeggen dan?’ vroeg ik. ‘Gewoon,’ zei Tom. ‘Dat hij ons idool is, wat kan jou het eigenlijk schelen wat hij denkt? Hij is dronken, net als wij.’

Tom begon weer over die wedstrijd tegen Fortuna Sittard waarin keeper Raimond van der Gouw een rode kaart kreeg en Theo diens plaats in de goal innam. En dat we toen vijf minuten lang ‘Alle ballen op Theoooo’ hadden geroepen.

Pas vier bier later liepen we naar hem toe.

Eerst gingen we er gewoon bij staan, maar dat was natuurlijk vreemd.

‘Hoi Theo,’ zei ik. ‘Ze hebben me gevraagd om een boekje over Vitesse te schrijven...’

‘Heb ik van gehoord, ja,’ zei Theo.

Ik durfde hem in het begin niet aan te kijken. Als je jarenlang iemands naam hebt gescandeerd is het even zoeken naar het evenwicht, naar de juiste verhoudingen.

‘En ik zag je staan, dus...’

‘Vraag maar,’ zei Theo.

Ik begon over de grote foto in de houten lijst die ze hem op de middenstip hadden gegeven.

‘Vond je het een mooi cadeau?’

‘Ik had die foto al,’ zei Theo. ‘Ze hadden hem al een keer aan me gegeven. Typisch Vitesse. Maar ze zeiden dat ik hem mocht ruilen omdat ik hem nu dus dubbel heb. Dat is dan ook weer typisch Vitesse.’

Hij was tijdelijk uitgeweken naar FC Den Bosch om daar als hoofdtrainer ervaring op te doen.

‘Het ideale scenario is dit jaar net niet promoveren en dan is Sturing weg en dan...’

We concludeerden dat Theo op koers lag. Dat dit jaar net niet promoveren moest lukken. Een dag eerder had hij zijn eerste wedstrijd met 3-1 bij Emmen verloren.

Hij had een huis laten bouwen op het terrein waar vroeger stadion Nieuw Monikkenhuize stond.

‘Op de middenstip?’ vroeg ik.

‘Nee, ter hoogte van het trainingsveld,’ zei Theo.

‘Bij de benzinepomp?’

‘Ja, daar,’ zei Theo.

Ik zei dat ik daar vroeger wel eens met hem naartoe was gelopen en dat we altijd de ballen terugbrachten. Hij kon zich er niets van herinneren.

‘Jij kocht daar altijd cola,’ zei ik.

Theo: ‘Nee, hoor.’

Hij herinnerde zich wel een heel magere supporter, die een beetje scheel keek. Ze noemden hem ‘Goofy’. Hij reed met zijn brommer over het gras, achter de verdwaalde ballen aan.

‘Hij had krantentassen op de bagagedrager, daar stopte hij die ballen in. Een keer, in de winter, ging hij keihard onderuit. Toen duurde het even voor we de bal terug hadden. “Ik ben blij dat ik een helm op heb,” zei Goofy toen hij die bal gaf.’

John van den Brom, oud-speler en toen trainer van het tweede team van Ajax, vroeg of we ook wat wilden drinken. Hij kwam terug met twee glazen bier en een cola light met Bacardi voor Theo.

‘Hij haalde vroeger de ballen op die we over schoten,’ zei Theo. ‘Dus dat biertje heeft hij wel verdiend.’

‘Goed bezig geweest dus,’ zei John. ‘En wat doe je nu? Of sta je tegenwoordig op Papendal achter het doel?’

‘Gaat een boekje over Vitesse schrijven,’ zei Theo.

‘Schrijf je dit ook op?’ vroeg John.

‘Ja.’

John wist genoeg, hij wendde zich tot Tom.

‘En wat doe jij?’

Tom, in het dagelijks leven onderwijzer, zei toen: ‘Ik woon in Amersfoort.’ Even later hoorde ik hem tegen Theo zeggen dat we vroeger, in stadion Nieuw Monnikenhuize, in vak CC stonden en dat we dan altijd ‘Theo pak ’m terug’ schreeuwden.

Ik vroeg me af hoe vaak Theo en John zo’n gesprek voerden. Vaak, aan de uitdrukking op het gezicht van John te zien.

Tom tegen Theo: ‘Maar jij pakte ze ook echt terug, daar wil ik je eigenlijk voor bedanken.’

Theo: ‘Nou, graag gedaan.’

In de auto op weg naar café Vrijdag deed ik Tom na.

“We stonden vroeger altijd in vak CC... Bedankt dat je naar ons luisterde...” Wat moet zo’n man met dat soort opmerkingen? Die denkt: wat een debielen. “Wij stonden vroeger altijd in vak CC...” Die durf ik nooit meer aan te spreken.’

‘Terecht,’ zei Tom. ‘Heb je jezelf ook gehoord? “Ik haalde vroeger bij de training de ballen op.” Hoe vaak dan? Theo kon zich er niets van herinneren.’

We trokken de conclusie dat het niet makkelijk was om normaal te doen tegen voetballers tegen wie we vroeger opkeken.

Augustus 2008

In de seizoenen erop zagen Theo en ik elkaar wel eens in het voorbijgaan bij de thuiswedstrijden van Vitesse. Dan zwaaiden we. Op zich niets bijzonders: iedereen groette Theo en Theo groette bijna altijd terug. Drie jaar later, aan de vooravond van het seizoen

2008-2009 spraken we elkaar weer.

De jaarlijkse Open Dag was op het parkeerterrein naast het GelreDome. Er waren ongeveer vijfduizend mensen. Niet echt veel. Positief was wel dat de supporters niets van het nieuwe Vitesse verwachtten. De club was afgeleden naar de onderkant van het rechterrijtje, van een verwachtingspatroon was überhaupt geen sprake. Charly – een volwassen man in een vogelpak, genoemd naar clubicoon Henk ‘Charly’ Bosveld – poseerde met kinderen geduldig voor foto’s en vertelde daarna dat hij in het echt net als ik Marcel heette en dat hij van plan was om zijn carrière af te bouwen. Het was mooi geweest, hij had nu zelf een gezin en hij had er genoeg van om zich door schoolklassen te laten stompen.

In een zandbak naast de hoofdingang speelde Theo een partijtje beachvolleybal met andere oud-spelers, ik zag hem de vuist ballen na een goed geraakte bal.

Twee uur later zag ik hem weer, gedoucht en omgekleed.

In het supportershome, een houten keet op de parkeerplaats achter de Noordtribune, werd Henk Bosveld herdacht die precies tien jaar eerder was overleden. Er was een boek over zijn leven verschenen.

Zijn dochters, Diane en Nancy Bosveld, kregen een warm applaus en een toespraak van algemeen directeur Paul van der Kraan van Vitesse. Het thema van zijn praatje was vreemd genoeg ‘bezuinigen en dat dat niet makkelijk was’. Hij verontschuldigde zich namens de club dat ze, ondanks een eerder cadeau gegeven ‘seizoenkaart voor het leven’, op wedstrijddagen nog steeds gewoon een kaartje moesten kopen bij de kassa. Hij hoopte het een beetje goed te maken met twee wel geactiveerde seizoenkaarten voor de Westtribune. Daarna ging zijn telefoon, waardoor hij de draad van zijn verhaal kwijtraakte. Zijn ringtoon was een Vitesse-liedje op de melodie van ‘Whatever You Want’ van Status Quo.

Daar zijn de boys

In geel en zwart

We zijn supporters

Hebben een Vitesse-hart

Toen we uitgelachen waren kwam Theo naar voren om de eerste exemplaren van het boek aan Nancy en Diane te geven. Hij sprak uit het hoofd en uit het hart. Zelfverzekerd, de linkerhand in de zak van zijn spijkerbroek.

‘Henk Bosveld was mijn grote held,’ zei Theo. ‘Ik voetbalde bij Sempre Avanti en kocht mijn voetbalschoenen in zijn sportzaak aan de Van Muijlwijkstraat. Dat vond ik geweldig. Sowieso dat je nieuwe voetbalschoenen mocht gaan kopen, maar ook nog eens bij Henk Bosveld, de grote ster van Vitesse! Als hij wat tegen mij zei, durfde ik hem nauwelijks aan te kijken.

Hij kwam ook een keer naar de Shell naast Monnikenhuize, daar signeerde hij van die plastic ballen die je bij een blikje Fanta kreeg. Ik heb nooit meer zoveel Fanta gedronken als op die dag.

In 1995 werd hij samen met Janusz Kowalik mijn trainer. Ik heb veel van hem geleerd, en nog meer gelachen. Henk was een zorgzame, lieve man. Ik heb me altijd heel erg thuis gevoeld bij Henk en zijn familie. Ik ging ook veel met Diane en Nancy om, want die waren van mijn leeftijd. Ik ben blij dat dit boek er is. Dat verdient Henk.'

'Mooi gesproken, Theet,' zei een oudere supporter vanuit een rolstoel. 'Had je het voorbereid of deed je het uit de bolle kop?'

'Gewoon uit het hoofd,' zei Theo.

Ik sprak kort met Paul van der Kraan, die het vervelend vond dat hij vergeten was om het geluid van zijn mobiele telefoon uit te zetten.

'Ik hoop dat de intentie overkwam,' zei hij. 'Vitesse is geen kille club. Fouten uit het verleden zetten we graag recht. Ik had de indruk dat de geste goed viel.'

'Eerst hadden ze een seizoenkaart voor het leven,' zei ik, 'nu een gewone seizoenkaart.'

'Maar hij functioneert nu wel,' zei Paul. 'Ik hoop dat de media de zaken niet uit hun verband rukken. Ik stipte toch aan dat we moeten bezuinigen?'

Ik zei dat ik de enige aanwezige journalist was.

Paul, cynisch: 'Hiep hoi, houwen zo.'

'Paul bedoelt het goed,' zei Theo, die ik tegenkwam toen ik naar buiten liep. Hij zei dat hij de *Hard Gras* over het seizoen onder Edward Sturing met plezier had gelezen. 'Heel herkenbaar, ik moest lachen, maar dat kwam ook omdat ik er niet in voorkwam. Ga je nu weer een boekje schrijven?'

'Ja,' zei ik, 'ze hebben me overgehaald.'

'Sterkte,' zei Theo. 'Er lopen er hier een paar rond die je bloed wel kunnen drinken.'

Op de parkeerplaats liepen we mascotte Charly weer tegen het lijf, hij herkende me en gaf me een high five.

'Is dat ook een vriend van je?' vroeg Theo.

Daarna zei hij dat hij hoopte dat ze na zijn dood geen mascotte van hem maakten. 'En zeker geen vogel. Ik ben blij dat er nu wat aandacht voor Henk is, maar de club had wel wat meer mogen doen. Een standbeeld was ook mooi geweest, denk ik dan.'

Ik zei dat Henk Bosveld in 1980, voorafgaand aan de degradatiewedstrijd Vitesse-PSV, het stadion toesprak. Hij had een microfoon met een heel lang snoer in zijn hand en zei dat het publiek er die middag volledig achter moest gaan staan. Hij zei: 'Vites hoort in de eredivisie. Dus vandaag niet zeiken, met z'n allen erachter, en bekken los.'

'Zijn wedstrijdbesprekingen waren ook fantastisch,' zei Theo. 'Dan zei hij: "Schijt aan die paardenkoppen. Zorg gewoon dat je die bal erin ramt." Of: "Echte winnaars kunnen niet verliezen." Dat heb ik altijd onthouden.'

De spelers van de selectie 2008-2009 presenteerden zichzelf op een podium. Behalve keeper Piet Velthuizen dan, die zat met het Olympisch voetbalteam in Peking. Hij had de omroeper van dienst per telefoon laten weten dat hij Vitesse erg miste. Hij was behoorlijk aangeslagen, omdat niet hij maar Kenneth Vermeer was gekozen tot eerste doelman van het Olympisch team.

‘Een klap in het gezicht, zo voelde het,’ had Piet gezegd. ‘Geen gewone klap. Foppe gebruikte een baksteen.’

Om Piet te ondersteunen, werd er – duizenden kilometers verderop, op een parkeerterrein in Arnhem – extra hard voor hem geklapt.

Trainer Hans Westerhof had de overige spelers de opdracht gegeven om een rijmpje te maken over een medespeler en dat voor te lezen. Dat gebeurde. Vitesse-supporters zijn veel gewend, maar dit hadden ook zij nog nooit meegemaakt. Ze stonden in de regen op een parkeerterrein en luisterden naar de voordrachten van hun spelers.

Rogier Molhoek kondigde een nieuwe aanvaller aan:

Hij is een echte voetbalverwener

Zijn naam is Julian Jenner.

En Mads Junker zei:

Ik weet niet precies

Wat hij kost

Hij komt van NEK

Hij heet Drost.

Het mooiste gedicht was dat van Abubakari Yakubu. Het was een lofzang op doelman Piet:

Olympische Spelen

Hij is grote miet

Want hij is er niet

Doelman Piet

De supporters stonden erbij, keken ernaar en wisten genoeg: de voetbalcompetitie moest nog maar niet beginnen.

Januari 2009

Persvoorlichter Ester Bal kon het maar nauwelijks voor zich houden. Ze verklapte het nieuws meteen.

‘Bek dicht, want er is nog een embargo.’

Ze straalde van oor tot oor.

‘Hij heeft getekend,’ zei ze.

‘Wat? Wie?’ vroeg ik.

‘Theo! Theo Bos wordt onze nieuwe trainer!’

Voor een Vitesse-supporter voldeed niemand beter aan de profielschets voor een nieuwe trainer: clubman en teambuilder. Algemeen directeur Paul van der Kraan en technisch directeur Marc van Hintum deden er alles aan om geen al te hoge verwachtingen te wekken.

‘Wij doen niet meer aan doelstellingen,’ zei Paul van der Kraan.

‘Als hij er maar een team van smeedt,’ voegde Marc van Hintum eraan toe.

De nieuwe trainer werd op straat gefeliciteerd en ontving meer dan tweehonderd sms’jes. Ook van mensen die hij niet kende.

‘Ik heb al tien jaar lang hetzelfde telefoonnummer, dus dan krijg je dat. Aad de Mos heeft ook wat van zich laten horen.’

Dat hij weinig ging verdienen, vond hij jammer, maar de club had nu eenmaal geen geld en zijn vrouw Marieke werkte ook. Als receptioniste bij hotel en congrescentrum Papendal. Het liefst had hij meteen voor een jaar of vijf getekend, maar hij begreep best dat de club daar wat terughoudend in was.

‘Er is hier in het recente verleden wel eens wat misgegaan met hoofdtrainers. Voor mij is het geen probleem. Ik geloof in mijn kwaliteiten.’

Over zijn voorganger Hans Westerhof zei hij: ‘Ik heb hem hoog zitten. Als mens en als trainer. De problemen van de laatste weken vond ik dan ook vervelend voor hem.’

Hij had Westerhof gebeld, maar hij nam niet op. ‘Ik heb zijn voicemail ingesproken.’

Op de vraag hoe hoog Vitesse ging eindigen, zei hij: ‘We staan vijftiende, dus het eerste doel is de nummer veertien in te halen. En dan nummer dertien.’

Op zijn eerste werkdag reisde Theo met 22 spelers, maar zonder hulptrainer, vanaf vliegveld Weeze naar Antalya in Turkije. Van daaruit ging het per bus naar Belek, waar Vitesse deelnam aan een toernooi om de EFES Cup.

‘Ik ga mijn stinkende best doen,’ zei Theo vlak voor vertrek. ‘En ik verwacht van de spelers dezelfde instelling.’

Hoewel hij als supporter geregeld op de Westtribune van het GelreDome had gezeten, wist hij niet precies wat hem te wachten stond.

‘Ik heb alles ook maar van horen zeggen.’

In het luxueuze Kremlin Palace in de Turkse badplaats sprak hij voor het eerst met de spelers. Onderwerp van gesprek: normen en waarden. Omdat niet iedereen begreep wat dat waren, legde hij het uit.

‘Hoe gaan wij met elkaar om? Hoe ga ik met jullie om? Voor mij is iedereen gelijk.’

Van zijn spelers verwachtte hij dat ze op tijd kwamen, dat ze normaal met het hotelpersoneel omgingen, dat de kleedkamer er voor vertrek netjes uitzag en dat iedereen respect had voor elkaar en voor anderen.

De bus die de groep van het vliegveld naar het hotel had gebracht, lag – nadat alle spelers waren uitgestapt – vol papiertjes, lege chipszakjes en blikjes. ‘Zo’n buschauffeur is een uur langer bezig, vanwege onze troep,’ zei hij. ‘Zijn wij meer dan hij ofzo? Kunnen we dat zelf niet? Wat zegt zo’n man als hij thuiskomt?’

De groep bleef stil.

‘Ik denk niet dat hij Vitesse-fan wordt,’ zei Theo. ‘Hij vindt Vitesse een kloteclub en dat zegt hij tegen zijn vrouw. En die vrouw, die ook van alles gepland had die avond, zegt het de volgende dag tegen de slager. Vitesse is een kloteclub, dat lijkt me niet echt het imago wat we nastreven.’

Hij vertelde over zijn tijd als Vitesse-speler. Individueel waren ze heus niet zoveel beter dan de anderen, maar ze waren bereid om voor elkaar te werken. En dus wonnen ze veel, omdat ze beseften dat ze het samen moesten doen.

Er verdwenen in die tijd ook wel eens op raadselachtige wijze onderbroeken, maar er was niemand die op het idee kwam om daarover een journalist te bellen. En verder moesten de spelers goed in hun oren knopen dat er twee dingen waren waarvoor hij ‘allergisch’ was: 1) ‘Te laat komen: puur een kwestie van gebrek aan waardering en respect voor je collega’s’; 2) ‘Vedetteneigingen: op het veld ben je hopelijk een ster, erbuiten ben je niets meer dan alle anderen.’

Hij sloot af met: ‘Ik hoop dat dit helder is. Wie niet mee wil doen, gaat maar weg.’

Februari 2009

Na een verlies bij FC Twente en een gelijkspel tegen NEC, begon het Vitesse van trainer Theo Bos te draaien en werd er gewonnen bij Willem II en van SC Heerenveen. En er kwamen nieuwe spelers: Dalibor Stevanović en Lasse Nilsson, een magere Zweed, die de hele dag op pruimtabak kauwde.

Na afloop van de met maar liefst 4-1 gewonnen wedstrijd tegen Ajax – een record – waren

er mensen die elkaar op de tribunes huilend in de armen vielen. In de catacomben van het GelreDome sloeg Paul van der Kraan me op de schouders. ‘Hoe vond je het? Ik vond het schitterend. Of om met Bredero te spreken: “Het kan verkeren.”’

Het was leuk om hem een keer enthousiast te zien. Ik gunde hem het succes. Bovendien had hij een jaar eerder de club gered. Hij begon meteen over Theo.

‘Die trainerswissel in de winterstop is een gouden greep geweest. Ik ben blij dat we toen hebben doorgepakkt. Ik pakte impulsief de telefoon en heb Theo gebeld. Gelukkig nam hij op.’

Marc van Hintum keek naar Ajax-coach Marco van Basten en zei: ‘Die krijgt het nu voor de kiezen. Zo slecht is onze selectie dus niet, hè? Nilsson, wat vond je daarvan? Extreem relaxte jongen. Ik kreeg een tip dat we die konden huren. Ik dacht meteen: buitenkansje, halen! We hebben echt wel wat kwaliteit rondlopen, hoor. Als je alleen al naar onze bank kijkt, poeh.’

Marc somde op welke grootheden er allemaal op de bank zaten, maar voegde eraan toe dat het succes helemaal de verdienste van Theo was.

‘Hij heeft van al dat losse zand een team gemaakt.’ ‘Hoe kan dit?’ vroeg een journalist aanvoerder Paul Verhaegh. ‘Waarom kunnen jullie nu wel werken?’ ‘Het vertrouwen is groot,’ zei Paul. ‘Iedereen loopt zich de longen uit het lijf. Vaak leek het alsof we niet wilden werken, nu past alles in elkaar.’

Ik liep met de rest achter Theo Bos aan. Marco Verweij van RTV Arnhem – toen nog journalist, inmiddels overspannen – liep Marco van Basten omver voor een quote van Theo Bos.

‘Theo,’ hijgde hij in zijn microfoon, ‘een terechte overwinning?’

Theo zei: ‘We staan waar we staan.’

‘Waar sta je dan?’ vroeg Marco Verweij.

Theo probeerde op de televisie-monitor met de teletekstpagina’s te kijken, maar dat lukte niet.

‘Twaafde?’

Tijdens het inpakken van zijn tas zei Marco Verweij dat het ook 8-1 voor Vitesse had kunnen worden. ‘Dat heb ik mijn kijkers ook verteld. Mijn insteek vandaag was: Theo profiteert volop van het geklungel van Van Basten. Het is een naamgenoot van me, maar een slechte coach.’

In de perszaal zei Jan Sommerdijk van Omroep Gelderland dat hij tegenwoordig, qua nieuws, liever naar De Graafschap ging. ‘Hier gebeurt niets meer. Theo is de baas.’

Egbert van der Weert van *De Gelderlander* viel hem bij. ‘Het voetbal is nu leuker, maar journalistiek gezien was de eerste seizoenshelft onder Hans Westerhof veel interessanter.’

Theo Bos stond naast het bord met sponsornamen. Zijn telefoon piepte onophoudelijk,

allemaal sms'jes met felicitaties. Journalisten sloegen hem op de schouders en gaven hem complimenten. Hij sloeg een arm om Barbara Barend heen, die moonboots droeg.

Ester Bal kwam hem halen voor de persconferentie. Daar deed hij onderkoeld: 'We hebben de passie en drive die we eerder getoond hebben doorgetrokken. We hebben veel risico genomen door druk te zetten. Ajax speelt dat normaal wel uit. Nu niet.'

Marco van Basten had daar niets aan toe te voegen.

Een paar weken later zaten we vanwege het mooie weer tijdens het persuurtje in een kring op een grasveld bij clubhuis De Slenk. Theo, de handen in de trainingsbroek, zat in het midden.

'Theet,' zei Gerard Borgman van *De Gelderlander*, 'ik heb een stand gemaakt over alle wedstrijden in 2009, de eerste competitiehelft dus niet meegerekend.'

'Hoeveelste sta ik op dat lijstje?' vroeg Theo.

'Zevende,' zei Gerard. 'Mooi hoor.'

'Goed lijstje,' zei Theo. 'Vasthouden.'

Gerard zuchtte. 'En dan komen we in de zaterdagkrant ook nog met een infographic, daar ben ik al een week mee bezig. Over welke plaatsen recht geven op deelname aan de play-offs. Dat is nog niet zo simpel.'

Marco Verweij schraapte zijn keel. 'Theo, het is een onduidelijk verhaal. Ben jij het eens met mijn stelling dat de komende match tegen FC Utrecht een zespuntenduel is? Want NAC speelt tegen NEC. Dat is ook een zespuntenduel. Ben jij dat met me eens. Zeg jij ja als ik zeg dat alles verloren is als wij verliezen tegen FC Utrecht? Volgens mijn berekeningen is het dan over en sluiten. Klopt dat, Theo?'

Ester Bal: 'Marco, doe eens rustig.'

Theo deed niet aan berekeningen.

'Toen ik begon, stonden we vijftiende. Nu staan we elfde. We hebben nog drie wedstrijden te gaan. Als we steeds een plaatsje stijgen zijn we er ook.'

Iedereen was er stil van.

Marco Verweij begon nog even over een nieuwe Braziliaan die op proef meetrainde. 'Theo, het is een linkspoot heb ik begrepen. Wat ben jij in godsnaam met hem van plan? Het stikt hier van de linkspoten.'

'Twee weken op proef,' antwoordde Theo. 'Er is nog niets besloten. We gaan gewoon even kijken wat voor vlees we in de kuip, sorry GelreDome hebben.'

Mei 2009

Het eerste (halve) seizoen van Vitesse-trainer Theo Bos in een notendop: hij kwam, hij zag en

won. En hij verloor zijn laatste wedstrijd, waardoor Vitesse zich net niet plaatste voor de play-offs om Europees voetbal. Ik was in De Slenk op Papendal om het seizoen kort te evalueren.

Theo: 'Schrijf maar op: "Theo Bos baalt als een stekker."'

Daarna: 'Ik ben een winnaar, die willen altijd winnen.'

Voorafgaand aan de laatste wedstrijd had hij van een zeer christelijke fan, die vaak naar de trainingen kwam kijken, een sms'je gehad met het aanbod dat hij zijn hele gebedsclub wilde inzetten voor een goed resultaat.'

'Ik heb teruggeschreven: "Een beetje hulp van boven is welkom!" Volgens mij had ADO Den Haag een grotere gebedsclub.'

Tante Sjaan – inmiddels overleden, maar toen nog hoofd kantine – had groentesoep gemaakt. Met zelfgedraaide ballen. Theo schepte twee keer op. We zaten aan de ronde tafel. Aan de muur hingen posters van Pierre van Hooijdonk, Nikos Machlas en Theo Janssen.

'Nikos hebben we in het begin enorm aangepakt,' zei Theo. 'Dat was een beetje een jankerd. Meteen liggen, meteen schreeuwen, zelfs op de training vroeg hij om een "yellow card". Na een halfjaar was hij "genormaliseerd", hij begon zelfs te lachen. En te scoren. Aan het einde van het seizoen waren we vrienden.'

Het seizoen was voorbij, er moesten nog een paar oefenwedstrijden tegen amateurs gespeeld worden. Theo had alle trainingen geschrapt. In zijn werkkamer hing een rooster, hij ging met alle spelers het seizoen individueel bespreken.

'Voor sommigen heb ik verrassing,' zei hij.

Theo had thuis op de computer individuele trainingsschema's gemaakt. Hij liet ze zien. Kartonnen mapjes, op de kaft was consequent een lachend zonnetje getekend. 'Omdat het zomervakantie is.'

Marco Verweij kwam binnen, gestoken in een roze trui van lamswol. Achter zijn rug een cameravrouw. Hij briepte van woede omdat hij door de Ghanese speler Abubakari Yakubu vanwege de kleur van zijn trui was uitgescholden voor mietje.

'Theo!' zei hij. 'Yakubu is knettergek! Ik ben blij dat hij weggaat. Het gedrag van de spelers is ten hemel schreiend. Ik word als journalist voor mietje uitgemaakt! Ongelooflijk onbeschoft. En de een steekt de ander aan. Piet Velthuisen heeft er ook een handje van. Die geeft je een lel of een por. Of hij hindert je domweg in je werk.'

Theo at gewoon door van zijn soep.

Ik schoot in de lach.

'En jij vindt dat leuk...' zei Marco Verweij. 'Het is zo scheef allemaal. Als ik met mijn grote teen in het veld ga staan, krijg ik een levenslang stadionverbod, maar als zij mijn apparatuur onklaar maken, gaan ze vrijuit. De normen en waarden bij deze club zijn op een verschrikkelijke manier opgeschoven.'

‘Wordt aan gewerkt,’ zei Theo. ‘Ik kom dadelijk wel bij het sponsorbord staan voor een interviewtje.’

Theo kon zich Marco Verweij nog goed herinneren uit zijn tijd als speler. ‘Toen liep hij hier ook al rond. Wij vonden het altijd leuk om geruchten te verspreiden. Die bracht hij dan als nieuws. Toen we nog eerste divisie speelden, oefenden we een keer tegen Real Madrid. Karel Aalbers had een kristallen vaas laten maken als cadeau voor het bestuur van Real. Dat ding stond op een tafel in de bestuurskamer. Marco Verweij interviewde daar spelers. Na afloop zwiepte hij met zijn tas dat ding van tafel. Kapot. Het mooiste was nog dat hij net deed alsof er niets aan de hand was. Hij liep gewoon weg.’

Toen Theo weg was, zei tante Sjaan: ‘Hij schepte twee keer op. Daar heb ik dan toch voldoening van. Hij geeft mensen de ruimte. Mijn werk is veel creatiever geworden.’ Onder Aad de Mos was ze afgestompt. ‘Iedere dag pasta. Altijd pasta.’

Steeds een andere saus verzinnen was een probleem. ‘Dan hadden ze gedoucht en dan vroegen ze: “Wat eten we, tante Sjaan?” Dan moest ik weer “pasta” zeggen. Onder Theo krijg je als kok de ruimte.’

Er kwam een jeugdspeler binnen. Hij ging in een stoel liggen en pakte *De Gelderlander*.

Tante Sjaan: ‘Weet je nog, vorige week? Knakworst.’

Augustus 2010

Die dag waren er opeens twaalf soorten broodjes in GelreDome. Geen witte bolletjes met een plakje ham of kaas in cellofaan als voorheen bij de persuurtjes, maar meergranen pistoletjes met zalm en courgette. Er was ook versgeperst sap van diverse vruchten.

‘Ze hebben mij de opdracht gegeven iedereen op te trommelen,’ zei Ester Bal. ‘Nou, daar ben ik goed in. Ik heb een luxe Betuwse koffietafel besteld. Gezonde, lekkere dingen, daar houd ik zelf ook van. Er is champagne. Wil je een glas?’

Ze had er zin in.

‘Het is voor de verandering heel professioneel aangepakt. Ik heb oordoppen, ik heb tolken, ik heb alles.’

Een kwartier later kondigde ze met een glimmend hoofd ‘geweldig nieuws’ aan. Ze wachtte even op een seintje van de televisie – het *NOS Journaal* en *RTL Nieuws* waren live – en gaf het woord aan Vitesse-voorzitter en -eigenaar Maasbert Schouten. Hij zei dat 16 augustus, de sterfdag van Elvis Presley, voortaan ‘een feestdag voor alle Vitessenaren’ zou zijn. Hij had de club met winst verkocht.

Maasbert las een epistel voor van drie kantjes, waarin hij zei dat Vitesse voortaan voor het

hoogste ging: de landstitel en voetballen in de Champions League. ‘Het licht in Arnhem staat op groen.’

Naast hem zat de nieuwe eigenaar van Vitesse: de Georgiër Merab Jordania. Hij droeg het clubkostuum (maat 52) van Paul van der Kraan, die met zijn gezin op vakantie was in Amerika. (Ester Bal: ‘Die loopt nu in z’n korte box door de Grand Canyon.’) De overname was zo snel rondgekomen dat Piet Zoomers, de vaste kleermaker van de club, geen tijd had om een nieuw kostuum te maken. Bij het opvragen van de maten van de nieuwe eigenaar hadden ze op kantoor ontdekt dat hij dezelfde maat had als Paul van der Kraan. Zelfs de schoenen, maat 42, pasten.

Merab Jordania vertelde dat hij met Dinamo Tbilisi nog tegen Feyenoord had gevoetbald, dat hij Vitesse een prachtige club met een grote historie vond en dat de jeugdopleiding heel belangrijk was. Verder kondigde hij de komst van grote versterkingen aan.

‘Give me two more days.’

De meeste medewerkers van Vitesse waren net als de nieuwe eigenaar nogal geschrokken van ‘de negatieve insteek’ van journalisten. Oud-Vitesse-voorzitter en oud-politiewaarnemer Kees Bakker nipte van een glas jus d’orange en zei dat er met twee maten werd gemeten. Hij had ‘mijnheer Jordania’ een keer ontmoet en vond het een vriendelijke man.

‘Ik ken hem natuurlijk niet goed. We hebben aan elkaar gesnuffeld. Ik kreeg een gunstige indruk. Het is een beetje goedkoop om over belastingontduiking te beginnen. Nederlanders ontduiken massaal de belasting. Niet iedere Georgiër is per definitie een crimineel.’

Het gedrag van journalisten verbijsterde hem telkens weer. De focus lag altijd op het negatieve, hem was vooral de perfecte organisatie van de persconferentie opgevallen. Over de performance van Maasbert Schouten wilde hij niets inhoudelijks zeggen.

‘Het ging zoals we van hem verwacht hadden dat het ging. Ik vond dat Merab erg rustig bleef, petje af.’

Spelersgroep en technische staf waren een etage lager ingelicht over ‘het grote nieuws’. Ze wisten niet precies wat ze ervan moesten vinden. Alleen keeper Piet Velthuis was direct enthousiast: ‘Miljardair. Is die vent zo rijk dan?’

De rest van de dag stond hij alle media te woord. ‘Het is een stukje geluk dat op je bordje komt vallen. Ik ga zeker een keer een babbeltje maken met mijnheer Jordania. Ik heb altijd gezegd dat Vitesse mijn club is en als mijnheer Jordania dan uit de hemel komt vallen om ons kampioen te maken, is dat helemaal mooi. Ik wacht op een telefoontje.’

Een paar uur later vroeg hij zich af waarom mijnheer Jordania nog niet had gebeld.

Trainer Theo Bos, die met een veredeld jeugdteam verrassend goed aan de competitie was begonnen, keek op zijn mobiele telefoon.

‘Veertien gemiste oproepen en een bult sms’jes.’

Er zat ook een sms van FC Twente-speler Theo Janssen tussen.

‘Theet ziet opeens weer perspectief bij Vitesse,’ zei Theo lachend. ‘Moeten ze een bergje geld overmaken, dan ben ik er weer, schrijft hij.’

Hij had nog geen mening over de nieuwe eigenaar.

‘Ik heb hem nog niet gesproken. Van wat ik heb begrepen wil hij het geleidelijk aanpakken. Voor 1 september vijf nieuwe spelers erbij. En in de winterstop nog vijf.’

Tegen de lachers zei hij: ‘Ik heb nu dertien spelers.’

Technisch directeur Ted van Leeuwen meldde een paar meter verderop dat zijn telefoon vol zat met sms’jes van spelers die opeens voor Vitesse wilden voetballen. ‘En dat zijn zonder uitzondering internationals.’

De sms van ex-Vitesse-keeper Harald Wapenaar, die Theo Zwarthoed van Volendam aanbood, had hij meteen gewist. De ‘categorieën’ waren opgeschoven: wat vroeger als onhaalbaar was bestempeld, was nu opeens mogelijk en wat vroeger haalbaar was, was niet goed genoeg meer.

De eerste training na de overname werd druk bezocht. Naast supporters, die hardop constateerden dat er voor het eerst sinds weken ‘goed gelopen’ werd, waren er vooral veel journalisten. Theo Bos had zijn spelers voor de zekerheid ‘een beperkt spreekverbod’ gegeven: ze mochten alleen over voetbalwedstrijden spreken. Daar hielden ze zich niet allemaal aan.

Marco van Ginkel vond het ‘een James Bondfilm’, Jeroen Dost hoopte dat de salarissen voortaan op tijd betaald zouden worden, Piet Velthuis wachtte nog steeds op een gesprekje met ‘mijnheer Jordania’ en Julian Jenner zei dat hij na de training een meet-en-greet organiseerde in de perstent, waar hij dieper wilde ingaan op de overeenkomsten tussen zijn visie op voetbal en die van Merab Jordania.

In het Happy Home, een witte partytent naast het trainingsveld op Papendal, zat Theo Bos na de training rond de tafel met acht journalisten. Het ging over de wedstrijd tegen FC Twente, maar daarin was niemand geïnteresseerd. Ze wilden weten welke spelers er kwamen.

‘Er zijn inmiddels twee spelers vastgelegd,’ zei Theo. De namen werden op zijn verzoek later bekendgemaakt. ‘Ik kan ze toch nog niet opstellen. Het zorgt alleen maar voor onrust in de groep.’

Verder was hij moe van het gespeculeer. Om iemand ‘te testen’ had hij in vertrouwen verteld dat Afonso Alves was gecontracteerd. ‘Stond meteen op internet. Wist ik dat ook weer.’

Met Merab Jordania had hij twintig minuten gesproken. Lang genoeg om in elk geval één conclusie te trekken: ‘Hij heeft meer verstand van voetbal dan de vorige eigenaar.’

Gerard Borgman van *De Gelderlander* stelde de vraag of hij zelf de opstelling mocht maken.

‘Als dat niet mag, zit ik hier niet lang meer,’ zei Theo. ‘Of denk je soms dat ik zo in elkaar zit? Ik denk van niet.’

Wat de spelers allemaal dachten wist hij niet: ‘Ik kan niet in hun hoofden kijken, gelukkig

niet.'

Een paar dagen later presteerde Vitesse de eerste aankopen. Ted van Leeuwen droeg een nieuw glimmend kostuum, was naar de kapper geweest en paradeerde als een belangrijk mens door de persruimte. Hij vertelde hoe druk hij het had met onderhandelen.

'Mijn koffer staat naast het bed. Als de telefoon gaat ben ik al onderweg.'

Dat er in de spelersgroep onrust was ontstaan over de komst van allerlei nieuwe spelers was hem niet ontgaan.

'Dat ligt nu op het bordje van Theo. Vooraf zeurde hij om nieuwe spelers, nu krijgt hij ze. En wat de spelers betreft, ach... Het is heel gek: spelers die normaal gesproken moeten knokken voor een plekje in het tweede klagen nu dat ze buiten de selectie vallen. Het is een proces waar we met zijn allen doorheen moeten.'

Theo Bos ging zo goed en zo kwaad als het ging door met zijn werk. Hij liet optekenen dat hij 'het niet zo slim' vond om de hele tijd over kampioenschappen te filosoferen. Ook de door Merab Jordania geformuleerde 'voorzichtige doelstelling' voor het huidige seizoen – een achtste plaats – vond hij nog ver weg. 'Ik ben een trainer die drie keer op rij heeft verloren en één keer heeft gelijkgespeeld. We staan zestiende.'

Nieuw was ook dat hij steeds meer in het Engels moest zeggen op de training.

'Put the balls in de ballenzak,' was een van zijn vaste uitdrukkingen.

Twee maanden en acht aankopen na de overname ontsloeg Jordania Vitesse-trainer en clubicoon Theo Bos. Nadat Paul van der Kraan en Ted van Leeuwen het nieuws aan Theo hadden overgebracht, werd Ester Bal erbij gehaald om mee te filosoferen over de vraag hoe het nieuws moest worden gecommuniceerd.

'Ik wist het al toen ik hoorde dat hij 's morgens naar het stadion moest komen, verdomme,' zei ze. 'Ik kwam die kamer binnen en toen ik Theo daar zag zitten, begon ik te janken. Waar zijn ze mee bezig? Theo keek me aan en veegde het snot van mijn neus. Met de blote hand. Anyway, morgen is er een persconferentie. Ted mag het lekker zelf communiceren, je bent welkom.'

De volgende dag mengden Paul van der Kraan en Ted van Leeuwen zich, kopje koffie in de hand, onder het journaal. Een officiële toespraak zou te afstandelijk zijn, was de gedachte.

'Dit is niet goedkoop afrekenen met een clubicoon,' zei Ted. 'Theo was Vitesse, zoals wij allen de club zijn. Hij is ontslagen omdat de resultaten tegenvielen. We streven naar een nieuwe stijl van voetbal, we hebben een voetbalplan en denken dat een nieuwe man, een fris gezicht dat geestelijk proces beter kan begeleiden. En dat bedoel ik zeker niet als een diskwalificatie van Theo Bos.'

Egbert van der Weert van *De Gelderlander*: 'Theo is nu een kerstverhaal.'

Een paar dagen later was er in de Heineken Heaven, een van de meest prestigieuze ruimtes in GelreDome, weer een persconferentie met dure broodjes in plastic folie. Daar verkondigde

de technisch directeur dat Theo Bos het slachtoffer was geworden van ‘de helaasheid der dingen’.

‘Op een andere dag gaat het misschien met ons ook zo. Alles draait om de tijd, de plaats en de omstandigheden. Nu gaan we met Vitesse een nieuwe tijd in, met een nieuwe stijl. Een stijl van voetbal met gevoel voor esthetica.’

Daarna volgde een heel verhaal over ‘Project 2013’, het jaar waarin Vitesse landskampioen zou worden en zou voetballen als FC Barcelona volgens de visie van Johan Crujff. De mannen die dat project in gang moesten zetten zaten naast hem aan tafel: Albert Ferrer en zijn assistenten Stanley Menzo en Albert Capellas Herms.

De kloof tussen toekomst en werkelijkheid werd nu wel erg groot. Onetouchvoetbal was niet het eerste wat opkwam als je aan Vitesse dacht. Vooralsnog waren de laatste officiële woorden van Theo Bos herkenbaarder: ‘Ze kunnen me mijn baan afpakken, maar ze kunnen mijn club niet afpakken.’

Februari 2011

Het ontslag van trainer Theo Bos kwam niet als een verrassing. Het nieuwe regime liet zijn ware gezicht zien, voor jeugdsentiment en clubliefde was geen plaats. Ik wist niet of Theo Bos een trainer voor de absolute top was, maar het was in ieder geval een trainer die bij de club paste. Eentje die Vitesse door en door kende en wist hoe de supporters dachten. Zelf koesterde ik lange tijd de illusie dat ze zijn ontslag niet zouden pikken, maar dat was buiten het opportunisme van de Arnhemmers gerekend. Mister Vitesse zat in hun hart, maar ze wilden de nieuwe eigenaar met al zijn mooie beloften voorlopig niet tegen het hoofd stoten.

Ik ging uit eten met Theo en Marieke Bos bij Ristorante Da Claudio, hun favoriete restaurant op de Markt in Huissen. Met Marieke rookte ik sigaretten in de serre, Theo kwam later. Hij was bij de fitness, het was hem in de rug geschoten.

‘Hij heeft de hele tuin in twee dagen winterklaar gemaakt,’ zei Marieke. ‘Als hij nog had gewerkt, had hij dat natuurlijk nooit gedaan. Hij kan niet stilzitten, we zijn een plan aan het maken voor de keuken, die willen we verplaatsen naar de schuur, zodat er extra ruimte ontstaat.’

Ze vond het ongelooflijk wat er allemaal gebeurd was. ‘Het ergste vind ik nog hoe ze met hem sollen. Nadat hij zijn clubkostuum en zijn leaseauto had ingeleverd, kregen we nog een telefoontje met de vraag of hij zijn laptop wilde komen brengen. Die was toevallig van hem zelf. Oh, dan is dat een vergissing, zeiden ze. “Zijn we verkeerd geïnformeerd.”’

Als het aan Marieke lag, gingen ze zo snel mogelijk weer naar een thuiswedstrijd in het GelreDome kijken. ‘Theo kan iedereen recht in de ogen kijken. Ik wil die koppen wel eens zien als Theo binnenkomt. Het gaat nog niet echt beter, hè? Theo zit zich te verbijten voor Eredivisie Live, zo slecht is het.’

Theo Bos kwam binnen.

We gingen aan tafel.

Restaurant-eigenaar Claudio begroette het echtpaar op zijn Italiaans: veel omhelzingen. Theo zei dat hij het vlees kon aanraden, Marieke begon over de risotto, Claudio bracht een fles rode wijn.

Theo had 'lekker getraind' in de sportschool, het hoofd was 'leger'. Hij had zich geërgerd aan de berichtgeving in *De Gelderlander* over de eerste trainingen onder Albert Ferrer. 'Egbert schreef dat er alleen maar met de bal getraind was. Wat deden wij dan? Wij trainden altijd met de bal.'

Dat er bij de eerste wedstrijd Spaanse vlaggen in het stadion hadden gehangen was hem ook tegengevallen. 'Maar dat is het voetbal, supporters gaan mee met het moment.'

Na het voorgerecht was hij toe aan een reconstructie.

'In de eerste week heb ik drie gesprekken met Jordania gehad. Altijd met Ted erbij...'

Marieke: 'Ach, Teddie.'

'Tot mijn verbazing kende hij de selectie vrij goed. Hij wist wie op welke positie speelde. Dat was ik niet gewend. Maasbert, de vorige voorzitter, wist niets van voetbal. Als het slecht ging kwam hij even vertellen wat hij in de kranten had gelezen...'

Marieke: 'Ooo, Maasbert...'

'Laat mij nou effe... Slobodan Rajković en Nemanja Matić stonden al op ons lijstje, die wilde hij meteen halen. Even later kreeg ik er van hem ook nog Ismaïl Aissati bij. Dat vond ik wel even genoeg, maar na die week heb ik Jordania nooit meer echt gesproken. Op 31 augustus kreeg ik een telefoontje. 'Hier heb je er nog vijf,' zei hij. Dat waren Laryea Kingston, Matej Delač, Marcus Pedersen, Guram Kashia en Nacer Barazite. Goede spelers, maar ik had nergens om gevraagd. Ik wilde graag nog een spits. Het was gek om van de ene op de andere dag over te schakelen op het Engels. Mijn Engels is niet top en er waren ook genoeg spelers die niet goed Engels spreken. Ik probeer tijdens trainingen veel met spelers te praten, zo werk ik...'

'Hello, goodbye, play the ball en shit, meer is het niet. Hij gaat op cursus, tijd zat,' zei Marieke.

'Je hebt het als trainer op de rails en dan komt er iemand uit Georgië en dan kun je gewoon opnieuw beginnen. Jongens als Jeroen Drost en Frank van der Struijk geef je het vertrouwen en van het ene op het andere moment moet je ze op de bank zetten, omdat er betere spelers zijn gearriveerd. Wat denk je dat zoiets met een team doet? Er ontstaan twee kampen, het was hopeloos. Je moet mensen laten vallen die je eerst belangrijk hebt gemaakt.'

Marieke: 'We voelden het al aankomen, hoor.'

'Voor mijn laatste wedstrijd (Roda JC-Vitesse 4-1) was ik al op de hoogte van het feit dat ze Ferrer benaderd hadden. Dat had ik in de wandelgangen opgevangen. De dag voor mijn ontslag heb ik Ted nog gezien. Hij begon niet over de wedstrijd in Kerkrade, maar wilde weten hoe het met mijn knie ging. Ik weet in ieder geval dat ik niet ben ontslagen vanwege de resultaten. Ben gewoon eerlijk, zeg gewoon dat je anders wilt gaan voetballen.'

29 oktober 2012 – 28 februari 2013

Op 29 oktober stierf mijn vader. Hij ging in de jaren vijftig wel eens kijken bij Willem II, maar later hadden mijn broertje en ik een Vitesse-supporter van hem gemaakt. Het laatste wat hij tegen mij zei was: ‘Tot straks.’

Mijn vader was naar het rouwcentrum aan de Arnhemseweg in Velp gebracht. Ik was er gaan kijken, daar had ik achteraf spijt van. Het was niet meer de man zoals ik hem gekend had. Ze hadden hem anders gemaakt. Strenger. Hij leek wel een dominee in zijn zwarte pak.

Een jongen in een te groot colbert vroeg of we koffie wilden.

De koffie kwam uit een Douwe Egberts-automaat.

Van een buurvrouw kreeg ik een pot honing, die moest ik aan mijn moeder geven. Haar man werkte eerst bij de douane, maar na het verdwijnen van de grenscontroles tussen Nederland en Duitsland was hij imker geworden. Ze verkochten de honing ook aan huis. In hun tuin stond een bord met de tekst: HOLLANDSE BIJENHONING! LEKKER VOOR OP BROOD, MAAR OOK DOOR DE YOGHURT!

Er was ook een oud-collega van mijn vader, die ging voor me staan en zei: ‘Jouw vader was een prima ambtenaar. Zeer kundig, hij wist alles van dijken.’

Toen ze allemaal weg waren, liep mijn moeder naar de kist. Ze kuste hem op beide wangen, schikte de bloemen naast zijn hoofd.

‘Dag jongen,’ zei ze. ‘Wat hebben we het fijn gehad.’

Het ontroerde me.

Daarna schroefden we samen de kist dicht.

‘Goed aandraaien,’ zei de jongen in het te grote colbert.

Een dag later waren we met z’n allen in de huiskamer.

Mijn broer liep rondjes rond de salontafel, hij zwaaide met zijn blindenstok en zei steeds hetzelfde: ‘Toch raar dat hij er niet meer is.’

Het irriteerde me.

De man van de DELA was er opeens weer met zijn multomap vol foto’s van bloemstukken. Hij zou gezien de afstand woning-kerk-begraafplaats en het beperkte budget afzien van volgauto’s.

‘Ik zeg dit puur verzekeringstechnisch.’

Er zat een vetvlek op zijn stropdas.

Mijn moeder vanuit de keuken: ‘Hebben wij geen pluspakket? Mijn man zei altijd dat we een pluspakket hebben.’

Ik begon vragen te stellen. Of hij zijn werk leuk vond.

Mijn zus zei dat ik moest stoppen met journalistje spelen.

‘Ik maak de gekste dingen mee,’ zei de man van de DELA.

‘Wat dan?’

‘Huisdieren die bij de overledene in bed liggen, dat komt ook voor.’

De vrouw van de thuiszorg parkeerde haar Suzuki Swift scheef op de stoep. Ze belde aan. Ze was haar bril kwijt, ze dacht dat die boven lag, want ze had naast het bed een boek gelezen. In de tuinstoel die we drie nachten eerder voor haar uit de garage hadden moeten halen omdat de gewone stoel niet aan de arbo-norm voldeed.

Ze schrok toen ze ontdekte dat mijn vader al was overleden.

Met een ernstig gezicht gaf ze ons een hand. ‘Innige deelneming.’

De man van de DELA kreeg ook een hand.

‘Ik hoor er niet bij, hoor.’

Ze gingen met z’n allen die bril zoeken. Ik zocht niet mee, ik ging buiten roken. Ik keek op mijn telefoon en zag dat ik een sms’je van Theo Bos had. Hij had gehoord dat mijn vader was overleden, wenste me sterkte en vroeg of ik, als alles achter de rug was, een keer kwam eten.

‘Bel maar als je zin hebt.’

*

Op de dag dat mijn vader kanker kreeg, kreeg Theo het ook. Dat wil zeggen: ik hoorde het op dezelfde dag.

‘Ook toevallig,’ zei mijn vader toen ik het hem vertelde. ‘Wat voor kanker?’

‘Alvleesklierkanker.’

‘Is dat erger dan slokdarmkanker? Is er iets tegen te doen?’

‘Dat weet ik niet,’ zei ik.

‘Die geeft niet op, hoor!’ zei mijn vader. ‘Die hebben ze zo maar niet te pakken. Die gaat ertegen knokken!’

Daarna: ‘Weet je nog? Vitesse?’

Aan de hand van mijn vader ging ik voor het eerst naar stadion Nieuw Monikkenhuize. De eerste keer met gratis kaartjes van Bouwbedrijf De Jager uit Velp, ze hadden de grindtegels in de achtertuin gelegd. Het was in mijn herinnering altijd op zondagmiddag om halfdrie. Tante Ied, een zus van mijn moeder, had voor sinterklaas een geel-zwarte sjaal voor me gebreid, die droeg ik dan om de nek.

Van de wedstrijden van toen weet ik nog maar weinig. Het was nooit druk, Vitesse speelde in de eerste divisie. Ik herinner me de tocht, de kou, de geur van tabak en de slappe koffie die

mijn vader in de rust in een caravan achter de tribune haalde. Daarvoor moest hij door de blubber. Er lag daar altijd blubber, de toiletten lekten.

Tijdens een wedstrijd tegen SC Cambuur (1-5) viel mijn vader na een tegendoelpunt van de tribune. Hij lag bij het hek met een gat in zijn hoofd. Een van de spelers die het zag gebeuren attenteerde de clubarts. Achteraf hadden we het er wel eens over welke speler dat toen geweest moet zijn.

Mijn vader dacht nu opeens dat het Theo Bos was, het zou best kunnen, maar misschien is dat voor dit boek te toevallig. Als hij die wedstrijd meedeed heeft hij ons in ieder geval gezien. De clubarts liet een ambulance tot in het stadion komen die ons naar het ziekenhuis bracht. Op de tribunes zongen ze ‘ta-tu-ta-tu’ toen we wegreden. Daarna ging mijn vader nooit meer mee naar Vitesse, hij luisterde voortaan naar *Langs de lijn* op de radio.

Mijn vader had zijn streepjespyjama aan. Hij stelde voor om een wandeling door het ziekenhuis te maken, ik gaf hem een arm. ‘Ik voel me zo fit als een kievit,’ zei hij toen we door de gangen schuifelden. Hij, een man met een afkeer van alles in een doktersjas, had duidelijk besloten om de moed erin te houden. Hij wilde een second opinion, want hij sloot niet uit dat hij gewoon een voedselvergiftiging had. De pijn was tenslotte begonnen na het eten van een worstenbroodje op bezoek bij tante Hermien.

‘En als je wel echt ziek bent?’

‘Dan ga ik ertegen vechten,’ zei hij. ‘Net als Theo Bos.’

*

Ik had Theo een exemplaar van mijn boek *Het is nooit leuk als je tegen een boom rijdt* gestuurd. ‘Uit,’ sms’te hij een paar weken later vanuit het ziekenhuis, hij had het gelezen tijdens de chemokuren.

‘Theo pak ’m terug,’ had ik er voor hem ingeschreven. Niet erg origineel. Later zou hij me vertellen dat hij tientallen kaarten met die tekst had gekregen. Ik had hem lange tijd niet gesproken of gezien. Net als duizenden anderen had ik begin 2012, tijdens de wedstrijd tegen NEC – het was bekend geworden dat hij ongeneeslijk ziek was –, in de vierde minuut keihard voor hem geklapt.

Wat gaat er door je heen als je met je zieke lijf op de tribune zit en die warme deken valt over je heen? Begin je zoals de mensen om je heen ook te huilen? Ga je om je heen kijken, of staar je voor je uit? Het leek me heel ongemakkelijk en tegelijkertijd iets om trots op te zijn. Was Theo er überhaupt bij die middag? Van de beelden op *Studio Sport* herinnerde ik me vooral het shot van toenmalig trainer John van den Brom, huilend in de dug-out.

Een week na de begrafenis van mijn vader ging ik bij Theo eten. Hij kwam me halen op het station in Elst. Hij had een smaller gezicht gekregen en was zichtbaar afgevallen, maar hij was niet vel over been zoals mijn vader aan het eind en hij had ook geen valse huidskleur. Als ik niet beter wist zou ik denken dat hij kerngezond was.

‘Kon je goed met je vader?’

‘Ja,’ zei ik, ‘maar van het eind, de laatste fase, had ik meer verwacht. Ik dacht dat je elkaar dan nog van alles te zeggen had, maar dat was niet zo. We hadden het alleen maar over onbelangrijke dingen.’

We liepen naar zijn auto. Lotte, zijn zevenjarige dochter, kroop over de achterbank.

Theo hield de deur voor me open.

‘Wij hebben het alleen over belangrijke dingen, hè Lotte? Sinterklaas is er. Die komt hier per trein, wist jij dat?’

Ik zei dat Sinterklaas in Amsterdam gewoon met de boot kwam.

‘Wij vieren het altijd met de hele familie,’ zei Theo. ‘De afspraak is een surprise en een gedicht van minimaal twintig regels. Degene die mij heeft getrokken, hoeft niet lang na te denken, gewoon een alvleesklier namaken.’

Lotte: ‘Opa heeft het al verraden.’

Theo: ‘Ja, Ap, de vader van Marieke, zat wat te klooiën op de computer, we doen het dit jaar via de website lootjstrekken.nl. Ideetje van Marieke. Volgend jaar doen we het weer normaal.’

‘Ik zet toch elke avond mijn schoen.’

‘Maar dat wil niet zeggen dat je er wat in krijgt.’

‘Dat weet jij toch niet?’

‘Hij is gisteren pas aangekomen. Denk je niet dat hij het heel druk heeft?’ vroeg Theo.

We passeerden Fitness Elst, waar je je voor zestig euro in zestig dagen fit kon trainen en waar Theo tot voor kort vaak kwam. We reden een wijk aan de rand van Elst binnen waar ruime vierkante huizen stonden. De straten waren er naar appels genoemd: bellefleur, jonathan, jonagold, goudreinet, sterappel, elstar.

Het huis van Theo stond in De Appelgaard.

‘Er stonden hier vroeger appelbomen,’ zei Theo.

Hij parkeerde de auto op de oprit. Ik bekeek het huis.

‘Wat vind je ervan?’ vroeg Theo.

‘Vierkant,’ zei ik.

‘Niet echt jouw smaak, of wel?’

Bij de burens stonden twee mannen in zwarte pakken voor een dichte deur.

‘Jehova’s,’ zei Theo. ‘Goede timing, dat moet je ze nageven. Kunnen ze me mooi vertellen wat me straks te wachten staat.’

We gingen door de schuur naar binnen.

‘We komen zo in het nieuwe gedeelte, de aanbouw,’ zei Theo. ‘Dat hebben we laten doen nadat ik bij Vitesse ontslagen was. Ik was er in eerste instantie geen voorstander van, achteraf

ben ik blij dat we het gedaan hebben. De beste beslissing van mijn leven.'

Ik dacht dat hij een grap maakte.

'Ik meen het,' zei Theo. 'Ik was dertig jaar van huis. Altijd op het voetbalveld. Nu zit ik noodgedwongen thuis. Dan is het wel fijn als je wat extra ruimte hebt. Je zou verwachten dat je dan lekker op de bank gaat zitten, maar ik zit bijna altijd aan die keukentafel.'

Zijn vrouw Marieke was aan het koken. 'Risotto met garnalen,' zei ze en ze liet Theo een hap van de saus proeven.

'Op,' zei Theo.

'Hoezo "op"?' zei Marieke. 'Ik sta je niet te voeren. Je moet zeggen hoe het smaakt.' Tegen mij: 'Ik kan zelf niet proeven. Ik ben naar de tandenbeul geweest. Ik schijn allemaal ontstekingen te hebben, komt van de spanning, denk ik.'

'Hij heeft je tong in ieder geval niet verdoofd,' merkte Theo op. Daarna zei hij dat de saus goed was.

Ester Bal zat aan tafel, ze was al jaren bevriend met Theo en Marieke en schonk zichzelf een glas witte wijn in.

'Pas je een beetje op met drinken?' riep Marieke. 'Luuk komt ook, die houdt tegenwoordig iedereen aan.'

Luuk van eenentwintig was Theo's oudste zoon, hij zat sinds kort bij de politie.

'In opleiding,' zei Theo. 'Hij rijdt de hele dag met een collega rond. Dat levert wel goede verhalen op. Laatst moest hij iemand van huis halen, maar die zag hen aankomen en had zich verstopt. Ze kamden met z'n tweeën dat hele huis uit, maar ze konden die man maar niet vinden. In de badkamer zag Luuk hem in de wasmachine zitten. Toen hebben ze voor de gein nog even gedaan alsof ze hem niet zagen, want zo gemakkelijk zit je natuurlijk niet in zo'n trommel.'

'Waarom hebben ze die wasmachine niet aangezet?' vroeg Marieke.

Op tafel stonden bierglazen met een afbeelding erop waarin Theo tot zijn verbazing zijn eigen hoofd herkende.

'Die kwamen ze brengen,' zei Marieke.

Theo hield de glazen tegen het licht.

'Toen had ik nog een dikke kop,' zei Theo. 'Wie heeft ze gemaakt?'

'Die supporters van De Aftrap, de harde kern,' zei Marieke. 'Ze gaan ze verkopen in hun winkeltje, de helft van de opbrengst gaat naar het KWF.'

'Hebben ze niet aan me gevraagd,' zei Theo. 'Maar als het naar het KWF gaat, is het goed.'

'Hoe gaat het met je ziekte?' vroeg ik.

'Ik mag niet klagen,' zei Theo. 'Dertig procent van de mensen bij wie alvleesklierkanker wordt geconstateerd leeft na een jaar nog, tien procent is na twee jaar nog in leven. Ik hoor in

ieder geval bij die dertig procent.’

Hij balde de vuist.

‘Nu nog even zorgen dat ik bij die tien procent ga horen. Zoals ik me nu voel, moet dat lukken. Er zijn dagen dat ik denk: misschien ben ik wel de eerste die het overleeft. Het is zoals het is. Ik kan er niets aan veranderen. Je kunt twee dingen doen: hier aan de keukentafel gaan zitten en wachten tot het misgaat of genieten van elke dag die je hebt. Ik heb voor het laatste gekozen. Ik wil geen slachtoffer zijn.’

Om zijn pols zaten twee bandjes. Een geluksbandje dat Lotte voor hem had gemaakt en een geel-zwarte armband van onbreekbaar touw met het cijfer 4 erin verwerkt, zijn rugnummer bij Vitesse. ‘Dat heb ik van Stichting Alpe d’HuZes gekregen. Een uniek exemplaar, zeiden ze. Hebben ze speciaal voor mij laten maken.’ (Een paar maanden na zijn dood ontdekte Marieke op de braderie in Elst dat er nog veel meer van die Theo Bos-armbandjes waren, ze werden verkocht in een kraampje van het KWF.)

‘Er zit een hele filosofie aan vast,’ zei Theo. ‘Het idee is dat je met dat touw altijd uit een boom kan klimmen. Ze waren hier met een cameraploeg, want ze hebben er met mij een mooi boegbeeld bij gekregen.’

‘Ze waren wel onder de indruk van je verhalen,’ zei Marieke. ‘Ze zaten alle twee een potje te janken, dat zie je niet vaak bij interviewers.’

‘Hun motto is: “Opgeven is geen optie” – ik denk dat ik dat wel goed kan verwoorden. Ik ben altijd heel nuchter geweest en kan makkelijk relativëren. Dat is nog altijd zo, ook al gaat het nu over mezelf. Ik denk niet dat ik kan genieten van vandaag als ik de hele dag aan morgen denk. Dat probeer ik zo min mogelijk te doen. Ik hoop dat als ik morgen opsta, ik me weer goed voel.’

Luuk kwam binnen. Hij omhelsde zijn vader.

‘Nog mensen aangehouden?’

‘Nee, rondgereden.’

‘Ik heb nog post voor je,’ zei Ester tegen Theo. Ze haalde een kaart uit haar jaszak. ‘Van John Mus, die liep rond op Papendal. Ik moest hem persoonlijk aan je geven.’

Theo moest lachen.

Ook ik kende John Mus, een grote vrijgezelle man van middelbare leeftijd met een kaal hoofd en zendapparatuur op zolder die er tijdens de persuurtjes van Vitesse in de tent op Papendal om onduidelijke redenen altijd ongevraagd bij kwam zitten. Niemand die er ooit wat van zei, dat had vooral met zijn postuur te maken. Toen Theo trainer van Vitesse was, kondigde John Mus ooit aan om mij na het persuurtje in elkaar te slaan, omdat ik in *Hard Gras* had geschreven dat John groene pepers op het trainingsveld had gegooid en ‘Peper in je reet!’ naar de spelers had geroepen. Theo liet het toen bewust bijna uit de hand lopen, totdat

hij zei: 'Je mag Marcel niet slaan, dat vind ik zielig.'

'Wat staat er op die kaart?' vroeg ik.

'Sterkte,' zei Theo.

'John vroeg wat ik van de tekst vond,' zei Ester. "Kort en krachtig," heb ik gezegd, waarop John zei: "Theet weet wel wat ik ermee bedoel."

'Ja, sterkte dus,' zei Theo. 'Wel lief.'

Theo kreeg veel post. De meeste kaarten en brieven kwamen uit Arnhem, maar er zaten er ook opvallend veel uit Den Haag en Nijmegen tussen. Vooral de post uit Nijmegen deed hem goed.

'Ik was voor NEC'ers toch een beetje de vijand. Ooit werd na een van die derby's onze bus belaagd. Toen heb ik nog een paar tikken uitgedeeld. Dat die jongens met me meeleven vind ik mooi.'

Na het eten ruimde Marieke de tafel af. Theo zette koffie. Lotte kwam in haar witte ochtendjas de kamer binnen om 'welterusten' te zeggen. Ze kondigde aan dat ze haar schoen toch ging zetten.

Luuk ging televisie kijken.

Marieke schoof de tussendeur dicht.

'Goed,' zei ze en ze keek eerst naar Theo en toen naar mij.

'Een boek.'

'Ja,' zei Theo. 'Een boek. Over mij. Zou jij dat willen schrijven?'

'Hoe had je je dat voorgesteld?' vroeg ik.

'Dat je opschrijft hoe hij is,' zei Marieke. 'Als mens. Voor later. En met humor.'

Er viel een stilte.

Ik vond het een eer om een boek over Theo Bos te schrijven, maar ik zag ook bezwaren.

'Ik wil geen biografie schrijven,' zei ik. 'Ik schrijf reportages, vaak met zwarte humor. Jij bent ziek, je gaat dood. Ik weet het niet.'

'Zo'n zielig verhaal wil ik ook niet,' zei Theo.

Ik zei ja, natuurlijk zei ik ja.

We spraken af dat Theo en ik samen op pad zouden gaan, zolang als het ging en dat we wel zouden zien waar het schip zou stranden.

'Bij het einde, denk ik,' zei Theo.

*

Als dit boek bij het einde zou eindigen, was het logisch om bij het begin te beginnen, had

Theo bedacht, en dus reden we in de leaseauto waarin hij van FC Dordrecht zo lang mocht blijven rijden als hij wilde over ‘De Geitenbult’, zoals de bewoners van de Arnhemse wijk Geitenkamp hun buurt noemden.

Dit was thuis, hier was hij opgegroeid.

De wijk in het noordoosten van Arnhem is tussen 1920 en 1930 gebouwd op stuwwallen die zijn gevormd in de laatste ijstijd, de hoogteverschillen zijn er voor Nederlandse begrippen groot. Er verrezen ongeveer tweeduizend blokvormige woningen van rode baksteen, bedoeld voor arbeiders. De woningen waren voor die tijd behoorlijk luxe, ze hadden een extra hobbykamer en een modern verwarmingssysteem. De stedenbouwkundigen hoopten dat de bewoners een groot deel van de tijd binnenshuis zouden doorbrengen. De Geitenkamp was een van de grootste sociale woningbouwprojecten uit het begin van de twintigste eeuw, even groot als het Amsterdamse betondorp.

‘Mooi is het hier, hè?’ zei Theo, terwijl we rondjes door de buurt reden. ‘Zie je dat muurtje? Daar hadden we met krijt een goal op getekend, dat mocht niet van de gemeente. Ze stuurden een paar mensen met een hogedrukspuit om het weg te halen.’

Zelfs in de auto had hij het koud, terwijl hij zich toch extra dik had aangekleed. Hij had een muts op en droeg bruine laarzen over zijn spijkerbroek.

‘Zijn dat Uggs?’ vroeg ik.

‘Wat denk je zelf?’ vroeg Theo.

Daarna: ‘Gaan we de diepte in vandaag?’

Hij vertelde over zijn biologische moeder, die hij voor het eerst ontmoette toen hij 33 jaar oud was. Hij was geadopteerd en niet te vondeling gelegd, zoals na zijn dood zou worden gezegd. Toen zijn ex-vrouw in verwachting was van zijn dochter Tess wilde hij voor het eerst weten waar hij vandaan kwam. Met behulp van een adoptiebureau op de Jansplaats speurde hij zijn biologische moeder op.

Ze woonde in een aanleunwoning in Maastricht, vanwege de ziekte MS liep ze met een rollator. Ze vertelde hem dat ze uit een katholiek gezin kwam en dat ze op haar achttiende verliefd werd op een oudere, getrouwde man. Hij was een voetballer van MVV. Theo had zijn naam later wel eens gegoogeld op internet.

‘Het was in ieder geval geen scorende speler.’

De voetballer, wiens naam hier op verzoek van Theo anoniem blijft – ‘Hij is inmiddels overleden, maar hij heeft kinderen die van niets weten’ –, verbrak de relatie toen ze zwanger raakte. Toen het zichtbaar begon te worden, zat er niets anders op dan het op te biechten aan haar ouders. Het werd gezien als een grote schande. Er werd besloten om haar naar een tante in Nijmegen te sturen, daar de zwangerschap uit te zitten, het kind af te staan en er de rest van haar leven over te zwijgen.

Op 5 oktober 1965 werd de baby geboren in de verloskamer van het Canisiusziekenhuis in Nijmegen, die uitkeek op de Annastraat. Het was een zware bevalling geweest. Na de geboorte mocht ze het kind een voornaam geven. Ze noemde hem Theo, naar haar vader. Om te voorkomen dat moeder en zoon zich aan elkaar zouden gaan hechten, was er behalve tijdens de borstvoeding geen contact. De zusters, nonnen in dit geval, brachten Theo naar zijn moeder als hij honger had en namen hem na het voeden direct weer bij haar weg. Een paar weken later werd ze teruggebracht naar Maastricht. Toen ze de auto uitstapte, zei haar vader: ‘Ik wil er nooit meer een woord over horen.’

Toen Theo na al die jaren bij zijn moeder op bezoek kwam, reageerde ze enthousiast.

‘Zij was blij dat ze een keer haar verhaal kon vertellen, maar ik kreeg er geen warme gevoelens van.’

Aan de muur zag hij een foto hangen van een vrouw, die zijn zus bleek te zijn. Ze was achttien maanden na hem geboren.

‘Jolanda. Toen ik trainer was bij FC Den Bosch stuurde ze mij een brief. Sinds een jaar of vijf hebben we een leuk contact. Ze is bedrijfsleidster bij Miss Etam, als ik bij haar ben voelt het ook echt alsof ik een zus heb.’

Op oudejaarsdag 1965 werd Theo geadopteerd door Jan en Inge Bos uit Arnhem, waar hij meer dan welkom was. Ze waren hem met de gele bestelbus van Jan in het ziekenhuis komen halen en hadden een pluchen beer – Poemeltje – meegenomen, die Inge naast Theo in de reiswieg legde.

‘Mijn moeder was een hartstikke lieve vrouw,’ zei Theo. ‘Ze had een vriendelijk, open gezicht. Als ik over mijn ouders praat, heb ik het over Jan en Inge Bos. Zij hebben me gevormd tot de persoon die ik nu ben. Ik heb nul klachten over ze.’

Thuis in Arnhem wachtte hem nog een verrassing: een twee jaar ouder broertje dat was geadopteerd van een gezin uit Veenendaal.

‘Hugo Bos, met één “s” dus,’ zei Theo. ‘We maakten altijd ruzie. We waren tegenpolen. De enige overeenkomst was dat hij ook voetbalde. Een technisch begaafde speler, misschien in aanleg wel beter dan ik. Later had hij er moeite mee dat ik wel doorbrak, terwijl ik, volgens hem dan, de mindere voetballer was.’

Hugo werd postbode en belandde door een gokverslaving in de schulden.

‘Mijn moeder heeft hem geprobeerd te redden door een lening af te sluiten, die heb ik uiteindelijk afbetaald.’

Na de dood van zijn moeder verbrak Theo het contact, omdat Hugo niet kwam opdagen op haar sterfbed.

‘Ik was daar alleen. Ik heb haar moeten zeggen: “Laat maar ma, hij komt niet meer.” Die vrouw had geleefd voor haar kinderen. Wij waren alles voor haar.’

De broers hadden elkaar kort gesproken nadat bekend was geworden dat Theo ziek was.

‘Daarna hoorde ik daar overdreven verhalen over. Ik heb al twee keer op sterven gelegen, geloof ik. Bedoeld of onbedoeld, het kwetste me. Ik zit niet te wachten op een plotseling diep contact. Een echte band is er nooit geweest, het lijkt me sterk dat die nu wel opeens ontstaat. Verder wens ik hem het beste.’

We stopten tegenover zijn ouderlijk huis aan de Doctor A. Kuiperstraat. Een arbeidershuisje, precies groot genoeg voor een gezin met twee kinderen. Theo sliep in de kleinste kamer met uitzicht op de straat, er kon daar alleen een bed staan.

‘Hoe was het ingericht?’ vroeg ik.

‘Er stond dus een bed.’

Het streepjesbehang kwam bij doe-het-zelfzaak HUBO vandaan, twee rollen voor de prijs van één. Het gordijn had een motief met beertjes, olifanten en apen. Vanuit zijn opklapbed bestudeerde Theo ’s avonds de elftalfoto’s die hij uit de *Voetbal International* scheurde en met punaises tegen het plafond had geprikt. Zijn idool was Vitesse-speler Henk Bosveld. Later zouden ze vrienden worden.

Vader Jan was klusjesman bij woningbouwvereniging Sint-Eusebius, hij reed gekleed in een donkerblauwe overall met een geel bestelbusje door de wijk. Zijn moeder verdiende bij als schoonmaakster.

‘Als er bij iemand wat kapot was, moest mijn vader het komen maken. Vooral in het voor- en najaar had hij het druk. Dan lekten alle dakgoten.’

Het was de reden dat het gezin Bos pas heel laat een telefoonaansluiting kreeg.

‘Mijn vader was geen voorstander van de telefoon. Als dat ding begon te rammelen, moest hij aan het werk.’

Een gevleugelde uitspraak van Jan Bos was: ‘Eerst koffie, anders doe ik niks.’

Veel geld was er niet. Aan het begin van de week kocht Inge Bos met korting een doos met dertig slavinken bij Slagerij Van Egmond. Als er een vrouw in de buurt ziek was, kookte ze ook voor dat gezin. Als er niemand ziek was, aten ze minstens drie keer per week slavink, sla en aardappels. Theo hield er een afkeer van slavink aan over, iets wat hij pas na een paar jaar tegen Marieke durfde te zeggen.

‘Ik maakte juist expres slavink voor hem klaar, omdat hij die vroeger vaak at. Ik dacht dat hij dat lekker vond,’ zei Marieke later. ‘Hij wilde me niet kwetsen omdat hij wist dat ik mijn best deed om zo lekker mogelijk voor hem te koken.’

Theo had een krantenwijk, hij bracht de *Nieuwe Krant* rond in de buurt. ‘Een ideaal baantje, ik deed er twaalf minuten over.’

Hij ging vanaf zijn vijftiende met vrienden mee de bouw in om keukens te plaatsen.

’s Morgens om zes uur beginnen, ’s avonds om zes uur thuis. Daarnaast werkte ik ’s avonds in de snackbar.’

Er werd tegen het raam van de auto getikt door een vrouw van eind veertig met zwart haar.

‘Overbuurmeisje,’ zei Theo. ‘Vroeger had ze de haren blond.’

‘Hé, Theet!’ riep ze. ‘Leuk je te zien! Draai het raam ’ns los...’

Theo deed het raam open, het regende naar binnen.

‘Je ziet er goed uit. Slaan de medicamenten een beetje aan?’

‘Tot nu toe wel,’ zei Theo.

‘Oh, mooi.’

‘Hoe gaat het met jou?’ vroeg Theo. ‘Lang niet gezien.’

Ze wees naar haar auto, een Renault Clio die een stukje verderop stond geparkeerd.

‘Helemaal volgestouwd met kleinkinderen. Drie stuks. Mijn dochter is net als ik jong begonnen. Dus ik ben oma, zou je niet zeggen, toch?’

‘Ik word geen opa,’ zei Theo. ‘Of er moeten thuis heel rare dingen gebeuren.’

Het stopte met regenen.

We stapten uit de auto en liepen naar het pleintje bij de Talmaschool, waar een hek omheen stond. ‘Een slechte zaak,’ zei Theo. ‘Moet je kijken, vier meter hoog. Waar moet je tegenwoordig nog voetballen? De hele Dr. Kuiperstraat staat ook al vol met auto’s.’

Theo voetbalde altijd op straat.

‘Zes weken vakantie was zes weken voetbal.’

Hij kwam vaak met een blauw oog of een snee in zijn gezicht thuis, dan was er na de wedstrijd gevochten.

‘We hadden geen scheidsrechter.’

In de buurt stond hij bekend als ‘De Rocky van De Geitenkamp’. Als C-speler van Vitesse raakte hij bevriend met een speler die bokste. Hij ging mee naar bokscub Muscula en bleek aanleg te hebben. Hij werd lid en mocht al snel zonder veiligheidsmasker sparren.

‘Ik heb nog tegen Orhan Delibas gebokst, die kon niet van me winnen. Ik moet er wel bij zeggen: hij was wel een paar jaar jonger dan ik, op die leeftijd niet onbelangrijk.’

Aan het begin van zijn voetbalcarrière gaf hij een journalist, Rob van der Velde van *De Gelderlander*, een knietje en een paar klappen als reactie op een artikel.

‘Gewoon slecht geschreven. In zijn verslag over een vriendschappelijke wedstrijd tussen Vitesse en Arnhemse Boys citeerde hij een anonieme supporter die iets gezegd zou hebben als: “Om naar een speler als Theo Bos te kijken, zouden de toeschouwers eigenlijk geld toe moeten krijgen.” Terwijl ik heel behoorlijk speelde. Ik had het gevoel dat hij mij al langer aan het zoeken was.’

Toen Theo hem bij de eerstvolgende training zag staan, sloeg hij toe.

‘Hij stond heel miezerig in een boekje te schrijven. Ik wil het niet goed praten, slaan is een teken van onmacht. Een bokser moet zich altijd beheersen. Wordt hij echt boos dan vallen er namelijk gaten in zijn verdediging en slaat een goede tegenstander hem direct tegen de mat.’

Met Rob van der Velde en *De Gelderlander* werd het uitgepraat, volgens Theo ging hij daarna wel ‘een stuk reëler’ schrijven. Later had hij nooit meer de neiging journalisten te slaan.

‘In *Voetbal International* schreven ze consequent dat ik “een middelmatige verdediger” was. Dat vond ik toen nog moeilijk om over mezelf te lezen. Ik dacht dat het was omdat de hoofdredacteur voor NEC was.’

Als trainer had hij moeite met ‘het gehuichel’.

‘De persuurtjes bij Vitesse waren best gezellig. Altijd dezelfde koppen, ouwe-jongens-krentenbrood. Iedereen was hartstikke aardig, pas later las of hoorde je dan dat ze de tactiek slecht vonden. Zeg het me dan recht in mijn gezicht. Als je daar dan wat van zei, zeiden ze dat ze het zo niet bedoelden. Ik heb over een enkeling wel eens gedacht: jij bent voor mij, vriend. Maar als ik ze dan weer zag vond ik dat zielig. Jij kunt er ook niets aan doen dat je zo bent, dacht ik dan.’

‘Wat dacht je van mij?’ vroeg ik. ‘Vond je mij ook zielig?’ ‘Ze hadden me gewaarschuwd,’ zei Theo. ‘Die gek schrijft alles op, zeiden ze. Ik dacht: van mij hoort hij helemaal niets. Ik vond het leuk om over de onvolkomenheden van anderen te lezen, maar zelf hoefde ik niet zo nodig beschreven te worden. Op trainerscursussen zeiden ze: “Je moet je kwetsbaar durven opstellen, dat maakt je menselijk.” Maar daar had ik schijt aan. Nu denk ik daar anders over. Waar heb ik me druk over gemaakt? Wat een verspilde energie. In feite gaan al die akkefietjes in de voetbalwereld nergens over.’

Het ziek zijn had hem veranderd.

‘Ik durf mezelf meer bloot te geven. Met sommige mensen ga je onverwacht de diepte in, maar er zijn er ook, vaak mensen van wie je het juist niet verwacht, bij wie het tegenovergestelde gebeurt. Ze geven me een stomp in het voorbijgaan en zeggen: “Volhouden, Theet.” Dat was het dan. Daar word je niet blij van. Ze duiken weg, soms letterlijk. Laatst in het GelreDome liep ik een oud-speler tegen het lijf die zichtbaar schrok toen hij me zag. Ik heb gezegd: “Het is niet besmettelijk, hoor.” Het ergst vind ik het als je niets meer hoort. Dan lees je in interviews dat ze het moeilijk vinden om me te zien. Dat vinden ze lastig voor zichzelf. Ze willen het beeld dat ze van me hebben koesteren, zeggen ze. Is het de bedoeling dat ik het beeld dat ik van hen heb ook blijf koesteren? Je zult zien: die willen de laatste week allemaal langskomen. Dat is komisch en triest tegelijkertijd.’

‘Ben je daar boos om?’ vroeg ik.

Hij antwoordde niet.

‘Verdrietig?’

‘Ik probeer er niets van te denken,’ zei hij. ‘Ik druk dat weg. Het is onmacht, maar het raakt je wel.’

Ik vroeg hoe hij zich het einde voorstelde.

‘Ik denk gewoon samen. De kinderen, Marieke en ik.’

*

We wandelden naar de plek waar vroeger stadion Nieuw Monnikenhuize stond. Nadat hij gestopt was met voetballen, woonde hij met Marieke nog een tijdje in een nieuwbouwwoning ter hoogte van het trainingsveld. In de voortuin van die woning stond nu een enorme kooi waarin twee konijnen zaten.

‘Voor de kerst, denk ik,’ zei Theo.

Hij zei dat hij vroeger dacht dat dit het centrum van de wereld was, en dat hij het grootste deel van zijn leven vooral geleefd had op die ene vierkante kilometer. ‘Door Marieke zijn we naar Elst verhuisd. Daar woonde haar familie. Dat wilde ik eerst niet, maar het is goed bevallen.’

In Elst vond hij wat hij op De Geitenkamp wel eens miste: rust. ‘De achtertuin zat daar altijd vol met burens, die kwamen gewoon. En ze gingen niet snel weg, dat was wel eens een nadeel.’

Hij wees waar vroeger de hoofdingang was.

‘Ik kende hier iedere grasspriet. Als we uit de kleedkamer kwamen stonden we hier, boven aan de trap. Dan hoorden we het geroezemoes. Het was 23 treden van de trap naar het veld en 122 voetstappen van de poort tot die trap.’

Toen hij vijf jaar oud was, namen zijn ouders hem voor het eerst mee naar een wedstrijd van Vitesse. ‘Het was best druk begin jaren zeventig. Dan werd ik tussen twee volwassenen “doorgeduwd”. De controleurs stonden dat oogluikend toe. Mijn ouders waren fanatieke supporters, vooral mijn vader. Die stond de hele wedstrijd te tetteren. Hij was een echte Ernemmer, altijd negatief. Toen we met Vitesse voor het eerst Europees voetbal haalden, kwamen hij en mijn moeder naar café De Aftrap, dat toen het supporterscafé was. Hij zei: “Dat wordt niks, jullie liggen er in de eerste ronde uit.”’

Ze stonden altijd op dezelfde plaats op de onoverdekte tribune achter de goal.

‘Toen ik in 1983 mijn debuut maakte, kon ik aan gratis kaarten voor de zittribune komen, maar dat vonden ze niets. Ze wilden staan.’

Hij herinnerde zich Vitesse-speler Bert Kip, die niet kon mikken.

‘Hij schoot een keer over het doel, de bal kwam in het gezicht van mijn moeder. Mijn vader gaf haar net een vuurtje om de sigaret mee aan te steken. “Blinde kip!” riep hij. De bril van mijn moeder was kapot. Mijn vader heeft Bert Kip na de wedstrijd met die kapotte bril in zijn handen opgewacht bij het clubhuis. Hij stond op het standpunt dat je als Vitesse-speler wel een beetje moest kunnen mikken en dat heeft hij hem toen op zijn eigen manier gezegd.’

*

Theo haalde me op aan de achterkant van het Centraal Station in Arnhem. ‘Wat staat er op het programma?’ vroeg ik.

‘We gaan naar het ziekenhuis,’ zei Theo. ‘Bloedprikken, pik je dat ook even mee.’

Als het bloed ‘goed’ was mocht hij naar het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam voor een chemokuur. Theo was er onder behandeling bij dokter Casper van Eijck, de clubarts van Feyenoord, gespecialiseerd in de behandeling van alvleesklierkanker. Casper was volgens Theo de beste in zijn vakgebied.

‘Ik kon meteen bij hem terecht, dat is dan wel weer een voordeel als je connecties in de voetbalwereld hebt.’

Ze hadden samen een keer ‘opgetreden’. ‘Voor een schoolklas, dan deed hij de theorie en ik het praktijkgedeelte. Casper zegt ook dat alvleesklierkanker een ondergeschoven kindje is in vergelijking met bijvoorbeeld borstkanker. Het KWF komt nu ook met een slagzin die bij me past: “Alsvleesklierkanker, keihard tackelen.” Dat vind ik wel mooi.’

In het begin liet Theo zijn bloed in Rotterdam prikken, maar dat mocht nu in Arnhem.

‘Anderhalf uur heen, anderhalf uur terug. Als ik dan “slecht bloed” had, hakte het er echt in. Nu mag het hier. Scheelt een boel, tijd is kostbaar geworden voor me.’

Het was elke keer weer spannend of de bloedwaarden goed waren.

‘Goed bloed, daar is geen peil op te trekken,’ zei Theo. ‘De ene week voel ik me super, dan denk je: ik zal wel goed bloed hebben, maar dan gaat het feest niet door. Vandaag voel ik me best slap, dus wie weet.’

Ziekenhuis Rijnstate. Mijn moeder had er eens een paar weken gelegen toen ze een bacteriële infectie had na een openhartoperatie. Ze lag toen op een kamer met een Turk, wiens gezin iedere avond rondom het bed friet zat te eten. De oudste zoon nam voor haar ook een keer een plastic bakje friet mee – wat ze natuurlijk niet mocht hebben.

‘Ik vind het een kutziekenhuis,’ zei ik.

‘Dan ken jij het Erasmus in Rotterdam nog niet,’ zei Theo. ‘Daar ziet alles er oud en versleten uit. Ik had me de omstandigheden daar anders voorgesteld. Hier oogt het tenminste nog fris.’

Theo wees op de gele streep die ze op twintig meter rondom het ziekenhuis hadden getrokken. ‘Als je nog wilt roken moet je snel zijn, binnen de lijnen mag het niet meer. Soms zie je mensen met infusen oversteken om even te roken.’

Hij meldde zich bij een balie op de begane grond. De receptioniste, een meisje van begin twintig met een blosje op de wangen, keek hem onderzoekend aan.

‘Bent u toevallig Theo Bos?’

Theo knikte. ‘Toevallig wel.’

‘Mijn vriend is een grote fan. Mag ik uw ponsplaatje?’

Theo keek in zijn portemonnee en klopte daarna op zijn jaszak.

‘Kwijt of vergeten,’ zei Theo.

De receptioniste zei dat ze, het speet haar verschrikkelijk, toch echt een ponsplaatje nodig had. ‘Dat zijn de regels. Anders kan iedereen wel zeggen dat hij Theo Bos is.’

Ze voegde eraan toe dat ze heus wel wist dat de echte Theo Bos voor haar stond. Er waren twee mogelijkheden: of we gingen naar zijn huis in Elst om het ponsplaatje te zoeken, of we sloten aan in de rij voor de inschrijfbalie verderop. In beide gevallen zouden we te laat komen voor het bloedprikken.

We liepen terug naar de parkeergarage.

Theo: ‘Je maakt wel wat mee, hè? Voor het boek.’

Ik: ‘Ja, ponsplaatje kwijt.’

Vijf minuten later vond hij het ponsplaatje. Het lag in het dashboardkastje, het was een raadsel hoe het daar was gekomen.

De receptioniste reageerde opgelucht. ‘O, meneer Bos, ik ben zo blij dat u uw ponsplaatje gevonden hebt. Ik had er een rotgevoel over.’

‘Omdat ik Theo Bos ben?’

‘Ja, ik had het mijn vriend al ge-sms’t, dat ik u had moeten wegsturen.’

‘Wat zei hij?’ vroeg Theo.

‘Nou, gewoon. “Trut.”’

We schoven aan tussen de andere wachtenden op de plastic stoeltjes. Er zaten ongeveer dertig mensen.

‘Allemaal bloedprikkers,’ zei Theo.

‘Hoeveel bloed hebben ze eigenlijk nodig?’ vroeg ik.

‘Meestal een buisje, soms twee.’

Er zaten geen ‘bekenden’ tussen deze keer. Bloedprikkers die hij de afgelopen maanden had leren kennen en met wie hij in wachtkamers ervaringen uitwisselde. Hij tipte regelmatig een speciale kruidenthee, waar hij baat bij dacht te hebben.

‘Jij komt toch wel eens in café Vrijdag? Met de eigenaar daar mail ik. Hij drinkt die thee ook. Het wordt “het kankerzakje van Theo Bos” genoemd.’

Dat hij mensen die hij eerst telkens tegenkwam plotseling nooit meer zag, daar probeerde hij niet te veel over na te denken. Anderen die eerst heel spraakzaam waren werden steeds stiller. Zelf was hij, dacht hij zelf, nog ‘ongeveer hetzelfde’ gebleven.

Een wat oudere heer zei opeens: ‘Hé Theo, ik kwam altijd naar je kijken. Hoe gaat het?’

Nu keek de hele wachtkamer naar Theo, ik zag dat hij dat niet prettig vond.

‘Naar omstandigheden goed,’ zei hij.

De man begon over zijn dochter die twee jaar geleden aan speekselklierkanker was overleden. ‘Ze was 46, Theo. Veel te jong toch?’

Theo, zelf 47, knikte. Hij zei dat zijn oud-trainer Bert Jacobs ook speekselklierkanker had gehad. ‘Toen Bert bij ons kwam, had hij al een kaakprothese. Dat kon je zien: hij had een wat ingevallen gezicht. De supporters noemden hem “Popov”, naar die Russische clown die van die gekke bekken kon trekken. Daar kon hij de humor wel van inzien.’

‘Hotsknotsbegoniavoetbal,’ zei de man. ‘Zo noemde Bert Jacobs het voetbal van Vitesse toch?’

Ik begon over Karel Aalbers, de juwelier uit Velp die toen voorzitter van Vitesse was.

‘Hij is nog een tijdje mijn volleybaltrainer geweest. Bij scv.’

De man keek naar mij en daarna naar Theo. ‘Wie is dat, Theet? Je broer?’

‘Dat weet ik niet,’ zei Theo. ‘Ook een bloedprikker, denk ik.’ Daarna: ‘Nee, je had het goed gezien. Hij is mijn broer.’

‘Nu zie ik het, dezelfde neuzen!’

Theo: ‘En alle twee ziek.’

Zijn humor was niet altijd om te lachen.

De naam Theo Bos werd geroepen door een verpleegster. Ze hadden hem ertussen geschoven, zodat hij, als hij ‘goed bloed’ had, meteen naar Rotterdam kon voor een chemokuur.

De man wenste hem sterkte.

Toen Theo weg was, vroeg een mevrouw zich hardop af of ze Theo hadden voorgelaten omdat hij een bekend gezicht had. Zelf wachtte ze al een halfuur.

‘Ik heb ook kanker.’

Na het bloedprikken duurde het nog twee uur voor de uitslag er was.

Marieke belde twee keer om te informeren naar de uitslag.

Het irriteerde hem.

‘Ik bel wel als ik het weet, oké?’

Hij had geen zin om te praten.

‘Als het bloed niet goed is, voelt dat als een nederlaag,’ zei hij. ‘Dan heb je toch het gevoel dat je achteruitgaat.’

We wandelden over het gras naar de bushalte aan de Wagnerlaan, waar we op een bankje gingen zitten.

Hij keek op zijn telefoon.

Hij verstuurde en ontving de hele dag berichten van vrienden en bekenden. Vaak over voetbal ('Kon Veldwijk meetrainen?'), steeds vaker over hoe hij zich voelde ('Afwachten maar weer, geen goed gevoel over') of gewoon 'Hoe gaat het?'

Af en toe zei hij hardop wat voor berichten hij ontving.

'Luuk rijdt door Velp, daar gebeurt natuurlijk niets.'

'Bony heeft last van de lies.'

'Groeten van Ester Bal, ook aan jou.'

'Weer een die wil weten of de uitslag er al is.'

De uitslag kwam twee uur later. Het bloed was niet goed.

Hij bracht me terug naar het station.

In de auto zeiden we niets. Bij het afscheid zei hij dat hij moe was en dat hij thuis ging slapen.

'Volgende keer beter.'

Daarna: 'Zelf heb je er niets over te zeggen.'

*

'Wat herinner jij je nog van Nieuw Monnikenhuize?' vroeg Theo.

'Dat ze "Deur dicht!" riepen als je naar de wc ging of koffie ging halen omdat het anders zo tochtte in het vak,' zei ik. En dat liedje dat ze zongen voor Martin Laamers. "La-la-la-Laamers", op de melodie van het RTL-programma *Euh... vergeet je tandenborstel niet* omdat hij stotterde.'

'Martin stak gewoon zijn hand op als ze het zongen,' zei Theo. 'Hij heeft er alles aan gedaan om van dat gestotter af te komen, maar dat lukte niet helemaal.'

Theo begon over een wedstrijd tegen FC Volendam. 'We speelden toen heel slecht, niks lukte. Toen begonnen er een paar, waarschijnlijk omdat het zo koud was, "Oe-a-palingboer" te roepen. Iedereen nam dat over. Er ontstond toen vanuit het niets een geweldige sfeer. Vooral als het koud was, wisten we dat ze in het stadion tekeer zouden gaan. Een keer, het liep tegen Kerstmis, begon iedereen tijdens een wedstrijd tegen FC Twente met huis- en autosleutels te rammelen en 'Jingle Bells / Jingle Bells / Twente naar de hel / Twente kan niet voetballen / En Vitesse lekker wel' te zingen. Dat gebeurde daar. Het gebeurde ook dat ze negatief waren. Sommige jongens waren daar gevoelig voor. Phillip Cocu ging dan terugschelden.'

In 1998 verhuisde Vitesse naar het multifunctionele GelreDome. Dat was toen zo revolutionair nieuw dat niemand eraan dacht om fatsoenlijk afscheid te nemen van Nieuw Monnikenhuize. Het werd simpelweg platgegooid. Op het terrein werden huizen gebouwd.

Weg. Alsof het nooit had bestaan.

In GelreDome verdriedubbelde het aantal toeschouwers, maar zo leuk als vroeger werd het nooit meer. In de hoofden van degenen die het meegemaakt hebben, knaagde het verleden.

Eind 2012 werd er op de plaats waar ooit de hoofdingang stond een simpel monument – een bal met een streep tekst – onthuld. Theo wilde er graag naartoe, maar kon het niet beloven. Hing van het weer af, hij voelde zich slap.

Het regende.

Ik was er met Elmer, een bevriende fotograaf. We zochten Theo, maar zagen hem niet. De wethouder van dienst – een struise vrouw – was beschikbaar voor interviews. Er waren ongeveer honderd belangstellenden, minimaal de helft was – net als vroeger – op de brommer gekomen. Ze klaptten voor het oude stadion.

De legendarische Vitesse-speler Dejan Čurović, een Serviër met een geweldige techniek en een gewichtsprobleem, mocht de openingshandeling verrichten.

‘Als die omvalt, komt hij niet meer overeind, dacht ik toen ik hem voor het eerst zag,’ had Theo over hem gezegd. ‘Het bleek een geweldige speler te zijn.’

Omdat Dejan exact vijftien jaar eerder het laatste doelpunt op Nieuw Monikkenhuize maakte, mocht hij een bal op een minidoeltje schieten.

Na afloop zei hij dat hij op eigen kosten met de auto vanuit Servië naar Nederland was gereden om het stadion te eren en, nog belangrijker, om afscheid van Theo te nemen.

‘Ik heb voor honderdduizend mensen gespeeld, maar nergens was het als hier. De supporters waren maar met vijfduizend, maar je hoorde ze tijdens de wedstrijd de hele tijd praten, mopperen of juichen. Het was de mooiste tijd van mijn leven. Dat komt nooit meer terug.’

Dejan zei dat hij later op de dag bij Theo langsging. Hij keek ernaar uit, maar zag er ook tegen op. Ze hadden elkaar gesproken over de telefoon. Theo had gezegd dat hij zich niet goed genoeg voelde om tussen de mensen te staan, dat hij geen zin had om tien keer te zeggen hoe het met hem ging.

‘Als Theo zegt dat hij niet komt omdat het regent, weet je dat het niet zo goed gaat. Ik weet dat hij dit, net als ik, het mooiste stadion van de wereld vond. Dat hij er nu niet is doet pijn.’

Hij voelde het als ‘een opdracht’ en ‘een heilige plicht’ om Theo op te zoeken. Hij was van plan om zo gewoon mogelijk te doen, maar dacht dat dit moeilijk zou worden.

Er was bijna geen pers op de bijeenkomst afgekomen. Wel was er warme chocolademelk te krijgen bij een kraam. Ik zag een supporter z'n bekertje na het nemen van een slok met een vies gezicht leeggooien in de bosjes.

‘Vieze troep. Niet te zuipen, nog slechter als de koffie toen.’

Je moet het meegemaakt hebben om het te begrijpen, mij ontroerde het.

Na afloop belde Theo.

‘Hoe was het?’

‘Veel mensen op brommers,’ zei ik. ‘Dejan schoot een bal in een doeltje.’

‘Raak?’

‘Ja. Waar was je?’

‘Een slechte dag, ik was graag gegaan. Ik lig nu ook ’s middags al in bed. Rust pakken is belangrijk. Hoe was het praatje van Dejan?’

‘Kort en krachtig.’

‘Hij belde nog. Hij komt langs in Elst.’

‘Ik weet het. Hij is van plan om zo normaal mogelijk te doen.’

‘Mooi zo,’ zei Theo. ‘Ik ook.’

*

Natte sneeuw belemmerde het treinverkeer. Ik strandde met honderden anderen op Utrecht Centraal. Ik zag ertegen op om Theo te bellen, die haatte te laat komen. Hij vond dat een gebrek aan respect.

‘Ik heb een hekel aan mensen die denken: wat geeft het nou als ik tien minuten later ben? Sommige mensen denken: hij wordt heus niet kwaad. Ze geven je het gevoel van: het is toch fantastisch dat ik er nu ben? Die zien zichzelf als een cadeau.’

Hij zat al in de auto, natuurlijk zat hij al in de auto. Vanwege het slechte weer was hij eerder van huis gegaan om niet te laat te zijn voor ‘de Polen’. Hij zou die dag een delegatie van Polonia Warschau het GelreDome en de nieuwe trainingsaccommodatie van Vitesse op Papendal laten zien.

Het viel Theo tegen dat ik een paar uur later zou komen, dat hoorde ik aan zijn stem. Hij voelde zich sowieso ‘kut’, een ander woord wist hij even niet, de hele week al. Een paar dagen eerder was hij tijdens een wandeling zo moe geworden dat hij even moest gaan zitten in café Het Wapen van Elst. ‘Ik kon niet meer.’

Hij kreeg steeds meer pijn. ‘Van die scheuten.’

Hij zuchtte. ‘Nou ja, ik zie je wel verschijnen dan.’

Daarna hing hij op.

Ik wist hoeveel moeite hij deed om afspraken met mij te plannen. Met het einde in zicht wilde hij de tijd die hij nog had niet verspillen. Aan het begin van iedere week plande hij met Marieke wat hij wel en niet ging doen. Dit was ons moment, want er stond ook nog een trip naar Brussel gepland, kijken naar het Anderlecht van John.

Een halfuur later belde hij weer, mijn schuldgevoel kroop als brandend maagzuur omhoog.

‘Rijden ze al? De treinen?’

‘Over twintig minuten gaat er een stoptrein,’ zei ik.

Ik voegde eraan toe dat ik het zelf niet meer in de hand had: ‘Kut NS.’

‘De Polen zijn ook te laat,’ zei hij. ‘Ze staan in een file, zeggen ze. Als ik dit tegen Marieke zeg, komt ze me hier wegslepen.’

‘Zeg het dan maar niet,’ zei ik.

Hij moest lachen.

‘Weet je waar ik nu sta? Op die gouden ster die ze voor de ingang van het GelreDome hebben gelegd. Die waarop staat dat ze met 4-2 van Ajax hebben gewonnen.’

Hij had een hekel aan die ster, want twee jaar later, in 2009 toen hij trainer van Vitesse was, wonnen ze met 4-1 van Ajax.

‘Schrijf je dat wel even op? Dan vervangen ze dat ding misschien als ze het lezen. Ze mogen er ook een sterretje naast leggen. En nu loop ik trouwens naar binnen, die ene receptioniste, die met die staart, heeft een kopje thee voor me laten halen.’

Anderhalf uur later trof ik hem op de promenade achter de Theo Bos-Zuidtribune in het GelreDome, waar hij vier Polen en de Rotterdammer Jan de Zeeuw, die onder Leo Beenhakker teammanager van het Poolse nationale elftal was, in het Engels de techniek van de uitschuifbare grasmat probeerde uit te leggen.

Theo: *‘The pitch goes in, the pitch goes out. It takes hours. Sometimes, the evening for the game when there was a piratenparty, you could smell the beer on the pitch.’*

De Polen, ook geen talenwonders, begrepen er niets van.

Piratenparty? Beer on the pitch?

Een wees er naar een zeil waarop Theo in zo’n lelijk paars-geel NUON-shirt als speler een kopduel won van Marciano Vink.

‘Trainer, you?’

‘Yes,’ zei Theo. *‘With Marciano Vink.’*

‘Marciano Vink?’

Hij zag me lachen en moest daarom zelf ook lachen.

Of ik op wilde houden met lachen?

Ik probeerde het.

Even later vroeg hij of ik dorst had.

Ze hadden als cadeau een fles drank voor hem meegenomen.

‘Niet iets waar ik nu echt veel mee kan.’

Ik vroeg hoe hij in Polen communiceerde.

‘We hadden op internet de belangrijkste Poolse voetbalwoordjes opgezocht en die op een briefje geschreven. Ik riep die woordjes en keek er dan zo streng mogelijk bij, we waren soms verbaasd dat het ging zoals we wilden.’

De rondleiding eindigde in de businessbox van Merab Jordania. In een hoek, schuin achter de bar, stond een klein altaar, waarbij wierookstaafjes lagen.

‘Leg jij dit maar uit,’ zei Theo tegen Jan de Zeeuw.

We gingen met twee busjes naar Papendal waar Theo zijn Polen rondleidde op het nieuwe, goudkleurige trainingscomplex, waar alles glom en blonk.

‘Het is net alsof ik bij een andere club dan Vitesse ben,’ zei Theo. Daarna liepen we naar het veld waar Vitesse trainde.

Jan de Zeeuw keek naar Wilfried Bony en zei dat hij het altijd wel leuk vond als hij ‘tropische verrassingen’, waarmee hij voetballers uit Afrika en Brazilië bedoelde, naar een Poolse club bracht. ‘Daar is het min twintig. Die jongens schrikken daarvan. En als ik dan tegen ze zeg dat het er in de zomer min dertig is, smeken ze me bijna of ik ze terug wil brengen.’

Theo liep kleine rondjes, zwaaide met zijn armen en sloeg z’n handen tegen elkaar om het warm te krijgen. Hij botste bijna tegen algemeen directeur Erwin Kasakowski van Vitesse op, die ondanks de kou een linnen broek droeg. Om zijn nek hing een kruis aan een van houten balletjes geregen koord, over zijn openhangende blouse droeg hij een bruin suède jasje.

Erwin, die zijn mensenkennis opdeed als croupier in een casino, begroette Theo met een klap op de schouder. ‘Theo, hoe gaat het?’

‘Geweldig,’ zei Theo.

Het antwoord verbaasde Erwin, die niet doorhad dat Theo een grap maakte. Erwin vertelde dat hij op vakantie was geweest en vanaf het vliegveld rechtstreeks naar Papendal was gereden om de nieuwste aankoop van Vitesse in ontvangst te nemen.

Hij gebaarde dat we achter hem aan moesten lopen.

In de Chanturia-bocht – een stukje weg op Papendal dat naar de Georgische aanvaller was genoemd omdat hij er, toen hij zijn nieuwe auto wilde demonstreren uit de bocht vloog – stond een splinternieuwe spelersbus. De ramen waren geblindeerd. Op de achterraut stond VITESSE ON TOUR.

‘Dat “Samen Winnen” hebben ze er toch maar afgehaald,’ zei Theo.

Erwin kroop de bus in en zei: ‘*You haven’t seen this before...*’

Hij liet ons de flatscreentelevisie zien, het keukentje en het espressoapparaat.

‘Zal ik een espresso voor jullie laten maken?’

Theo zei dat hij geen koffie dronk en daarna dat hij terug wilde naar het trainingsveld.

Erwin: ‘Wil je een ritje maken? Zal ik je naar het veld laten rijden?’

Theo bedankte voor de eer.

Bij het afscheid zei Erwin: 'Veel beterschap.'

Ik vond dat een domme opmerking tegen iemand die niet meer beter wordt.

Theo ook, maar hij zei er niets van.

'Als ik tegenwoordig ergens wat van zeg, krijgt de ander last van een schuldgevoel. Ik ken Erwin, die gaat overcompenseren. Dan had hij zijn bus aan de rand van het trainingsveld laten parkeren en zaten we nu van achter glas naar de training te kijken. Niet zo leuk voor jou, dan had je niet kunnen roken.'

De dag met de Polen eindigde in het Van der Valk Hotel naast de ingang van Papendal, Marc van Hintum, zijn hulptrainer bij Polonia Warschau, was ook aangeschoven. Theo was blij dat Marc er was. Hij was te moe om nog te praten. Hij wilde een stuk appeltaart met slagroom. Het deed me aan mijn vader denken, die at tegen het einde alleen nog slagroomtaart en stukjes vette haring. Het lukte Theo niet om de aandacht van de serveerster te trekken. Toen ze eindelijk keek, zette ze de armen in de zij en zei dat ze het druk had. Daarna met een zucht: 'Maar goed, wat wilde je zo dringend vragen?'

Theo: 'Je telefoonnummer.'

Jan de Zeeuw probeerde de grap in het Pools te vertalen.

Dat mislukte.

*

Midden jaren tachtig ging Theo bij Reisbureau Nijenhuis werken. Ze zochten een boekhouder. Theo was niet de ideale kandidaat, maar had als Vitesse-speler een streepje voor. Elke dag ging hij naar het kantoor in de Steenstraat en elke dag at hij in de lunchpauze een broodje en dronk hij een glas verse jus d'orange bij Broodje Rico even verderop in de straat.

Rico, de eigenaar, begroette Theo als een oude vriend toen we in zijn zaak verschenen.

'The-ooo!' zei hij. 'Wat leuk dat je er bent. Hoe gaat het? Ik heb je nog gezien op televisie. Indrukwekkend.'

'Leuk,' zei Theo.

Joep Schreuder van *Studio Sport* had hem opgezocht voor een diepte-interview, waarin hij openhartig sprak over zijn ziekte. Theo had er veel positieve reacties op gehad. De mensen zeiden hem dat hij zo goed omging met zijn ziekte en de naderende dood.

'Ik ben nuchter en strijdvaardig, zeggen ze,' zei Theo.

Ik had moeite om het helemaal te geloven. Ik vond het bijna onmenselijk.

'Hoe houd je het vol? Mensen spreken je aan, ze kennen allemaal ook iemand met kanker. Ze scanderen je naam, willen met je op de foto, ze zeggen dat je moet blijven knokken. Ik zou

gek worden. Jij blijft rustig en doet aardig, maar ik zie aan je hoofd dat je ze soms zat bent. Ik heb dat interview ook gezien. Ik denk dat je zo doet voor je vrouw en kinderen.'

Hij gaf het toe.

Het eerste wat er door hem heen ging toen hij hoorde dat hij kanker had was: ik val er niemand mee lastig, ik los het zelf wel op. Ze stippelden een traject voor hem uit, taptten zijn bloed af, hij kreeg via infusen vreemde stoffen in zijn lijf en onderging bestralingen, net zolang totdat de dokters zeiden dat het 'einde oefening' was.

'Ik heb geleerd dat het geen zin heeft om me ontzettend druk te maken,' zei Theo. 'Ik kan mijn energie beter gebruiken. Ik vind het het ergste voor Marieke en de kinderen. Zij moeten straks zonder mij verder, maar er zijn ook heus wel momenten dat ik het voor mezelf erg vind. Dan kom je al snel in zo'n verhaal terecht dat het onrechtvaardig is, maar dat druk ik weg. Daar kan ik niets mee. Maar ik heb ook heus wel gehuild.'

Rico bracht verse jus d'orange voor Theo en een dubbele espresso voor mij.

Er werd tegen het raam geklopt. Een man, duidelijk aangeschoten, zwaaide. Even later kwam hij binnen. Hij ging naast Theo staan.

'Mooi, dat ik je nog even zie, Theo. Ik denk veel aan je.'

Theo: 'Fijn, dank je.'

De man: 'Dat wilde ik even zeggen.'

Daarna ging hij, de tranen stonden in zijn ogen.

Ik schreef het op in mijn notitieboekje.

'Dit kon je zeker wel gebruiken?' vroeg Theo.

'Wie was dat?' vroeg ik.

'Weet ik niet,' zei Theo, 'ik heb hem vroeger wel eens zien lopen in de buurt. Zo zijn er iedere dag wel een paar. Het klinkt gek, maar ik vind het mooi. Het verdriet is oprecht. Ik weet ook niet wat al die mensen met mij hebben, maar schijnbaar heb ik iets goed gedaan. Dat geeft een goed gevoel. Beter dan dat ze blij zijn dat je gaat.'

Hij vroeg naar de begrafenis van mijn vader.

'Hoe was het?'

'Het was in de kerk in de Emmastraat in Velp,' zei ik. 'Hij was erg katholiek. Er was geen priester beschikbaar, dus was er een pastoraal werker, een man met een baard. Het was best druk, de kerk zat voor twee derde vol. Ik hield een toespraak, maar niet iedereen kon die verstaan. Er zat een piep in de microfoon. Daarna was het nog een flink stuk lopen van de kerk naar de begraafplaats. Ken jij het boek *Knielen op een bed violen* van Jan Siebelink? Die begraafplaats dus. Ik heb het in een roes meegemaakt. Na afloop was er een koffietafel in De Watermolen op de Kennedylaan, daar ben ik toen dronken geworden met vrienden.'

'Was hij trots op je?' vroeg Theo.

'Soms.'

‘Zei hij dat dan? Of wist je het?’

‘Hij zei wel eens: “Goed gedaan.”’

‘Mijn vader zei dat nooit tegen mij,’ zei Theo. ‘Ik hoorde van anderen dat hij best trots op me was.’

‘Nu krijg je van alle kanten complimenten,’ zei ik.

‘Maar dan denk ik: had ik ze ook gekregen als ik niet ziek was geworden? De Zuidtribune in het GelreDome heet nu officieel de Theo Bos-Zuidtribune. Was dat ook gebeurd als ik geen kanker had? Ze zeggen van wel, en dat geloof ik ook, maar toch denk ik dat soms. Toen ik net trainer was bij Vitesse, en het zo goed ging, bleef ik heel rustig. Achteraf denk je: daar had je toen best wat blijer over mogen doen. Anderen venten hun succes meer uit. Aad de Mos wilde meteen zijn contract verlengen nadat hij van Ajax won. Ik won met 4-1 en bleef heel rustig, terwijl ik dolgelukkig was.’

‘Zou je dat nu anders doen?’

‘Ja.’

‘Hoe dan?’

‘Nou, gewoon. Heel blij kijken, mezelf iets meer op de borst kloppen.’

Opeens ging het weer over kanker, hij was er zelf verbaasd over.

‘Je zit te praten en ineens gaat het weer over die kutziekte.’

Hij had geen behoefte om ‘een of ander jankverhaal’ te vertellen.

‘Thuis hebben we van die gesprekken over wat er na mijn dood met me moet gebeuren. Of er iets voor de supporters gedaan moet worden, of ik moet worden begraven of gecremeerd en waar dat dan moet gebeuren. Dan kan ik dingen zeggen als: “Maakt me niet uit, leg me maar in de schuur.” Zo ga ik schijnbaar met de dingen om. Dat is natuurlijk ook een vorm van onzekerheid. Ik merk echt wel dat er veel mensen met me meeleven, maar over de festiviteiten na mijn dood heb ik het liever niet. Wat als ik in het stadion lig opgebaard en er komt niemand kijken? Dat zou ik vervelend vinden voor mijn nabestaanden.’

Hij nam een slok jus d’orange.

Dat hij steeds meer een boegbeeld werd vond hij wel mooi.

‘Alvleesklierkanker hangt er een beetje bij is mij verteld. De mensen die het krijgen leven na de diagnose vaak niet zo lang meer. Ik blijf nog best lang in leven. Als ik er dan over vertel, heeft het misschien ook nog iets nuttigs, denk ik soms. Ik probeer gewoon op een positieve manier te zeggen wat ik voel.’

*

Het liep tegen sinterklaas, een feest dat hij ieder jaar met de familie van Marieke vierde.

Hij zat de afgelopen dagen vaak aan de keukentafel, puzzelend aan de opstelling van FC Dordrecht. Technisch directeur Marco Boogers belde de hele dag om hem van alles op de hoogte te houden.

Die avond moesten ze tegen AGOVV, voor de gemiddelde voetballiefhebber niet echt een duel om naar uit te kijken, maar in huize Bos was iedereen ermee bezig. Marieke en zoon Luuk waren blij dat de wedstrijd werd uitgezonden op Eredivisie Live, iets wat ik in eerste instantie niet wilde geloven.

Tussen de bedrijven door had Theo een surprise en een gedicht gemaakt voor Luuk. Dat wil zeggen: hij had een gedicht geschreven over 'licht' en was naar Switch geweest om er een lamp te kopen.

Theo had de warme kleren al aan, Marieke schonk een kopje Nespresso voor me in. Het wachten was op Mike Snoei die ons kwam ophalen. Hij ging vaak met hem mee naar de wedstrijden van FC Dordrecht. In de jaren dat ze allebei trainer waren bij de jeugdopleiding van Vitesse waren ze vrienden geworden.

'De hele dag bij de club rondhangen, lekker over voetbal lullen,' zei Theo.

Ik kende Mike vooral als hoofdtrainer van Vitesse, een periode waarin hij door journalisten 'Mikey Meistermacher' werd genoemd, hetgeen zowel liefkozend als spottend kon worden uitgelegd.

Mike kwam binnen door de achterdeur. Hij was er gewoon opeens.

'Hé.'

'Zullen we?' vroeg Theo.

We gingen meteen. Marieke kreeg een kus, ze kondigde nogmaals aan dat ze de wedstrijd op televisie ging kijken.

In de auto hadden ze het over de opstelling. Over Josimar Lima, Marvin Peersman, Moussa Kalisse en Lars Veldwijk, spelers van wie ik nog nooit had gehoord. Alleen Rogier Molhoek kende ik nog van Vitesse.

Ik vroeg aan Theo waarom Rogier Molhoek in godsnaam voor FC Dordrecht speelde.

'Waarom denk je?' vroeg Theo.

Mike Snoei draaide zich om: 'Die was clubloos, Theo kende hem nog.'

Het verwonderde hem dat ik geen enkele speler van FC Dordrecht kende, terwijl het toch niet de minsten waren.

'Dan ben je niet goed op de hoogte.'

FC Dordrecht was volgens Mike 'een heel grote club'. 'En dan heb ik het niet over voetbal.'

Nadat Theo ziek werd, hadden ze bij FC Dordrecht een paar, voor een club in het betaalde voetbal, uitzonderlijke beslissingen genomen. Theo's contract werd verlengd alsof er niets aan de hand was, hij kreeg zelfs een kleine salarisverhoging en hij bleef verantwoordelijk voor de opstelling. Clubicoon Harry van den Ham zat tijdens de wedstrijden zonder vergoeding met een mobiele telefoon in de hand in de dug-out. Theo kon altijd bellen. Vanaf de tribune, of heel soms vanaf de bank in de huiskamer in Elst. Als Theo dan zei dat er gewisseld moest

worden, werd er gewisseld.

Ik had nooit iets gehad met FC Dordrecht. Toen ik jong was heetten ze DS'79 en speelden ze in het geel-blauw. Wat ik toen dacht: weinig toeschouwers, geen sfeer, geen echte club. Maar toen we aankwamen bij het GN Bouw Stadion maakte dat grote indruk. Schots en scheef neergekwakte tribunes, een lekkend dak en toiletten die naar toiletten roken. Het leek wel een beetje op stadion Nieuw Monikkenhuize.

Marco Boogers stond op het parkeerterrein al op Theo te wachten. Ze omhelsden elkaar, Mike Snoei kreeg een hand. Ik werd voorgesteld als 'een vriend', waarop Marco zei dat vrienden van Theo ook zijn vrienden waren. Theo en Marco liepen naar 'de trainerskamer' in de catacomben. Ik dronk in de businessruimte een kop koffie met Mike Snoei. Het werd een wat moeizaam gesprek. Mike was in alles een docent, ik een leerling die deed alsof hij oplette.

Mike had in China gewerkt en legde uit dat dat een groot land was.

'De afstanden. Wat je hier met de auto doet, doe je daar met het vliegtuig.'

Mike zei dat roken slecht was voor de gezondheid.

'Dat is wetenschappelijk bewezen.'

En Mike zei ook dat kanker een vreselijke ziekte was, met dat laatste was ik het eens. Zijn vrouw had het ook gehad, ze was genezen, maar moest een been missen.

We hadden het over Theo.

Mike voelde zich machteloos, maar had besloten om er heel erg te zijn voor zijn vriend.

'Geloof mij nou, ik ben een van de mensen die hem heel erg gaan missen.'

Ik zei dat ik een boek over Theo ging schrijven.

'Weet hij dat?' vroeg Mike.

'Ja, natuurlijk,' antwoordde ik. 'Hij heeft het me zelf gevraagd.'

Het kwam als een verrassing. Dat snapte ik wel, ik was een paar weken eerder ook door die wens overvallen.

We keken zwijgend voor ons uit.

'Nou, druk wordt het vanavond niet,' zei ik terwijl ik door het glas naar de lege tribunes keek.

'Wat is druk?' vroeg Mike.

Hij begon over China. Als er daar twintigduizend mensen in een stadion zaten, zeiden ze dat het niet druk was. 'Als hier de helft komt is het al uitverkocht.'

Hij wilde maar zeggen: alles is relatief.

Ineens zei hij: 'Ik heb wel een goed verhaal over Theo voor je. Toen ik hoofdtrainer van

Vitesse was, was Theo mijn assistent. Het draaide niet lekker. In november 2002 moesten we voor de UEFA Cup tegen Werder Bremen spelen. Het werd daar 3-3, met onder andere een meesterlijke goal van Gert Claessens. Tegen alle verwachtingen in plaatsten we ons voor de volgende ronde.’

Ik zei dat ik me de wedstrijd natuurlijk nog herinnerde. Het was een van de hoogtepunten in de geschiedenis van Vitesse.

‘Na die wedstrijd hebben Theo en ik, en dat mag je gerust opschrijven...’

Hij liet een stilte vallen.

Ik: ‘Ja?’

‘Nou, toen hebben we een glaasje gedronken. En meer dan een ook wel.’

‘En toen?’

‘Dat was het verhaal.’

Er waren – en dan ben ik optimistisch – duizend toeschouwers. Om me heen zeiden ze dat het kwam omdat Eredivisie Live het uitzond, maar Theo zei dat daar maar twee mensen naar keken: Marieke en Luuk. Die grap herhaalde hij die avond een paar keer. De fanatieke supporters van FC Dordrecht maakten een grote indruk op me. Ze waren met weinig, maar hadden vuilniszakken vol papiersnippers meegenomen die ze toen de spelers het veld op kwamen onder luid gezang de lucht in gooiden. Als je dat met z’n tienden doet, heb je wel ballen, daar kan geen tifo-actie tegenop.

Ze zaten achter me, met z’n drieën op een rijtje. Theo in het midden.

Mike: ‘Gelissen speelt te veel naar binnen.’

Theo: ‘Zie ik ook wel.’

Marco: ‘Wil je bellen?’

Theo schudde zijn hoofd. ‘Loopt hij weer verkeerd.’

Marco: ‘Ik weet het goed gemaakt: jij gaat Harry bellen.’

Hij pakte zijn telefoon en belde naar Harry van den Ham die meteen opnam.

‘Luister, Theo zegt: “De linksbuiten moet meer knijpen. En Gelissen speelt te veel naar binnen.”’

Theo tegen Marco: ‘Je zegt het verkeerd.’

Daarna: ‘Geef mij maar.’

Hij pakte de telefoon van Marco af en begon een heel gesprek met Harry op de bank.

Marco keek naar Theo en schopte met de punt van zijn schoen tegen de leuning van mijn plastic stoeltje. ‘Mooi toch?’

Mike: ‘Theo is een echt voetbalbeest, dat kun je aan een leek niet uitleggen.’

FC Dordrecht won met 2-0, waardoor ze vierde stonden. Tegen het einde van de wedstrijd zei Marco dat Theo naar beneden moest komen. In de spelerstunnel gaf hij zijn spelers een voor een hand of een high five.

‘Mooie goal,’ hoorde ik hem tegen Jeffrey Rijsdijk zeggen.

‘Dank u, trainer.’

We zagen Jan Sommerdijk van Omroep Gelderland, die tegenwoordig AGOVV volgde. Hij begroette Theo enthousiast.

In de auto, op weg naar huis, zei Theo: ‘Van Vitesse naar AGOVV is volgens mij geen promotie. Of werkt dat in de media anders, Mars? AGOVV gaat failliet, zit hij daarom daar?’

Jan Snellenburg belde. Theo zette hem op de speaker, zodat ik op de achterbank ook kon verstaan wat hij zei. Ze hadden lekker gezaalvoetbald, hij ging met de motor op vakantie en wilde dat Theo voor die tijd nog een keer kwam biljarten.

Mike zei dat Theo er goed uitzag.

‘Misschien kun je binnenkort wel weer een keertje trainen.’

‘Denk het niet,’ zei Theo. ‘Het bloed was weer niet goed.’

In *Met Het Oog Op Morgen* ging het over grensrechter Richard Nieuwenhuizen die bij een jeugdwedstrijd in Almere was dood geschopt. Theo vond het een rare manier om dood te gaan en Mike begon over ‘de jeugd van tegenwoordig’.

‘Dat deden wij toch vroeger niet, Theo? Je protesteerde, maar daar bleef het bij.’

Theo was moe, hij wilde als hij thuis was meteen naar bed.

Mike, die in Didam woonde, bracht me naar het huis van mijn moeder in Velp. Bij het afscheid zei hij: ‘Neem maar van mij aan dat Theo een heel goede vriend is.’

Dat geloofde ik.

‘De kanker heeft hem het voetbal afgepakt,’ zei Mike. ‘Dat is voor een voetbalbeest het ergste wat er is.’

*

‘Kijk je uit naar de kerstdagen?’ vroeg ik.

‘Kerst, altijd gezellig,’ zei Theo. ‘En jij?’

Ik zei dat ik Kerstmis verschrikkelijk vond. ‘Ik kan niet tegen verplichtingen.’

‘Ik wel,’ zei Theo. ‘Kerstavond vieren we met de schoonfamilie. Eten, drinken, lachen en sjoelen. Een beetje trainen voor eerste kerstdag, dan gaan we naar het hotel van Jan Streuer voor de sjoelcompetitie. Dat doen we al honderd jaar.’

We keken naar de training van Vitesse. Theo had vooral commentaar op Theo Janssen.

‘Die heeft nu al kerstvakantie.’

‘Janssen loopt geen meter te veel, die had ik vandaag allang weggestuurd. Ga dan maar douchen.’

‘Slechte bal van Theo.’

‘Nou, Theo heeft er geen zin meer in zo te zien.’

Na een korte stilte: ‘Ik kwam Theo tegen bij een concert van Ali B. in de schouwburg.’

Ik: ‘Ali B.?’

Theo: ‘Ja, Ali B. Daar moet ik om lachen, en Theo dus ook. Hij komt binnenkort een keertje koffie drinken, zei hij.’

Ik: ‘Ali B.?’

Theo: ‘Nee, Theo. Hij weet niet hoe hij ermee om moet gaan, met de ziekte, dat zie je gewoon.’

‘Jij wel dan?’

‘Eigenlijk ook niet,’ zei Theo. ‘Iedereen zegt dat ik het goed doe, dat ik dapper ben, dat ze respect voor me hebben en dat ik moet blijven knokken. Ik blijf ook knokken, tot er nul procent meer is om voor te knokken, maar ik word er wel eens moe van. Kanker wordt benaderd als topsport, als een wedstrijd die je moet zien te winnen. Terwijl wie topsport beoefent, juist een goede verliezer moet kunnen zijn. Wie verliest van kanker gaat dood. Je moet het gewoon accepteren. Er zit een fout in mijn DNA, ik kan er niets aan doen. Marieke zegt dat ze het niet kan accepteren dat ik doodga, dat vind ik dan ook wel weer mooi. Beter dan dat ze meteen zegt: het is geaccepteerd. En jij? Moet jij huilen bij mijn crematie?’ ‘Dat denk ik wel.’

Tien minuten later vroeg hij: ‘Doe je ook een voorwoord in het boek?’

‘Wil je dat?’

‘Zie maar, maar anders is Theo misschien wel een goeie optie. Dat voelt wel goed, “Theo over Theo”. Ben ook wel benieuwd wat hij zegt.’

‘Wat denk je dat hij zegt?’

‘Dat hij spijt heeft dat hij niet eerder op bezoek is gekomen.’

‘Ben je daar boos over?’

‘Nee, niet meer. Ik las laatst in het ziekenhuis in *NuSport* dat hij ermee worstelt. Dat begrijp ik wel, maar ik vind het fijner als ze dat tegen mij zeggen.’

*

Op een middag begon hij over het gras, sinds hij kanker had leek dat groener dan voorheen.

‘Dat is toch raar?’

Er waren mensen, had hij gelezen, die beweerden dat je door kanker meer kon genieten van het leven en dat je onbevangener kon houden van de mensen van wie je al hield.

‘Die zien iedere dag extra als een geschenk. Zo probeer ik het ook wel eens te zien. Maar voor de rest is het een kutziekte.’

Na een korte stilte: ‘Het gras is in ieder geval wel beter dan toen ik hier trainer was. Geen bobbels en gaten meer.’

‘Het is nu ook veel kouder dan toen jij trainer was,’ zei ik.

‘Jij vindt naar een training kijken niet leuk, hè?’ zei Theo.

‘Niet bij min vier,’ zei ik.

‘Ik vind het altijd interessant,’ zei Theo. ‘Kun jij het verstaan wat Rutten zegt? Nee? De spelers volgens mij ook niet, ze kijken tenminste allemaal een andere kant op. Ik hield altijd korte praatjes, of weet jij dat niet meer? Journalisten staan wel langs het veld, maar ze kijken nooit. Ik herinner me nog de stukken in de kranten over de eerste training van Albert Ferrer. Waren ze helemaal onder de indruk dat de nadruk lag op één keer raken. Dat irriteerde me. Dat soort oefeningen deden wij ook.’

Ik ging even verderop, uit de wind, een sigaret roken.

‘Wat doet jouw vriendin eigenlijk?’ vroeg Theo toen ik terugkwam.

‘Ze is columniste en ze interviewt,’ zei ik

‘Ook in de schrijverij dus,’ zei Theo. ‘Kennen jullie elkaar daarvan?’

‘Ze liep ooit stage bij een tijdschrift waar ik werkte,’ zei ik.

‘Jonger dus dan jij,’ zei Theo.

Daarna: ‘Goed bezig.’

‘Ze noemt me “Theoloog”,’ zei ik. ‘Omdat ik zoveel met je bezig ben.’

‘Valt wel mee toch?’ zei Theo. ‘Ik heb nog niks gelezen.’

‘Ik worstel met het onderwerp,’ zei ik.

‘Wist je dat ik ook ooit journalist ben geweest?’ vroeg hij even later.

Het verrastte me.

‘Toen we voor het eerst Europa ingingen, in 1990, heb ik voor *De Arnhemse Courant* vier stukken geschreven vanuit Londonderry in Noord-Ierland, waar we tegen Derry City speelden. Een soort dagboek. Best leuk om te doen, maar het kostte me te veel tijd. Ik benaderde het voor de verandering eens positief, de reacties waren ook positief. De volgende ronde moesten we tegen Dundee United, toen vroegen ze me weer.’

‘Niet gedaan zeker,’ zei ik.

‘Nee, natuurlijk niet.’

‘Heb je ze nog?’ vroeg ik.

‘Misschien,’ zei Theo.

‘Ik kan ze denk ik wel gebruiken,’ zei ik. ‘Zoveel zeg jij niet.’

‘Komt misschien omdat ik doodga,’ zei Theo. ‘Of zou jij dan opeens heel veel gaan praten?’

Daarna moest hij lachen.

Na zijn overlijden vond ik de stukjes in een plakboek dat zijn moeder over dat Europacup-avontuur had bijgehouden. Vitesse reisde in september 1990 met een vliegtuig vol spelers, familie, bestuursleden en supporters af naar Londonderry voor de allereerste UEFA Cup-wedstrijd in de clubhistorie tegen Derry City FC. De meeste inzittenden hadden een geel-zwart petje op het hoofd of een clubsjaal om de nek. Tijdens de korte vlucht zat Theo naast John van den Brom, af en toe schreef hij iets op in het kladblok dat hij van een journalist van de *Arnhemse Courant* had gekregen. Het clublied werd meerdere keren ingezet, de spelers bekogelden elkaar en de meegereisde journalisten met de uitgedeelde nootjes en na de landing werd hard en lang geklapt. Dit stuk van Theo verscheen op de dag van de wedstrijd [19 september 1990, MvR] in de krant.

Bewondering

De spanning stijgt. Ik kan het aan alles en iedereen merken. De spelers worden in de laatste uren wat stiller, de gezichten staan duidelijk wat strakker. Iedereen is duidelijk met die wedstrijd bezig. Een goede zaak, want we mogen Derry City FC absoluut niet onderschatten. Ik hoorde op de persconferentie van dinsdagmiddag toch weer opmerkingen in de richting van: het is een makkie voor Vitesse. Dat is het beslist niet, ik hoop dat iedereen dat begrijpt.

Ik krijg steeds meer bewondering voor Bert Jacobs. Juist in deze spannende uren merk je dat hij op Europees niveau enorm veel ervaring heeft. Hij blijft rustig en ontspannen en spreekt je steeds vertrouwen in. Hij vergeet daarbij de humor niet. Op de persconferentie was hij in topvorm. De ene kwinkslag na de andere. Een teken dat hij zich zeker voelt. Zijn vroegere Europacup-ervaringen kwamen op tafel. Zoals Roda-Anderlecht. Roda-spelers werden in een krant verdacht gemaakt van doping. Een verslaggever vroeg of er straks bij Vitesse ook een doping-arts zal verschijnen. Jacobs antwoordde: ‘Er komt alleen een arts als ik diarree heb.’

We zitten in een schitterend hotel aan een groot meer. Red Castle. Het is alleen jammer dat het zo’n slecht weer is. Regen en wind, als je hier op een surfplank gaat staan ben je zo in Nederland.

Over leuke dingen gesproken: ik heb in het vliegtuig vreselijk gelachen met Huub Loeffen. Ik zat schuin achter hem en ik wist dat hij een beetje vliegangst heeft. Nou, hij heeft het geweten. Tijdens het opstijgen werd hij helemaal rood. Tot in zijn nek. Daarna schoof hij snel het scherm voor het raampje. Hij durfde niet meer naar buiten te kijken. Ik hoorde hem zeggen: ‘Dat ding gaat wel erg hoog!’

De uren voor de wedstrijd staan uiteraard in het teken van de ontspanning. 's Morgens wandelen, 's middags rusten. En dan naar het stadion Brandywell, waar dinsdagavond nog windhondenraces waren. Nou, als wij zo hard lopen als die magere scharminkels winnen we de Europacup. Ik groet onze supporters en Nederland en ik beloof dat we er geweldig voor zullen knokken.

*

Met Ester Bal reed ik naar het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam om Theo op te halen die er een chemokuur had ondergaan. Onderweg klaagde ze over Vitesse-trainer Fred Rutten. Ze mocht van hem niet meer mee naar uitwedstrijden, naar het waarom moest ze gissen.

We troffen Theo in een klein, somber kamertje op de vijfde etage. Het uitzicht over Rotterdam was mooi. De stad lag onder een dun laagje sneeuw. De ramen waren dicht gekit met een dikke laag verf. Tussen Theo en zijn kamergenoot – een medewerker van de stadsreiniging, die voor Sparta was – hing een geel uitgeslagen gordijn. Theo droeg een pyjama, in zijn borst zat een infuus, daaraan een nog halfvolle zak aan een standaard.

‘Ik denk nog een halfuur,’ zei Theo.

Theo, die het normaal altijd goed kon vinden met zijn tijdelijke kamergenoten, was gek geworden van ‘het gelul van Arie’ naast hem. Niet het wikken, het wegen en vergelijken van elkaars overlevingskansen – Arie stond er beter voor, dat was snel duidelijk – had hem geërgerd, maar de gesprekken over voetbal.

‘Hij zat de hele tijd door de samenvattingen van het voetbal heen te praten,’ zei Theo op de terugweg, ‘en hij wist alles beter. Terwijl ik er aantoonbaar meer verstand van heb. Ik zeg toch ook niet tegen hem hoe hij de stad moet reinigen?’

De avond ervoor waren Mike Snoei en Steve McClaren, die hij kende van een korte stage bij VfL Wolfsburg, op bezoek geweest. Met Mike had hij samen voetbal gekeken. Daarna had hij zich geprobeerd te verdiepen in de *Voetbal International*, *NuSport* en de sportpagina van het *Algemeen Dagblad*.

Ester had mailtjes uitgeprint die bij Vitesse waren binnengekomen. Veelal beterschapswensen, maar ook aanbevelingen voor alternatieve therapieën.

‘Hier een mevrouw die zegt dat je meteen naar een arts in Canada moet. Ze voegt eraan toe dat het alles of niets is.’

Theo keek de mails kort in en legde ze met een zucht op het nachtkastje naast het bed.

‘Ik ben onder behandeling bij topspecialisten. Als er een wondermiddel bestaat, hadden zij het echt wel geweten.’

Tegen Ester: ‘Hoe is het bij Vites?’

‘Ik denk dat je meer weet dan ik,’ zei Ester. ‘Mij vertellen ze niets meer.’

‘Maak je niet druk,’ zei Theo, ‘volgend jaar zit er weer een andere trainer.’

Hij had het interview van Lance Armstrong met Oprah Winfrey op televisie gezien en vroeg aan mij wat ik daarvan vond.

‘Straffen of straffen?’

Theo vond dat Lance Amstrong al zijn prijzengeld moest teruggeven.

‘Misschien dat de kankerclub ook toe is aan een nieuw boegbeeld.’

Ester kopte de voorzet in: ‘Veel mensen zien jou wel als een voorbeeld.’

‘Ik ook!’ Arie stak zijn hoofd tussen het gordijn. ‘Echt Theo,’ zei Arie. ‘Ik vond het hartstikke leuk bij jou op de kamer. Steve McClaren die op bezoek komt. Ik heb met jou meer meegemaakt dan bij alle andere keren samen.’

Hij begon over Het Kasteel, het stadion van Sparta, en dat hij daar vroeger, voordat het verbouwd was, ooit negentig minuten op Hans van Breukelen had staan schelden.

‘Hij heeft het zelf een keer gezegd op televisie. “Bij Sparta,” zei hij, “stond een idioot achter het hek waar ik helemaal gek van werd.” Dat was ik.’

‘Ik tref het wel,’ zei Theo.

De zuster kwam, ze heette Inge de Wilde, en ze constateerde dat de zak vloeistof leeg was.

‘U mag zo naar huis, meneer Bos.’

Ze peuterde de naald van het infuus uit zijn borst en maakte daarbij een onhandige beweging waardoor ze hem prikte. Het bloedde.

‘Je doet je naam wel eer aan,’ zei Theo.

Even later stond hij op om zich om te kleden.

Hij had jeuk aan zijn benen, dat kwam door die chemo.

‘We kunnen er weer even tegenaan,’ zei hij toen we in de lift stonden.

In de auto richting Elst was hij continu bezig met zijn telefoon.

‘Marco is weer begonnen met sms’en,’ zei hij.

Af en toe lachte hij om wat Marco Boogers schreef.

Zijn dochter Lotte belde.

‘Ik ben al onderweg,’ zei hij met zachte stem. ‘Nog een uurtje. Was het leuk op school?’

Daarna staarde hij lange tijd uit het raam.

‘Wat zei ze?’ vroeg Ester.

‘Wanneer ik eindelijk weer thuiskwam,’ zei Theo.

Hij vroeg aan Ester of de radio aan mocht.

We vielen in *Standpunt.nl*, de stelling van de dag was: ‘Ouders moeten hun kinderen strenger opvoeden.’

Tijd werd een steeds kostbaarder ding. Het kostte Theo steeds meer moeite om een afspraak met mij te plannen, hij kon zijn energie maar één keer gebruiken. We belden vaker, maar zagen elkaar minder. Het was menens nu, zelfs Vitesse moest eraan geloven.

Theo belde. Hij ging niet naar Vitesse-Ajax, hij vond het schijnbaar een mededeling die enige uitleg behoefde.

‘Marieke en ik gaan naar *Zij gelooft in mij*, de musical over André en Rachel Hazes. John [van den Brom, MvR] heeft voor kaarten gezorgd, het schijnt wel goed te zijn.’

Hij informeerde naar de parkeergelegenheid bij het Nieuwe de la Mar. Ik begon over de parkeergarage bij het Vondelpark en zei erbij dat het daar ongeveer negen euro per uur kostte.

‘Woon jij daar in de buurt?’

‘Ja,’ zei ik, ‘een paar honderd meter verderop.’

‘Openbaar vervoer, is dat een beetje te doen?’

Een paar dagen na Vitesse-Ajax belde hij weer.

‘En?’ vroeg hij. ‘Wat vond je ervan?’

‘3-2 gewonnen,’ zei ik, ‘we worden kampioen.’

‘Echt niet,’ zei Theo. ‘Daar durf ik wel om te wedden.’

Hij had het mooi gevonden, het gezang in het theater. Het was niet de bedoeling geweest dat je meezong en verder zaten ze naast iemand die een paar vingers miste.

‘Die werkte zeker in een zagerij.’

‘Had je liever bij Vitesse gezeten?’ vroeg ik.

‘Nee,’ zei hij, ‘ik heb er af en toe wel aan gedacht, maar niet te veel. Ik heb de samenvatting wel gezien, natuurlijk. Leuk dat ze wonnen, fijn dat mijn record nog even in de boeken staat.’

*

Van 2005 tot 2009 was Theo trainer van FC Den Bosch, zijn eerste baan als hoofdtrainer. Hoewel hij de supporters daar bestempelde als ‘niet het allermakkelijkste publiek’, bewaarde hij goede herinneringen aan die tijd. Hij had gehoord dat de supporters ‘een kippenvelactie’ voor hem organiseerden, ze gingen massaal kaarsjes voor hem branden in de voor de gelegenheid opengestelde Sint-Jan. Hij waardeerde de intentie, maar verwachtte geen wonderen.

‘Toen ik daar zat, werden er ook regelmatig kaarsjes aangestoken, maar gepromoveerd zijn we niet.’

Met de spelers had hij een warme band. Ze noemden hem ‘Theo Bosloop’. Hij hield ze samen met Frans Bauer voor de gek in het programma *Bananasplit*, waarin de spelers zogenaamd een pijnlijke injectie kregen voor een buitenlandse trip. Hij had er hard om moeten lachen, maar niet zo hard als om Vitesse-speler Victor Sikora, die ze in hetzelfde programma na een medische test ooit lieten geloven dat hij zwanger was.

We gingen met de auto naar het BrainWash Stadion De Vliert, Marieke ging ook mee omdat Theo op de terugweg waarschijnlijk te moe zou zijn om te kunnen rijden. Onderweg gingen de gesprekken over de vakantie naar Gran Canaria, die ze net tevoren hadden geboekt. Ze wilden nog één keer genieten, maar Marieke had al gezien dat het weer er waarschijnlijk niet zo lekker zou zijn als gedacht.

Theo: ‘De zon schijnt daar echt wel.’

Er werd teruggekeken op eerdere vakanties. Ze waren vaak naar Sardinië gegaan, waar Marieke vroeger had gewoond.

‘Had je daar nooit trainer willen zijn?’ vroeg ik.

‘Later misschien wel,’ zei Theo, ‘maar dat zit er niet meer in.’

Ik kondigde alvast aan dat ik op de tribune nog een column moest schrijven voor *nrc next*, want dat was eerder op de dag nog niet gelukt. Ik wilde schrijven over technisch directeur Ted van Leeuwen en trainer Fred Rutten die zich alle twee tegelijkertijd ziek hadden gemeld bij Vitesse, maar het lukte niet.

Theo: ‘Heb je een writer’s block?’

Marieke zorgde voor inspiratie: ‘Nou, wij zitten er de hele dag al om te lachen, of niet dan, Theo? “Fred en Ted samen in bed”, dat soort humor. Misschien kun je daar wat mee.’

Voor we in het stadion waren had Theo, die vanwege de kou de muts tot ver over de oren had getrokken, al drie goedbedoelde omhelzingen te pakken. Van de suppoost bij de hoofdingang, die het schitterend vond om hem nog een keer te zien, van een bestuurslid en van technisch directeur Fred van der Hoorn, die hem ook per se de nieuwe skybox met uitzicht op het veld wilde laten zien.

Ik zat vanwege die column met mijn computer op schoot naast Marieke op de tribune. Theo zat achter ons, hij vroeg de hele tijd of ik nu wel inspiratie had. Aan Fred van der Hoorn, die naast hem zat, legde hij uit dat ik een schrijver was met een writer’s block, waarop Fred zei dat hij met een selectie zat waarvan de helft een voetbalblock had.

‘Ze kunnen eigenlijk niks op dit moment.’

Er kwam een man in pak aan de andere kant van Theo zitten in wie ik algemeen directeur Peter Bijvelds herkende die ik de avond ervoor op tv had gezien, waar hij zich voor de zoveelste keer moest verantwoorden voor het oe-oe-oe-geroep van FC Den Bosch-supporters richting Jozy Altidore tijdens de bekerwedstrijd FC Den Bosch-AZ. ‘Ik kan ze moeilijk de tongen uitsnijden,’ was een citaat dat was blijven hangen.

Voor de teams van FC Den Bosch en FC Eindhoven het veld op kwamen, besteedde de stadionspeaker op geheel eigen wijze ook nog even aandacht aan het incident. ‘Er is al veel over gezegd en gesproken, we weten er alles van, maar de enige “oe” die we vanavond willen horen is de “oe” van “Oeteldonk”.’

Van de wedstrijd kreeg ik weinig mee.

Ik kletste met Marieke over carnaval, dat Theo tot mijn verbazing ieder jaar trouw vierde. Ze zocht op haar mobiele telefoon naar foto's. Ik zag Theo verkleed als koe, en ook als aardbei. Het leken me perfecte illustraties voor in dit boek.

Marieke over Theo als aardbei: 'Een ideale vermomming, niemand die hem herkende. Je zoekt het er ook niet achter, als je een aardbei ziet lopen dat dat dan Theo Bos is.'

Theo: 'Gaat het lekker? Hebben jullie het gezellig?'

De wedstrijd werd vooral bijzonder dankzij Fred van der Hoorn, die zijn eigen team afkraakte. Het deed me denken aan Nieuw Monikkenhuize, waar het publiek zich in de slechte tijd al bij de eerste balcontacten begon te roeren.

Fred: 'Niks kunnen ze, Theo. Ja, dat gaat ook weer mis. Een bal stoppen met de voet, dat krijgen we er niet in. Triest, om stil van te worden.'

In de rust werd Theo naar de bestuurstafel geroepen. Ze wilden hem allemaal spreken, sterkte wensen of in ieder geval de hand drukken. Ik zag hem zitten. Een moe gezicht, vriendelijk tegen iedereen.

Toen FC Den Bosch in de tweede helft scoorde, klonk de goal-tune, het refrein van clublied 'Leve de lol'. Ik keek achterom, naar Theo, die me had verteld dat hij het een schitterend lied vond. Zijn muzieksmaak bleef me verbazen.

Ja, ja, ja, leve de lol

Zingen we met z'n allen

We vieren feest

Er is alweer een goal gevallen

Ja, ja, ja, FC Den Bosch

We zullen ons hier nooit vervelen

We gaan voor de winst

We willen hier nooit geen punten delen.

Goedbeschouwd was het een prachtig gedicht.

'In Den Bosch was het meteen feest na een doelpunt,' zei Theo. 'En na afloop ook. Dat ging maar door daar. Brabantse gezelligheid, ik wist eerst niet zo goed wat ze daarmee bedoelden, maar nu weet ik het.'

Marieke zei: 'Soms moesten ze ons het spelershome uitdragen.'

Na afloop maakte ook ik kennis met de Brabantse gezelligheid, bestaande uit een zanger met een keyboard, die drie keer achter elkaar 'Leve de lol' zong, hapjes – in stukken gehakte

worstenbroodjes en ‘frituur’ –, bier en heel veel sponsors die allemaal met Theo wilden praten.

Eentje, een heel dikke, ging voor me staan en vroeg: ‘Ga jij een boek over Theo schrijven? Wel je best doen, hè?’

Theo sprak met een mevrouw die haar dochter had verloren aan kanker. Er stond een hele groep omheen. Ze knikten met een ernstig gezicht mee.

Een halfuur later liepen we naar beneden.

Keeperstrainer Jan van Grinsven een handje geven.

Op de terugweg reed Marieke, Theo was moe. Van de gesprekken, van alles eigenlijk. Ik werd afgezet bij het station. Een paar dagen later gingen ze op vakantie, als hij terug was zouden we samen naar Vitesse-FC Utrecht gaan.

*

Nadat Theo met Marieke en Lotte op vakantie naar Gran Canaria was geweest, ging hij snel achteruit. Hij belde op een ochtend, ik lag nog in bed. Zijn stem klonk zachter dan normaal.

‘Sliep je nog?’

‘Ja.’

‘Mooi zo.’

Hij informeerde naar ‘het schrijfproces’.

‘Ben je al begonnen? Je moet een beetje opschieten, denk ik.’

Zoals hij zich nu voelde, ging hij niet naar Vitesse-FC Utrecht.

‘Ik weet niet of het erin zit, Mars. Ik moet de hele tijd naar het ziekenhuis. Vocht aftappen, dat hoopt zich op in mijn buik.’

Tijdens zijn laatste wedstrijd, die tegen FC Groningen, was hij vooral moe geweest en had hij het, ondanks het gesloten dak, erg koud gehad.

‘Marieke zegt dat ik een attractie word.’

Zelf was hij ‘klaar’ met iedereen die tegen hem zei dat hij moest blijven knokken en volhouden.

‘Knokken... Tegen wat dan? Tegen de onzichtbare vijand, die me opvreet zeker.’

Na afloop van de thuiswedstrijd tegen FC Groningen was hij in de businessclub aangesproken door een man die vroeg waarom hij niet terug sms’te. Hij had al twee keer ‘sterkte’ naar hem gestuurd, maar hij had nog niets terugontvangen.

‘Daar heb ik dus geen zin meer in.’

Het zou ons laatste telefoongesprek worden.

De volgende dag belde Ester Bal.

‘Theo neemt de telefoon niet meer op, dat je het weet. Het gaat snel de verkeerde kant op.’

Marieke zegt dat je deze week nog even langs kunt komen. Kun je dan ook een dummy van het boek meenemen? Of een stukje voorlezen?’

‘Er is nog helemaal geen boek,’ zei ik.

‘Gewoon een stukje voorlezen,’ zei Ester.

‘Dat kan ik niet,’ zei ik.

Drie dagen later zat ik in de woonkamer in Elst. Er stond een verhoogd bed in de hoek, precies zo’n bed als waar mijn vader in lag in zijn laatste week.

‘Hij ligt nog gewoon boven hoor, in ons eigen bed,’ zei Marieke.

Aan de keukentafel zaten twee verpleegsters van de thuiszorg: een kleine dikke en een jong meisje.

‘Die ene is volgens mij zestien,’ zei Marieke.

Ik informeerde naar ‘de toestand’.

Marieke zei dat Theo hard achteruitging.

‘Hij is op, en heel erg moe. Hij weegt nog maar 63 kilo.’

Toen de thuiszorg was vertrokken, gingen we naar de slaapkamer. Marieke hurkte met zorgzame liefde naast hem neer. Voorzichtig gaf ze hem een spuit met Dexamethason tegen misselijkheid.

‘Ik denk dat je mij liever ziet dan de thuiszorg,’ zei ze tegen Theo, ‘want daar is weinig lol aan te beleven.’

Theo lachte zacht. Hij lag op zijn zij. Versuft, praten kostte moeite. De televisie aan het voeteneind stond aan. Een herhaling van *Pauw & Witteman*, PvdA-leider Diederik Samsom had het over het begrotingstekort.

Ik had de catalogus van Bruna meegenomen waarin ons boek stond aangekondigd en een envelop met veertig foto’s uit het archief van *Voetbal International*.

‘Praat maar gewoon,’ zei Marieke, ‘hij hoort alles.’

Ik haalde de foto’s een voor een uit de envelop, gaf ze aan Marieke die ze omhooghield zodat Theo ze kon zien.

‘Bert!’ zei Theo bij een foto van Bert Jacobs, genomen na afloop van de kampioenswedstrijd tegen EVV Eindhoven in 1989.

‘Tegen John,’ bij een foto van een wedstrijd tegen Ajax, waarin John van den Brom scoorde tegen zijn oude club.

En ‘Snor eraf’ bij een foto waarop hij, na het behalen van Europees voetbal, zijn snor vanwege een weddenschap afknipte voor een spiegel. Daarna zakte hij weg, de benen

opgetrokken, het hoofd verstoppt onder het kussen. Naast hem lag Poemeltje, de knuffel die Jan en Inge Bos voor hem gekocht hadden toen ze hem 47 jaar geleden adopteerden.

Vijf uur later belde Ester Bal, ze zei dat Theo was overleden.

Deel 2

Ik kon Theo niets meer vragen. Hoe goed kende ik hem eigenlijk? Kende ik hem echt?

Nadat Ester Bal me had gebeld met de mededeling dat Theo was overleden, schoot er van alles door me heen. Herinneringen, alles wat hij me verteld had en wat toen onbelangrijk leek, vond ik opeens van belang. Dat hij altijd meteen in slaap viel bijvoorbeeld en dat hij tijdens een chemo in Rotterdam een keer verbaasd naar het plafond had liggen staren. Dat hij een spinnenweb had gezien en zich, zijn ogen tot spleetjes geknepen, afvroeg waarom een spin juist daar een web maakte. Zaten er soms insecten achter het systeemplafond?

Hij noemde het zelf 'rare gedachten', waar hij nooit eerder last van had gehad.

Wat voor spul zat er eigenlijk in dat infuus?

Moest ik dit opschrijven? Zou hij dat gewild hebben? Ik wist het niet.

Met terugwerkende kracht was ik er trots op dat hij mij een paar keer 'een vriend' had genoemd, op het moment zelf had ik dat wat overdreven gevonden. Het beeld van hem in bed en dat hij zijn duim opstak toen ik zei dat ik echt mijn best ging doen om er iets van te maken, kwam telkens terug. En ook dat hij zei dat hij er 'alle vertrouwen' in had.

Ik moest denken aan hoe hij en Marieke leefden. Het gewone, het tevreden zijn met elkaar en het verder niet zo veel nodig hebben, had me geraakt. Ik ging dat vertrouwen nu eens niet beschamen, hield ik mezelf voor. Maar het schrijven lukte niet. Ik wilde een standbeeld oprichten voor Theo Bos, iemand die voor zo veel gewone mensen bijzonder was, omdat hij zo gewoon was gebleven.

Ik logeerde bij mijn moeder in Velp, dat leek me het meest praktische. Ze zat in de huiskamer en had thee voor me gezet. Ik dacht dat ik de ziekte kende, maar was er nu toch door overvallen en rookte een sigaret. Ik wilde dat ik kon huilen, dat leek me wel zo gepast, maar dat lukte niet. Ik zei dat ik Theo bijzonder vond vanwege het gevoel dat hij me gaf, dat je je prettig bij hem kon voelen ook al zei hij niets. Mijn moeder, die hem alleen maar kende van de verhalen en van televisie, zei dat ze Theo 'een lieve man' vond. Ik wilde weten waarom.

'Dat zie ik gewoon.'

Marieke had me, toen ik een dag eerder de woning in Elst verliet, een krat met krantenknipsels en foto's meegegeven. We wisten alle twee dat ik Theo nooit meer zou spreken.

Ester Bal belde weer. Of ik de mooiste foto's uit kon zoeken, dan konden die de volgende dag, Vitesse speelde tegen FC Utrecht, vertoond worden op de grote schermen in het GelreDome. Ik vond van alles. Krantenknipsels uit het begin van zijn carrière, waarin de zinnen waren onderstreept die over hem gingen: PUBLIEKSLIEVELING THEO BOS SPEELDE NAAR BEHOREN.

En: THEO BOS LEGDE FOUTLOZE PARTIJ OP DE MAT.

Een verhaal in het supportersblad met de kop: HELEMAAL LOS MET THEO BOS.

Een foto van hem als kind, liggend op de bank in een oranje pyjama, zijn beer Poemeltje tegen zich aangedrukt. Theo als dienstplichtig soldaat. Een advertentie uit zijn tijd als trainer van FC Den Bosch, waarbij ze zijn kale hoofd hadden vervangen door een bos bloemen. Daaronder de tekst: EEN VOLLE BOS VOOR 12 EURO 50! Een interview samen met Marieke voor de rubriek 'Buis & Haard' van de VARA-gids. Een schitterende foto van Theo met zijn zichtbaar trotse ouders uit 1990 in café De Aftrap, waar werd gevierd dat Vitesse zich had geplaatst voor Europees voetbal. Theo met een biertje in de hand, vader Jan, glimmend van trots, in een shirt met de tekst VITESSE-SUPPORTER, die een arm om hem heen had geslagen. Aan het einde van de avond zou hij zijn zoon zeggen dat ze toch meteen zouden worden uitgeschakeld in de UEFA Cup.

Jezus, waarom kon ik niet huilen?

*

Voor de hoofdingang van stadion GelreDome legden supporters bloemen. Sommige huilden, er stonden cameraploegen omheen.

'Omdat Theo gewoon Theo was,' zei een man met een Vitesse-pet op het hoofd door zijn tranen heen. Hij voegde eraan toe dat hij wel eens met Theo had gesproken.

'Dan zei hij bijvoorbeeld "Hallo", of hij stak zijn duim op.'

In de perskamer hing een ongemakkelijke, beklemmende sfeer. Journalisten wisten zich geen houding te geven, ze stonden fluisterend aan de bar. Ze hadden het over technisch directeur Ted van Leeuwen die 's morgens vroeg op Radio 1 sprak over de verslagenheid binnen Vitesse.

'We zijn verbijsterd en vol ongeloof, ook al hebben we het zien aankomen,' had Ted gezegd. 'Theo had een rustig temperament, was trouw en was te allen tijde zichzelf, als speler en als coach. Hij had voelhorens voor alles wat er gebeurde binnen de club. Hij was echt de baas, maar hij trad nooit op de voorgrond.'

Je hoefde geen psycholoog te zijn om te weten wat Theo van die boterzachte loftuitingen uit de mond van zijn ex-collega zou hebben gevonden.

'Die had erom moeten lachen,' zei Ester Bal.

Zelf had ze zich 'kapot geërgerd'.

'Ted is misschien zelf vergeten wat hij allemaal zei toen Theo werd ontslagen, maar heel veel mensen binnen Vitesse zijn dat niet. Ik heb hem gezegd dat we liever wat geloofwaardiger mensen naar voren duwen, daar hebben we er hier ook genoeg van.'

Ze had al twee nachten niet geslapen en maakte een aangeslagen indruk, haar ogen waren rood van het huilen. Op verzoek van Theo en Marieke was ze belast met het organiseren en coördineren van de afscheidsceremonie die een week later in het GelreDome zou worden gehouden. Een taak die ze zeer serieus nam.

'Ik heb het hele wedstrijdgebeuren uit handen gegeven,' zei ze. 'Dat interesseert me nu even geen flikker.'

De organisatie was een kwestie van een stap vooruit, en dan weer twee stappen terug. Eigenaar Merab Jordania had haar meteen carte blanche gegeven, maar de dagelijkse leiding van de club deed moeilijk. Trainer Fred Rutten was bang dat het gras in het GelreDome zou lijden onder een herdenkingsdienst.

‘Ik heb gezegd: “We leggen Theo niet op beton,”’ zei Ester.

Algemeen directeur Erwin Kasakowski zei dat het naar binnen rollen van de grasmat te veel geld kostte en Ted van Leeuwen vond dat de term ‘Mister Vitesse’ terughoudend moest worden gecommuniceerd, omdat de club in het verleden Charly Bosveld al tot ‘Vitessenaar van de Eeuw’ had gebombardeerd. Peter Gansler ten slotte, de nieuwe commercieel directeur uit Amerika, vond het te ver gaan om het rugnummer 4 voor altijd aan Theo Bos te koppelen. Tot het einde van het seizoen was volgens hem mooi genoeg.

‘Weet je wat ik daaraan heb?’ vroeg Ester op uitdagende toon. ‘Schijt!’

Ze had ‘het egoïstische gelul’ tijdens het ochtendoverleg een tijdje aangehoord, had haar papieren tegen de borst geklemd en had met de woorden ‘Everything for Theo’ – de voertaal tijdens vergaderingen was tegenwoordig Engels – de vergaderzaal verlaten. Ze had de deur met een knal achter zich dichtgeslagen.

Van de rest van de club kreeg ze ‘een goed gevoel’.

‘Iedereen die hem gekend heeft, is aangeslagen en wil alles doen om te helpen.’

Theo Janssen had onverwachts voor haar bureau gestaan.

Het kon hem niet schelen wat hij moest doen, zei hij. Ze waren in elkaars armen gevallen en hadden gehuild. Theo zat stuk, omdat hij juist de volgende ochtend bij Theo Bos op bezoek zou gaan. Hij had er maanden mee geworsteld en juist op het moment dat hij de knoop dan eindelijk had doorgehakt, was het te laat.

‘The story of his life.’

Ester stuurde hem die dag van cameraploeg naar cameraploeg.

‘Het lijkt wel of Theo in één dag volwassen is geworden,’ zei ze. ‘Hij verwoordde ons gevoel heel goed. Hij stelde zich echt op als een boegbeeld van Vitesse. Als Theo kon meekijken, was hij trots geweest op Theo Janssen.’

Theo Janssen kwam de persruimte binnen. Ongeschoren, de blouse van het clubkostuum open geknoopt. Hij was geïnterviewd door Kees Jansma van Eredivisie Live en was daarvoor Marieke, Tess en Luuk tegen het lijf gelopen. Tegen Kees Jansma had hij gezegd: ‘Weinig mensen buiten Arnhem weten hoe groot Theo Bos hier is.’

Marieke had hij ‘een dikke knuffel’ gegeven.

‘Wat moet je zeggen?’ vroeg hij aan mij. ‘Je doet maar wat, puur op gevoel.’

De journalisten aan de bar starden naar hem. Alleen Iwan van Duren van *Voetbal International* durfde hem te condoleren.

‘Ik ben de ochtend na zijn overlijden meteen naar de kantoren in het GelreDome gegaan,’

zei Theo. ‘Ik wilde Ester helpen, dat is wel het minste wat ik nog voor Theo kan doen. Ik ken deze club door en door en weet precies wie er oprecht is met zijn verdriet en wie er een toneelstukje speelt. Die laatste groep moet haar niet tegenwerken. Wij gaan ervoor zorgen dat Theo Bos het afscheid krijgt dat hij verdient. Kijk anders even in het stadion, er hangt daar een stemming die ik nog nooit gevoeld heb. De mensen zijn er kapot van.’

Zelf kon hij die avond niet spelen. Hij was geschorst, maar had zijn medespelers op geheel eigen wijze duidelijk gemaakt dat er gewonnen moest worden.

‘De meesten kenden Theo natuurlijk, en de paar die hem niet kenden heb ik in een paar woorden even uitgelegd hoe groot Theo was. Die boodschap is overgekomen.’

Ester zei dat Fred Rutten bang was dat het gras tijdens de herdenkingsdienst zou worden beschadigd.

‘Jammer dan,’ zei Theo. ‘Gewoon naar binnen schuiven.’

Ik vroeg of hij ging spreken tijdens de herdenkingsdienst.

Hij wist het nog niet. ‘Ik wil me niet opdringen, ik vind het moeilijk om me heel nadrukkelijk als vriend van Theo te manifesteren. Hij heeft gewoon heel veel voor me betekend.’

De telefoon van Ester Bal ging.

‘Three O’ Four, de band die op de bruiloft van Theo en Marieke speelde, heeft toegezegd,’ zei ze. ‘Nu Paul de Leeuw nog.’

Paul de Leeuw was Theo’s favoriete artiest, Ester was wanhopig bezig om met hem in contact te komen.

In de hal van het GelreDome liep Piet Velthuis van journalist naar journalist.

‘Als je hoort dat iemand een vreselijke kanker te pakken heeft, weet je dat het moment komt dat het “kassa” is.’

Even later: ‘Natuurlijk overlijdt er elke dag wel iemand, maar Theo is niet zomaar iemand. Zijn dood sloeg hard in. Het was een heerlijk mens om mee te praten, ik zie hem nog zo voor me staan.’

Op de Theo Bos-Zuidtribune achter het doel werd nauwelijks over voetbal gesproken. Je voelde de emotie. Voor de wedstrijd werd een groot, zwart doek omhooggehesen waar met gele verf het hoofd van Theo op was geschilderd. Theo Janssen en Jan Snellenburg liepen het veld op. Ze hielden een portret van Theo omhoog. Er volgde een applaus dat minuten aanhield.

Op de videoschermen in het stadion verschenen beelden van Theo in de bloei van zijn leven: knokkend voor iedere meter gras, juichend na een doelpunt en glimmend van trots bij de ondertekening van zijn contract als trainer. Er werd muziek gedraaid: ‘You’ll Never Walk

Alone' van Gerry & The Pacemakers en 'Ik heb je lief' van Paul de Leeuw.

De spelers kwamen het veld op, ze legden bloemen bij het portret dat Theo Janssen en Jan Snellenburg op een schildersezels in een hoek van het stadion hadden gezet. Fred Rutten liep er ook tussen, zichtbaar ongemakkelijk. Erachter Erwin Kasakowski en Peter Gansler, ze keken verwonderd naar de verdrietige mensen die steeds harder de naam 'Theo Bos' scandeerden, wisten zij veel.

Er volgde een indrukwekkende minuut stilte.

Na vier minuten legde scheidsrechter Bas Nijhuis het spel stil. De naam Theo Bos werd massaal gescandeerd. Achter ons werden fakkels ontstoken, geen steward die er wat van zei. Mensen keken strak voor zich uit, de ogen nat. Ik keek naar opzij. Mijn vrienden Tom en Gijs riepen zijn naam, het was lang geleden dat ik ze zo hard had horen schreeuwen. Daarvoor voelden ze zich eigenlijk te oud, maar dit was niet zomaar schreeuwen. Ik zag ze huilen, zelf hilde ik nu ook. Later zou Gijs zeggen: 'Ik heb toen harder gehuild dan op de begrafenis van mijn vader.' Naast de dug-out stond Jan Snellenburg minutenlang als versteend naar de tribunes te staren, een Vitesse-sjaal boven het hoofd. Clubmascotte Vito, een man in een vogelpak, had de handen voor de ogen geslagen. Zag ik dat echt?

Vitesse won met 2-0, natuurlijk won Vitesse, zelfs FC Utrecht leek daar voor een keer geen moeite mee te hebben. De FC Utrecht-supporters werden toegezongen door de Vitesse-aanhang. Dat ze zich normaal gedroegen werd als bijzonder ervaren. Spits Wilfried Bony trok na zijn doelpunt zijn Vitesse-shirt omhoog, waardoor een ander shirt met het hoofd van Theo erop zichtbaar werd. Hij sloeg er met zijn vuist op. Hoe goed kende hij Theo? Het deed er niet toe, het ging om het gebaar.

Na afloop klonk nog een keer 'You'll Never Walk Alone', dat indrukwekkend hard werd meegezongen.

Middenvelder Marco van Ginkel, die onder Theo Bos debuteerde in het eerste elftal, besefte na afloop dat hij iets bijzonders had meegemaakt: 'Er hing een aparte sfeer. Je voelde de saamhorigheid. Met z'n allen voor Theo. Complimenten aan iedereen. Je ziet daaraan hoe belangrijk Theo was.'

Bij de persconferentie na afloop van de wedstrijd zaten de trainers Jan Wouters en Fred Rutten er verslagen bij. Ze wilden het eigenlijk niet over het voetbal hebben en zeiden de dingen die ze hoorden te zeggen.

Jan Wouters: 'Ik vond het aangrijpend. 47 is natuurlijk veel te jong, het leven is soms oneerlijk.'

Fred Rutten sprak van 'een rare dag'. Het 'hele gebeuren' had 'een grote impact' op hem en de spelersgroep gehad. 'Ik kan daar moeilijk mee omgaan. Ik praat er ook niet makkelijk over.'

Hij analyseerde de wedstrijd: 'Als liefhebber van goed voetbal en positieospel ben ik vandaag niet aan mijn trekken gekomen,' en sloot af met een opmerking over Theo Bos. 'Hij was een zeer gerespecteerd persoon in het voetbal, een zeer aimabel mens ook. Hij heeft duizenden uren in Vitesse gestoken. Het is niet meer dan terecht dat je veel respect terugkrijgt op zo'n avond.'

Een paar uur later belde Ester Bal. Ze was blij dat 'You'll Never Walk Alone', het lied van haar favoriete club FC Liverpool, zo massaal en zo hard was meegezongen, want daar had ze vooraf over getwijfeld. Marieke en de kinderen hadden het indrukwekkend gevonden.

En dat was het ook.

*

De dagen na de wedstrijd tegen FC Utrecht zwol de berg bloemen, sjaals, shirts, knuffels, foto's, kaarten en brieven rondom het portret van Theo, dat voor de hoofdingang van stadion GelreDome was gezet, gestaag. Ook een paar kilometer noordelijker, op de plaats waar vroeger stadion Nieuw Monnikenhuize stond, was een gedenkplaats ontstaan. Eensgezind, voetballiefhebber of niet, treurden de Arnhemmers om de dood van 'hun' Theo Bos. Zo kende ik de inwoners van mijn geboortestad nog niet.

'Hij was gewoon en hij was bijzonder,' zei de blonde verkoopster bij Bakker Bart, waar ik een broodje gezond kocht. Ik vond het de beste typering van Theo die ik gehoord had. Waarom was ik daar zelf niet opgekomen?

Theo was van iedereen en iedereen kende Theo.

De taxichauffeur met wie ik naar het GelreDome reed had hem regelmatig in de auto gehad, de buurjongen van vroeger had nog tegen hem in de zaal gevoetbald en de vrouw aan de bar van café Amstelhoek die ik aansprak omdat ze MARCEL op een van haar borsten had getatoeëerd, had een halfjaar bij hem in de klas gezeten. Zelfs Bertje, een wat loensende buurman, die bij mijn moeder wel eens ongevraagd het onkruid uit de tuin trok, bleek hem te kennen. Ze frequenteerden hetzelfde garagebedrijf, dat kwam hij me tenminste met een plechtig gezicht zeggen.

Voorafgaand aan de herdenking op donderdag 7 maart in het GelreDome zag ik Bertje weer. Hij had zijn nette jas aangetrokken en was een van de velen die in een lange rij langs het portret van Theo schuifelden. Hij boog het hoofd en stond even stil, daarna verdween hij uit het zicht. Anderen prevelden wat in zichzelf, legden iets neer, fotografeerden de bloemenzee, schudden wat met het hoofd of lieten de tranen de vrije loop.

Ze zeggen in dit soort situaties vaak: 'Hij moest eens weten.'

Dat Aad de Mos als een van de eersten bij het stadion arriveerde, zou Theo niet hebben verbaasd, de komst van veel ex-ploeggenoten en spelers die onder hem hadden gevoetbald ook niet. Dat ze uit heel Europa waren gekomen misschien wel. Alexander Büttner van Manchester United kwam uit Engeland, Michael Dingsdag uit Zwitserland, Ricky van Wolfswinkel en Stijn Schaars uit Portugal, Paul Verhaegh uit Duitsland, Mads Junker uit België, Marco De Marchi uit Italië en Radek Majdan, de keeperstrainer van Polonia Warschau, uit Polen.

Raimond van der Gouw, de keeper met wie Theo samen ontelbare tegendoelpunten had voorkomen, knikte in het voorbijgaan naar zijn portret. Ronald en Erwin Koeman arriveerden vijf minuten na elkaar, de lichaamshouding was dezelfde. Alle twee hielden ze met de linkerhand de kraag van de jas dicht. Iedereen liep over de nieuwe gedenksteen, een gouden

ster ter herinnering aan de 4-1 overwinning op Ajax in februari 2009, die er direct na zijn dood dan toch nog was gekomen.

De spelersbus van FC Dordrecht draaide het parkeerterrein op, gevolgd door een bus vol supporters. De complete selectie, de staf en het bestuur van de club waren gekomen om hun trainer te herdenken. Voorzitter Ad Heijnsman stapte als eerste uit. Hij had lang geschaafd aan een toespraak, die hij later die avond zou uitspreken.

‘Ik ben wel vijftien keer opnieuw begonnen, de prullenbak zit vol met propfen papier.’

De sympathieke voorzitter was een beetje bezorgd om technisch directeur Marco Boogers die met eigen vervoer was gekomen. ‘Marco slaapt door alle emoties al dagen slecht.’

De collega’s van FC Den Bosch, de eerste club waar Theo hoofdtrainer was, waren ook al binnen. De enige selectie die niet compleet was, was vreemd genoeg de selectie van Vitesse. Trainer Fred Rutten had de beslissing om te komen aan de voetballers zelf gelaten. Ester Bal, het draaiboek voor de avond onder de arm geklemd, sprak er schande van.

‘De oud-spelers, jongens met hart voor de club, komen van overal vandaan, maar ons eigen vreemdelingenlegioen laat het voor een deel afweten omdat het niet verplicht is. Daar zakt mijn rok vanaf.’

Ze was woedend op de trainer omdat hij technisch directeur Ted van Leeuwen naar ‘de grasmensen’ had laten bellen met de mededeling dat de grasmat onder geen beding naar binnen mocht worden geschoven voor de herdenking.

‘Met hulp van Jan Snellenburg heb ik dat met veel moeite terug kunnen draaien. Ik heb gezegd: “We leggen Theo niet op beton. Het gras zal er echt niet onder lijden, we spelen over een maand pas weer een thuiswedstrijd.”’

Wat haar betreft was hier het laatste woord nog niet over gesproken, zoals ze ook vond dat Fred Rutten zijn spelers ‘desnoods naar het stadion had moeten trappen’: ‘Dan hadden ze eens gezien wat Vitesse ook is: een club met een hart.’

Een bloedend hart.

De massaal opgekomen supporters stonden met zesduizend man sterk opeengepakt op Theo’s eigen tribune. Ik zat op de eretribune, tussen de genodigden.

Karel Aalbers was er, de ex-voorzitter die Theo een middelmatige voetballer vond.

Henk ten Cate, de trainer die hem in zijn nadagen als speler tijdens de openingswedstrijd van het GelreDome nog een paar speelminuten gunde.

Stanley Menzo, de hulptrainer van Vitesse met wie hij op de cursus coach betaald voetbal zat.

Jan van Halst, de voetbalanalist met wie hij nog had gevoetbald.

Wie was er eigenlijk niet?

De band Three O’ Four speelde Theo’s favoriete nummers. ‘Angel’ van Robbie Williams,

‘Dreamer’ van Kane, ‘Alles is liefde’ van Bløf en ‘De steen’ van Paul de Leeuw.

Over dat laatste nummer hadden we in het ziekenhuis een korte discussie gehad. Hij vond de muziek van Paul de Leeuw goed, omdat hij bij het luisteren dacht: ja, zo is het. “De vleugels van mijn vlucht” gaat gewoon over Marieke en mij.’ Hij had het voor haar willen zingen op de bruiloft, maar dat was er niet van gekomen. ‘Ik vind het gewoon een rake tekst over iemand die in de schaduw staat van iemand anders, maar in feite het succes mogelijk maakt. “De steen” vind ik ook mooi. Ken je dat? Het gaat over het leven, dat je iets gedaan hebt en dat het daardoor niet zinloos is geweest.’

Ik zei dat ‘De steen’ een nummer van Bram Vermeulen was.

‘Ik ken het van Paul de Leeuw, dat hij dat nummer heeft gekopieerd doet er niet toe. Dan had hij in ieder geval een goede smaak.’

‘Zing, schreeuw of klap wat u wilt,’ zei ceremoniemeester Emile Hartkamp aan het begin van de plechtigheid tegen de aanwezigen. ‘Elke manier om uw emoties te tonen is geoorloofd. Dus: ga je gang!’

Om tien over zeven werd Theo’s kist het stadion binnengedragen. Op de videoschermen zagen we beelden van Theo, uit de speakers klonk ‘Nummer 4’, een bewerking van het nummer ‘Ik heb je lief’ van Paul de Leeuw. Emile Hartkamp, bekend van de songteksten van Frans Bauer, had het rijmwoordenboek erbij gepakt en de pen in zijn hart gedoopt. Het raakte bij de fans in ieder geval de juiste snaar, hij verwoordde hun gedachten. Letterlijk.

Zonder angst voor tegenstanders

Ging jij voorop in de strijd

Vol met passie voor jouw cluppie

Dat gevoel raakte jij nooit kwijt

Als ’n rots in de branding

Steunde iedereen op jou

Jij kon hard zijn, maar ook huilen

En zeggen dat je van iemand houdt

Maar de kleuren in jouw leven

Was dat mooie geel en zwart

Jongens, wat gaan wij jou missen

*Die man met een groot Vitesse-hart
In de hemel word jij ontvangen
En je krijgt 'n gouden stoel
Waar je naar ons zult blijven kijken
Samen een met ons gevoel*

*Nummer 4 – nummer 4 – nummer 4
Waar geen speler ooit langskwam
Jij was groot in al jouw daden
Iedereen die houdt van jou
Nummer 4...*

Wat moeten wij zonder jou?

*Altijd voorop in de strijd
En jij was voor niemand bang
Zelfs voor de dood had jij geen angsten
Wat was jij een bijzondere man*

*Wat heb je ons laten juichen
Wij scandeerden vaak jouw naam
Jij was meer dan de trots van Arnhem
Die in ons hart zal voortbestaan*

*Nummer 4 – nummer 4 – nummer 4
Waar geen speler ooit langskwam
Jij was groot in al jouw daden
Iedereen die houdt van jou
Nummer 4...*

Wat moeten wij zonder jou?

*Deze tegenstander was zo anders
Onsportief en zo gemeen
Hij viel je aan buiten de speeltijd
En sloeg zo laf, wild om zich heen*

*Laat de verlenging nu maar mooi zijn
Want ooit zien wij jou terug
Sta je daar op ons te wachten
Met nummer 4 achter op je rug*

*Nummer 4 – nummer 4 – nummer 4
Waar geen speler ooit langskwam
Jij was groot in al jouw daden
Iedereen die houdt van jou
Nummer 4...
Wat moeten wij zonder jou?*

*En als wij straks een doelpunt scoren
Zet jij de hemel op z'n kop
Bouw je daar je eigen feestje
Schreeuw je Vitesse naar de top*

*Nummer 4, jij blijft die grote man
Alles wat jij hebt gegeven
Krijg je nu met liefde terug
Theo bedankt, nummer 4 blijft op jouw rug
Theo bedankt, nummer 4 blijft op jouw rug*

Ik keek naar het vertrokken hoofd van Theo Janssen, keurig in pak. Aan de andere kant van de kist Theo's zoon Luuk, die met een hand de kist en met de andere Lotte, Theo's jongste dochter, vasthield.

De mensen uit de voetbalwereld, waar ze normaal niet zo te koop lopen met hun gevoelens,

keken strak voor zich uit. Je hoorde ze bij wijze van spreken slikken. Gezichten verdwenen in handen, zakdoeken kwamen tevoorschijn. Over de volle breedte van de Theo Bos-Zuidtribune klonk nog een keer het welkomstapplaus.

‘Zijn loyaliteit heeft hem nooit een groot contract opgeleverd, maar dat wordt nu hopelijk goedge maakt door onze waardering,’ zei Jan Snellenburg namens de club over de man die hij ook wel ‘Theetje’ of ‘Onze nummer 4’ noemde. ‘Theo ademde Vitesse. Ik prijs me gelukkig dat ik hem dertig jaar heb meegemaakt.’

Jan was de eerste spreker, er volgden er nog meer. Goede vriend Mike Snoei, met wie Theo jaren werkte in de jeugdopleiding van Vitesse, stond niet bekend als een groot spreker, maar hij richtte zich toch tot zijn goede vriend.

‘Je gortdroge humor, die tijdens onze etentjes in Velp over tafel vloog. Samen met Jan Snellenburg. Theo, ik ben dankbaar voor de mooie gesprekken die we samen gevoerd hebben in het ziekenhuis in Rotterdam. Maar vooral als we samen naar wedstrijden reden van FC Dordrecht. Dan sprak je vol passie en trots over jouw ploeg. Ik zal je missen!’ John van den Brom twijfelde tot in de spelerstunnel over de tekst van zijn toespraak. Hij had ‘vanuit het hart’ het een en ander op papier gezet en drukte Ester Bal het papier op het laatste moment in de hand.

‘Als het gisteravond goed was, is het nu ook goed,’ zei Ester en ze gaf het papier weer terug. ‘Vertrouw er maar op.’

Even later zei John in de microfoon: ‘De kracht die jij uitstraalde heeft een ontzettend diepe indruk op mij achtergelaten. Samen hebben we heel veel mooie momenten gekend. We hebben samen veel wedstrijden gewonnen, maar deze wedstrijd was voor jou niet te winnen. Rust zacht, maatje.’

Voorzitter Stef ten Thij van de supportersvereniging memoreerde het spreekkoor ‘Theo pak ’m terug’ dat jaren door stadion Nieuw Monikkenhuize had geklonken. ‘Theo was een trainer die altijd voor ons klaarstond. Wat ons betreft was hij hier altijd trainer gebleven. De enige echte Mister Vitesse.’

De toespraak die alle aanwezigen het meest raakte kwam van Nicky Hofs, die hoorbaar vocht tegen zijn tranen. Zijn tekst was kort en krachtig. ‘Trainer, wat ga ik je missen. Als er iets met me was, zag jij dat en was je er voor mij. Jij geloofde altijd in mij. Jij bent mijn voetbalvader, voor altijd. Bedankt voor alles, rust zacht.’

Na zijn toespraak kreeg de kleine middenvelder een staande ovatie. Op de tribune knuffelde Theo Janssen hem een ogenblik bijna fijn, iets wat iedereen in het stadion op dat moment wel met hem had willen doen. Tijdens de toespraak van Marc van Hintum keerde voor even de lach in het stadion terug, toen hij op het schemerige veld vertelde over die keer in Polen, toen Theo Bos in de kleedkamer opeens werd gebeld door de voorzitter van Polonia Warschau, die zich vanaf zijn jacht in de Rode Zee meldde met wat tactische aanpassingen. Uiteraard werden deze door Theo volledig genegeerd. Toen Marc en hij op de terugweg in de spelersbus de radio aanzetten, konden ze de voorzitter nog net horen zeggen dat beide Nederlanders op staande voet waren ontslagen. ‘We moesten ons inhouden om niet in lachen uit te barsten, hè Theo?’ zei Marc met een knikje naar de kist van de man die hij al heel lang

‘pappie’ noemde. ‘Lieve Theo, in onze voetbaljaren was ik altijd blij dat ik naast je stond in de spelerstunnel, met je stierennek en je armen van beton. Bedankt, pappie, we gaan je missen.’

Wat zou Theo van al dit verdriet hebben gevonden?

Vlak voor zijn dood vroeg ik hem ernaar. Toen zei hij dat hij het wel logisch vond als mensen hun eigen leed op hem projecteerden, dat vond hij menselijk.

‘Dood gaan we allemaal, iedereen vindt dat eng. We gaan er allemaal op onze eigen manier mee om, het is al moeilijk genoeg. Ik hoop dat de mensen ook betrokken blijven bij de pijn van mijn nabestaanden, dat is een stuk moeilijker. Ik val weg, zij blijven over.’

In de grote zaal achter de hoofdtribune zag ik oud-Vitesse-spelers bij elkaar in de armen vallen. Het was één grote reünie, waar voor de verandering bijna iedereen was komen opdagen. Het leek wel of iedereen een beetje voor elkaar zorgde. Het verdriet om Theo verbroederde, Vitesse werd na jaren van onrust weer even een voetbalclub.

Theo werd na de plechtigheid in de kleedkamer gezet, ik vond dat mooi.

*

De dood van Theo kwam voor mij te vroeg, je zou ook kunnen zeggen dat ik te laat aan dit project begon. Ik voelde me als een verslaggever die een wedstrijdverslag moest schrijven, maar die door omstandigheden pas in blessuretijd het stadion bereikte.

Direct na de wedstrijd interviewde ik de mensen die naast hem in het veld stonden: familie en vrienden. Ze hielden ieder op hun eigen manier van Theo en Theo hield van hen. Hij had me hun namen van tevoren gezegd, wat nadrukkelijk niet betekent dat mensen die niet zijn geïnterviewd geen vrienden van hem waren. In overleg met zijn vrouw Marieke zijn er later nog wat namen bijgekomen, een enkeling heb ik er zelf aan toegevoegd.

Dit boek is geen biografie, de hieronder afgedrukte gesprekken met Theo en zijn naasten geven geen volledig beeld van zijn leven. Dat kon niet, daarvoor was het allemaal te vers, de geïnterviewden kwamen bij wijze van spreken net onder de douche vandaan. De gesprekken geven een indruk van hoe Theo was als mens, als speler en als trainer, maar zijn vooral een verslag van een bij voorbaat verloren wedstrijd, waarin alle spelers tot ver in blessuretijd tegen beter weten in hoopten op een toevalstreffer, die natuurlijk niet viel.

Allemaal dachten ze nog vaak aan hem. Het kwam in momenten. Bij een liedje dat ze toevallig hoorden, in de kleedkamer, na afloop in de kantine, als de mobiele telefoon piepte, tijdens een autorit, aan de keukentafel en vooral ’s nachts in bed.

En allemaal wilden ze graag vertellen wat voor een fijn mens Theo was. Veel van die liefdesverklaringen aan Theo heb ik vanwege de leesbaarheid van dit boek ingekort of weggelaten. Ik hanteerde het kapmes op verzoek van Theo zelf. ‘Een boek waarin iedereen heel uitvoerig begint te vertellen hoeveel hij van me houdt, hoeft van mij niet. Ik zou dat niet uitlezen.’

Geïnterviewden:

Ester Bal, persvoorlichter van Vitesse.

Marco Boogers, technisch directeur FC Dordrecht.

Luuk Bos, Theo's zoon.

Tess Bos, Theo's oudste dochter.

Theo Bos

Marieke Bos-Langenberg, Theo's vrouw, receptioniste hotel en congrescentrum Papendal.

Nancy Bosveld, dochter van Henk 'Charly' Bosveld.

John van den Brom, speler Vitesse (1986-1993, 1996-2000), trainer van Vitesse (2011-2012).
Tegenwoordig: trainer van RSC Anderlecht.

Bosko Bursac, speler Vitesse (1974-1980). Tegenwoordig: scout voor Vitesse.

Dejan Čurović, speler Vitesse (1994-2000).

Rob Hasselbach, jeugdspeler Vitesse (1982-1983), speler NEC (1983-1986), speler
zaalvoetbalteam FC De Dumpel. Tegenwoordig eigenaar van een bedrijf in kantoormeubelen.

Ad Heijnsman, voorzitter FC Dordrecht.

Frank van Heumen, hardloop- en tennisvriend van Theo.

Marc van Hintum, speler Vitesse (1997-2002), technisch directeur Vitesse (2008-2010),
assistent-trainer Polonia Warschau (2011). Tegenwoordig: zaakwaarnemer en voetbalanalist.

Nicky Hofs, speler Vitesse (2001-2004, 2008-2010 en 2011-2013). Tegenwoordig: jeugdtrainer bij Vitesse.

Wilco Klop, speler Vitesse (194-1986), administratief medewerker Reisbureau Nijenhuis. Tegenwoordig: trainer HSC'21 uit Haaksbergen.

Mart de Kruif, kapitein Saksen-Weimarkazerne Arnhem. Tegenwoordig: luitenant-generaal en commandant Landstrijdkrachten.

Ap Langenberg, vader van Marieke, schoonvader van Theo.

Wilma Langenberg, moeder van Marieke, schoonmoeder van Theo.

Marco De Marchi, speler Vitesse (1997-2000).

Corrie Rijsdijk, tante van Theo.

Hans Schreudering, zaakwaarnemer Theo Bos.

Jan Snellenburg, vriend van Vitesse, bestuurslid Vitesse, speler zaalvoetbalteam De Dumpel.

Jan Streuer, manager voetbal Vitesse (1997-2007). Tegenwoordig: scout voor Shakhtar Donetsk.

Thea Streuer, vrouw van Jan Steuer, eigenaresse Hotel Molendal.

Piet Velthuisen, keeper Vitesse.

*

Corrie Rijsdijk: 'Theo's moeder was mijn halfzusje. Ik was een stuk jonger. Zij en mijn zwager konden geen kinderen krijgen. Ze had al verschillende miskramen gehad. Op een dag kwamen de instanties bij ons op de koffie, we woonden in de wijk 't Broek. Ze snuffelden rond en stelden allemaal vragen aan mijn ouders. Waar is dit dan weer goed voor? vroegen wij ons af. Ze gaan zeker adopteren, dacht ik op een gegeven moment, want ik zat mee te luisteren. Ja, ik ben ook niet gek. Een paar maanden later kwam Inge langs met een heel leuk

knulletje op de arm. Dat was Theo.'

Theo: 'Ik heb geluk gehad dat ik in de jeugd Jan van Eijck als trainer had. Dat was een fantastisch voetbaldier, van wie ik veel heb geleerd. Hij had alles voor zijn jongens over. Hij betaalde uit eigen zak de reiskosten en kocht zelf ballen.'

Rob Hasselbach: 'Jan van Eijck was een verschrikkelijke trainer, een gek. Persoonlijk hou ik er niet zo van als een trainer tegen een speler roept: "Als je nog één keer een bal verkeerd speelt, breek ik je poten," en dat vervolgens ook echt doet. Hij schopte een van ons echt een gebroken been. Wegwezen hier, dacht ik. Hij zette me ook de hele tijd op de verkeerde plek. Ik ben een spits, iets anders kan ik niet. Theo was toen al behoorlijk fanatiek, ik had weinig contact met hem, dat kwam pas veel later, maar ik had bij Vitesse met niemand veel contact.'

Jan Snellenburg: 'Jan van Eijck was een halve gare, dat kon echt niet. Was Theo gek van hem? Misschien dat je zo iemand in je pubertijd leuk vindt, maar daarna niet meer.'

Theo: 'Ik ben als kind bijna weggestuurd bij Vitesse. Toen ik daar als jeugdspelertje kwam, hadden ze nog een ballotagecommissie, waarin drie oude mannetjes zaten. Martin Esveld, die later stadionspeaker werd, was er daar een van. We hadden onder de douche geweldig lopen kloten met shampoo. Dat werd bij Vitesse niet geaccepteerd. De volgende dag moesten we voor de commissie verschijnen. We moesten onze excuses aanbieden en ik kreeg een brief met een waarschuwing mee die ik aan mijn ouders moest geven. Ik kan me niet herinneren dat die erg onder de indruk waren.'

Corrie Rijsdijk: 'Mijn zus was helemaal gek van Theo. Dat wil je niet weten, dat kan je ook niet beschrijven. In gesprekken ging het altijd over Theo, het was Theo voor en Theo na. Hugo, zijn broer, voetbalde ook. Ze hadden het eerlijk verdeeld. Mijn zwager ging altijd naar Hugo kijken en mijn zuster naar Theo. Ze ging zelfs naar de trainingen kijken.'

Bosko Bursac: 'Ik speelde vanaf 1976 voor Vitesse. Ze hadden me een woning toegewezen aan de Bernhardlaan, vlak bij het oude stadion. Theo hing altijd rond bij de snackbar op het pleintje in De Geitenkamp. Ik kwam daar vaak. Inge, zijn moeder, deed er boodschappen. Ze was een echte Vitesse-supporter. Ze vertelde me altijd hoe goed Theo speelde bij Sempre Avanti en hoeveel doelpunten hij daar maakte. Theo wachtte me na de trainingen op en vroeg dan of hij mijn tas mocht dragen. We liepen samen naar mijn huis. Hij zei dan dat hij later ook voor Vitesse wilde spelen en net zo goed wilde worden als ik.'

Nancy Bosveld: 'Zijn ouders, Jan en Inge, kwamen altijd sigaretten halen in Sigarenmagazijn Bosveld op de Hommelseweg. Dan namen ze Theo mee, die was van mijn leeftijd. Ze waren heel fanatiek met voetbal bezig en grote fans van mijn vader en van Vitesse. Als het koud was

op de tribune had Inge altijd een dekentje, een thermoskan met koffie en broodjes bij zich.’

Jan Snellenburg: ‘Theo was zeventien toen ik hem leerde kennen. Een gewone, Arnhemse jongen die altijd op de club rondhing. Geen import, zijn ouders waren Geitenkampers: heel aardige, simpele mensen. Theo behandelde je niet als bobo, maar als een gelijke.’

Nancy Bosveld: ‘Ik zie Theet als een soort broertje. Nadat zijn ouders waren overleden, kwam hij altijd bij ons. Mijn vader was gek van hem. Die ouwe heeft zich over hem ontfermd. Ze hadden het gezellig met elkaar: lekker biertjes drinken, lekker ouwehoeren. Theo heeft me nog een keer mee uit gevraagd naar de Korenmarkt. Het was wel bijzonder: we waren veertien en mochten nergens naar binnen.’

Jan Streuer: ‘Nadat ik als speler bij Harelbeke voor de derde keer mijn scheenbeen brak, moest ik abrupt stoppen met voetballen. Ik begon een sportzaak, Sport Inn Streuer, in de Langestraat in Amersfoort. John van den Brom was zeventien en vroeg of hij bij mij stage mocht lopen. Op donderdags werkte hij vaak op koopavonden in de verkoop. Hij moest van mij ook schoonmaken en stofzuigen, ik vond het ideaal. Hij kreeg een aanbieding van Vitesse, maar hij wist niets van het betaalde voetbal en vroeg aan mij of ik zijn contract wilde doen. Vitesse speelde nog in de eerste divisie. Ik ging kijken op Nieuw Monikkenhuize. Daar heb ik Theo leren kennen. Van den Brom en Theo waren meteen vrienden.’

Theo: ‘Toen ik in 1984 bij de selectie kwam, was Vitesse niks, een soort Excelsior. We eindigden op de zeventiende plaats en trokken vijfhonderd tot duizend toeschouwers. Onder Leen Looyen maakte ik mijn debuut. Het seizoen erop was Clemens Westerhof de trainer. Dramatisch... Hij vond me qua postuur niet geschikt om voorstopper te spelen.’

Wilco Klop: ‘Ik kwam van Go Ahead Eagles naar Vitesse, ze haalden me als voorstopper. Voor de plek van Theo, dus eigenlijk. Ze hebben me toen bij Reisbureau Nijenhuis gestald, dat was een van de sponsors. Theo werkte daar ook. We deden samen de boekhouding. Een administratieve baan was het makkelijkst te combineren met het voetbal. We deden alle administratieve taken van A tot Z. We hadden een chef, Jansen, die werd gek van ons. Soms kwamen de dames van beneden naar boven om dingen te vragen. Die hebben we op de kast gekregen, en soms ook letterlijk op de kast gezet en daar laten zitten, want ze durfden er zelf niet af.’

John van den Brom: ‘Ik kwam in 1986 naar Vitesse, hij zat er al. Theo is precies een jaar en een dag ouder. Ik van 4 oktober, hij van 5 oktober. Ik ben van 1966, hij van 1965. Je zou kunnen zeggen dat we van dezelfde leeftijd waren, dat scheidt een band.’

Wilco Klop: ‘Theo en ik waren hetzelfde. We waren alle twee voorstopper, we moesten het

alle twee niet van onze technische gaven hebben en we werkten alle twee voor Vitesse en voor Reisbureau Nijenhuis. Ik heb maar twee jaar voor Vitesse gevoetbald, daarna nam Theo mijn plaats weer in. Theo was van het volk en het is hem gelukt om van zijn hobby zijn beroep te maken. Ik ging naar NEC, maar bleef gewoon voor Reisbureau Nijenhuis werken, terwijl dat een sponsor van Vitesse was.'

Nancy Bosveld: 'Later, toen die ouwe van mij Sportshop Bosveld begon, kwam Theo iedere maandag over voetbal lullen. Mijn moeder zei: "Het lijkt hier wel een soos." Mijn vader stierf bij mij op het balkon aan een hartaanval. Ik nam de zaak over. Als het druk was, kwam hij helpen. Met de vuurwerkverkoop bijvoorbeeld. Dat was voor ons de gelegenheid om wat extra omzet te halen. Hij nam John van den Brom mee. Dat trok extra volk: twee Vitesse-spelers die vuurwerk verkochten.'

Jan Streuer: 'Theo was agressief in het veld, maar daarbuiten een aardige, rustige jongen waar je heel relaxed mee kon praten. Ik was van zijn voetbal niet zo onder de indruk. Ik vond het geen spectaculaire speler. Vrij klein. Ze promoveerden naar de eredivisie. Iedereen, ik ook, dacht: daar gaat Theo het moeilijk krijgen, maar hij speelde probleemloos mee.'

Nancy Bosveld: 'Mijn vader was een emotioneel mens, ik ben zelf ook wel zo dat emoties me kunnen overmannen. Theet kon ons kalmeren, dat was gewoon zo. Hij kon je echt tot rust manen. "Doe nou 'ns rustig!" zei hij dan.'

John van den Brom: 'Vriendschap is vriendschap als je meteen weer een klik hebt als je elkaar ziet. Dat had ik met Theo. Soms zagen we elkaar een jaar niet, maar als we elkaar dan weer tegenkwamen, was het meteen ouwe-jongens-krentenbrood.'

Wilco Klop: 'Vitesse was toen echt nog een clubje dat het financieel erg lastig had. Het had een fantastisch stadionnetje en veel vrijwilligers. Het was behelpen, ze moesten geld inzamelen om rond te komen.'

Marco Boogers: 'Hij was een stevige voorstopper, ik was een creatieve spits. We hebben wel twintig keer tegen elkaar gespeeld. We gaven elkaar voor de wedstrijd een hand, maar spraken nooit tegen elkaar. Bij het eerste balcontact trapte hij expres mis. Tegen mijn benen. Nooit gedacht dat we later zulke vrienden zouden worden.'

Jan Streuer: 'Later werd ik technisch directeur bij Vitesse. Ieder jaar discussieerden we over Theo. Zou hij het nog kunnen? We hebben vaak versterking gehaald voor zijn positie, maar ze speelden hem er nooit uit. Dat vond ik knap. Hij kwam eigenlijk nooit in de problemen,

omdat hij tactisch goed was. Hij stond altijd goed. Hij is het boegbeeld van Vitesse geworden tijdens de opmars van de club. Hij was bij iedereen populair en ging voorop in de strijd. Een boegbeeld is vaak een topspeler, maar dat was hij absoluut niet.'

Jan Snellenburg: 'Onder voorzitter Karel Aalbers was ik bestuurslid van Vitesse. Ik heb toen stront leren slikken. Karel Aalbers moest 'm niet. Die wilde hem ieder jaar wegdoen. Theo verdiende daardoor veel te weinig.'

Marc van Hintum: 'Theo is bij Vitesse jarenlang onderbetaald. Hij had veel eerder weg moeten gaan, maar daarvoor hield hij te veel van de club. Het gekke is: als je weggaat en je komt later terug, ben je vaak een van de grootverdieners.'

Jan Snellenburg: 'Als je zelf niet hoog gevoetbald hebt, zoals ik, word je door de zogenaamde kenners meteen afgestempeld. Dan mag je niet meepraten. Ik heb daarom ook nooit tegen een speler gezegd dat hij klote voetbalde, terwijl ik dat wel dacht. Ik was fan van Theo. Ik ergerde me vreselijk aan de zogenaamde kenners die zeiden dat hij het niet zou redden. Theo haalde nooit een vier en nooit een negen, hij was hartstikke stabiel. Ondanks de tegenstand van binnenuit heeft hij ontzettend lang in het eerste van Vitesse gevoetbald. Echt knap, hij moest er keihard aan peuteren.'

John van den Brom: 'Theo was heel fysiek, de rest moest het vooral van het voetbal hebben. Ik moet wel zeggen: hoe ouder Theo werd, hoe beter hij ging voetballen.'

Theo: Mijn eerste salaris bij Vitesse was vijfduizend gulden per jaar. Toen ik het contract ondertekende, zei een bestuurslid: "Alsof je een emmer leeggooit." Dat vond ik wat overdreven. De begroting was misschien een paar ton. Ik weet nog dat we een wedstrijd op zaterdagavond moesten spelen en met tien man stonden. Er werden twee jeugdspelers uit de kantine geplukt om even mee te doen. Bij een wedstrijd bij RKC hadden we geen keeper. Lloyd Doesburg was geblesseerd, de reservekeeper was er niet en de derde keeper, Tassenaar heette die, had een bruiloft. We zijn met de bus langs dat zaaltje gereden om hem weg te plukken van het feest. Die wedstrijd is nog op tv geweest en die jongen werd geïnterviewd, voordat hij terugging naar de bruiloft. Zo was Vitesse toen. Je moest zelf je trainingsspullen nog wassen.'

John van den Brom: 'Vitesse was amateuristisch, maar wel ambitieus. Ik denk dat we 1500 supporters hadden. Voor mij was spelen in het betaalde voetbal een droom die uitkwam, ook al was het dan eerste divisie. Het stadion was een oude bende, maar we hadden wel de beste sportschoenen die er waren. Hans Dorjee was trainer en die nam uit zijn sportzaak spullen van Adidas voor ons mee.'

Marieke Bos-Langenberg: ‘Zijn tijd als voetballer heb ik niet echt meegemaakt. Ik viel er bij wijze van spreken in toen hij samen met Edward Sturing afscheid nam als speler. Ik kreeg pas later door hoe populair hij was. Toen we voor het eerst gingen samenwonen in mijn huis in De Laar-West kregen we nieuwe burens. Een van de kinderen heette Dejan, naar Dejan Čurović. Toen die mensen zagen dat ze naast Theo Bos kwamen te wonen, werden ze gek. Die vrouw trok Theo meteen naar binnen. Of hij een handtekening op de muur kon zetten? Toen vroeg Theo op z’n Arnheems: “He-je stif?”

John van den Brom: ‘Het echte succes kwam onder Bert Jacobs. We hielden van die man. Na de wedstrijden was het in de kantine altijd feest. En daarna gingen we door naar de Korenmarkt. Naar Alberts Puntje, een kroeg met Nederlandstalige muziek. Daar gebeurden de raarste dingen.’

Theo: ‘In de kroeg leer je elkaar beter kennen dan in het veld.’

Marc van Hintum: ‘Theo was in mijn tijd echt de gangmaker als we op stap gingen, zeker als hij een paar Barcadi-cola op had. We gingen door tot het licht uitging. Indrinken in Wampie, daarna Manhattan, Vergane Glorie en Alberts Puntje en we eindigden in De Buik, een nachtcafé voor kruimeldieven. De spelersgroep was heel populair: we hadden op stapavonden altijd een hele sliert mensen achter ons aan.’

John van den Brom: ‘Theo, Edward Sturing en ik werden “De Drie Muskietiers” genoemd. De vrouwen waren ook met elkaar bevriend. Als we ergens moesten spelen, gingen zij samen stappen in die stad.’

Theo Bos: ‘Ze noemden John, Frans Thijssen en mij “De Gouden Driehoek”.’

John van den Brom: ‘Theo speelde altijd achter mij. Je wist gewoon dat hij er altijd stond. Een absoluut zekerheidje.’

Theo: ‘Mijn ouders hebben me altijd gesteund, zonder opgefokte toestanden. Ze waren er tijdens de wedstrijden altijd. Mijn vader heeft het nooit mogen meemaken dat Vitesse Europees voetbal speelde. Mijn moeder wel. Die ging mee naar Dundee, Parma, noem maar op. Een sponsor zei ooit: “Zonder mevrouw Bos vertrekken we niet.” Hij betaalde direct haar reis- en verblijfkosten. Mooi was dat.’

Corrie Rijdsdijk: ‘Op een gegeven moment kreeg ik wel in de gaten dat Theo een heel grote aan het worden was. Ik werk bij de Gamma, daar zitten allemaal goede Vitesse-fans. Toen mijn collega’s ontdekten dat Theo mijn neef was, begonnen ze om kaarten voor wedstrijden te

vragen. “Je kunt niet bij mij terecht,” heb ik gezegd. Daar ga ik de familiebanden niet voor misbruiken.’

Bosko Bursac: ‘Ik kom uit Joegoslavië. Begin jaren negentig werd de toestand er voor mij – ik ben Servisch, maar woonde in Kroatisch gebied – steeds moeilijker. Ik had nog veel contact met mijn oud-teamgenoten Herman Veenendaal en Henk Bosveld. Ze zeiden: “Kom toch terug, jongen.” Er werd een baantje voor me geregeld bij Vitesse. Ik ben toen met mijn vrouw en kinderen terug naar Arnhem gekomen. Theo speelde inmiddels in het eerste elftal, hij herkende me meteen toen hij mij zag. Ik moest even nadenken, maar herinnerde me ineens dat hij die jongen was die mijn tas altijd droeg. Ik informeerde naar zijn ouders, want zijn vader Jan kende ik ook. Als ik Jan op straat tegenkwam, schudde hij altijd het hoofd omdat we niet zo vaak wonnen. Helaas waren zijn ouders overleden. Dat vond ik zielig, want Theo was nog jong.’

Theo: ‘Pal na de begrafenis van mijn moeder moesten we tegen Feyenoord. Trainer Herbert Neumann riep me bij zich op zijn kantoor. Hij liet de beslissing om te spelen geheel aan mij over. Ik twijfelde natuurlijk, ik was nog helemaal in de war. Ik besloot toen toch te spelen, voor mijn moeder.’

Tess Bos: ‘Ik heb opa en oma nooit gekend. We gingen wel eens naar “oma Dinie”, een oude buurvrouw uit De Geitenkamp. Ik had een foto gevonden van papa met een vrouw erop die ik niet kende. Toen zei papa dat dat zijn biologische moeder was.’

Bosko Bursac: ‘In mijn vrije tijd ging ik naar de sportzaak van Henk Bosveld. Daar hing Theo ook altijd rond. Henk Bosveld was trots op Theo en ook op Martin Laamers, omdat ze alle twee echte Arnhemmers waren.’

Nancy Bosveld: ‘Theo was erbij toen die ouwe van mij zijn eerste hartaanval kreeg op de squashbaan. Ze hadden daarna wel eens van die gesprekken over de dood. Theo zei dat hij een Vitesse-shirt in de kist zou leggen als het zover was. “Dan kun je die aantrekken als je boven bent. Als ik later ook boven kom gaan we samen voetballen.” Hij heeft ook echt zijn Vitesse-shirt in de kist gelegd, dat is met die ouwe meegegaan.’

Theo Bos: ‘Henk Bosveld was mijn held. Ik ben er trots op dat we vrienden waren. Na de dood van mijn ouders werd hij een soort tweede vader voor me. We gingen samen vaak squashen in Rozendaal. Op een keer was Henk niet in goeden doen. Normaal gingen die partijtjes altijd gelijk op, maar dit keer speelde hij erg mat. Na afloop nam hij ook een biertje en bleef hij maar zweten. Dezelfde avond werd hij getroffen door een hartaanval. Gelukkig kwam hij die klap te boven. Maar een jaar later was het toch raak. Mijn wereld stortte in. Van

de begrafenis herinner ik me dat het druk was. Er waren ontzettend veel supporters. Dat zegt denk ik genoeg.'

John van den Brom: 'In 1989 vlogen we vanuit de eerste divisie keihard de eredivisie in. We wisten wat we aan elkaar hadden, we gingen voor elkaar door het vuur. We hadden toen zestien spelers. We haalden meteen Europees voetbal en stonden in de bekerfinale.'

Theo: 'De bekerfinale van 1990 tegen PSV was een hoogte- en een dieptepunt. Er zaten twintigduizend Arnhemmers in De Kuip. Er waren ook een paar volle bussen uit De Geitenkamp. De hele buurt ging. Iedereen was door het dolle. Ze schreeuwden bij het vertrek alles bij elkaar.'

John van den Brom: 'Het was een invasie.'

Theo: 'We stonden met 1-0 achter, maar vlak voor tijd kregen we een strafschoep. Die miste John. Dat kwam door Hans Dorjee, de assistent van Guus Hiddink. Omdat hij onze trainer was geweest, wist hij hoe John de penalty's nam. Dat ging hij Hans van Breukelen vertellen, John werd daar onzeker door.'

John van den Brom: 'Ik word daar echt door achtervolgd. Altijd als de bekerfinale wordt uitgezonden, komen die beelden terug. Zelfs in België werd die gemiste penalty laatst uitgezonden. Het kon echt niet wat er allemaal gebeurde. Iedereen kwam het veld in. Dorjee stond gewoon naast mij op de penaltystip. En dan liep hij weer naar Van Breukelen, en dan weer terug naar mij. Ik denk dat het wel drie of vier minuten duurde voor ik die strafschoep mocht nemen. Ik had hem natuurlijk wel gewoon binnen moeten schieten.'

Theo: 'We namen John niets kwalijk, wij waren boos op Dorjee.'

John van den Brom: 'Ik miste, daarna lag ik te janken op het veld.'

Theo: 'John lag te huilen, we hebben hem met drie man opgeraapt. Er waren nog een paar minuten te spelen, het kon nog.'

Mart de Kruif: 'Ik leerde Theo kennen als dienstplichtig soldaat. Hij had het voor elkaar gekregen om opgeroepen te worden voor de Saksen-Weimarkazerne bij hem om de hoek in Arnhem. Ik was daar kapitein. Ik bezocht en bezoek regelmatig wedstrijden van Vitesse, dus ik durf mezelf wel fan te noemen. We trinden de dienstplichtigen toen nog voor een eventuele strijd tegen de Rus. Van iedere lichter van 150 dienstplichtigen zochten we er dertig uit die

de kazerne moesten runnen. Theo werd hofmeester in de officiersmess, wat betekende dat hij de maaltijden en de hapjes en drankjes moest verzorgen. Voor hem ideaal: hij kon gewoon bij Vitesse trainen en op zondag meedoen met de wedstrijden. We hadden hem gezegd: je moet wel werken en niet lopen zeiken. Dat deed Theo dan ook, als er wat moest gebeuren stond hij er. Hij was een betrouwbare vent van voor tot achter.'

Marc van Hintum: 'Ik was toen 26 en speelde bij Willem II. We namen deel aan een toernooi in Den Helder en zaten in hetzelfde hotel als Vitesse. Zij hadden Herbert Neumann als trainer, wij hadden Jan Reker. Neumann was nogal van de gezonde voeding. Wij mochten cola drinken, zij hadden niks. Zelfs geen ketchup, alleen spa blauw en yoghurt. We laadden onze dienbladen helemaal vol en paradeerden ermee bij hen langs de tafel. Dat vond Theo niet leuk, die keek mij boos aan met die felle ogen. 's Avonds stuurden ze twee jongens naar de McDonald's, die kwamen met volle tassen hamburgers terug. Willem II had geen geld voor een busje, Vitesse wel. Toen we 's avonds gingen stappen, zijn we met z'n allen in zo'n Vitesse-busje gestapt en hebben we ons naar de stad laten brengen. Door de achterraut zagen we een speler van Vitesse schreeuwend en vloekend achter de bus aan rennen. Dat was Theo. We zwaaiden naar hem. Een jaar later ging ik zelf naar Vitesse, de ontvangst was lauw. Theo had een fotografisch geheugen voor mensen en situaties. Ik was "die lul van Willem II". Theo stond in die spelersgroep qua hiërarchie boven aan de ladder. Hij was een baasje, ik een haantje. Het duurde even voor we aan elkaar gewend waren.'

Theo: 'De kreet "Theo, pak 'm terug" hoorde ik eind jaren tachtig voor het eerst op Monikkenhuize. Ik wist meteen wat ze ermee bedoelden. In de jaren zeventig riepen we altijd: 'Bennie, pak 'm terug' naar Ben Hofs, de oom van Nicky. "Schumetje" was zijn bijnaam, plat Arnhems voor schimmetje, omdat hij er altijd net even tussen zat om de bal te onderscheppen. Later begon hij met zijn vrouw een snackbar in Klarendal. Ik weet nog dat Willem van Hanegem die kwam openen en dat je op die dag voor vijftig cent twee kroketten kreeg. Bennie zei altijd: "Ze hebben van mij gegeten en ik van hen.'"

Marc van Hintum: 'Als we op Nieuw Monikkenhuize die trap afliepen, vond ik het heel fijn als ik achter Theo liep. Als ik die dikke stierennek zag, kreeg ik het gevoel dat er niks mis kon gaan. Hij wist precies hoe hij tegenstanders moest bespelen en manipuleren. Hij provoceerde ze door dingen tegen ze te roepen en ze strak aan te kijken. Hij kon mensen bespelen. Hij wist spitsen soms al voor de wedstrijd uit te schakelen. Die waren gewoon bang voor hem.'

Theo: 'Als er een Vitesse-speler omviel, ging ik op zoek naar de oorzaak en liet ik de dader even voelen hoe de verhoudingen op Monikkenhuize lagen. Daarna riepen ze dan: "Theo bedankt", "Ta-tu" of, als ik 'm echt geraakt had: "Moscowa, Moscowa", een verwijzing naar een Arnhemse begraafplaats.'

Nicky Hofs: 'Ik stond in het kindervakje, schuin naast de hoofdtribune. Ik lette nooit op de

verdedigers, ik keek naar de aanvallers Čurović en Machlas en op het middenveld vond ik Arco Jochemsen geweldig. Theo Bos was een apart geval. Zijn naam werd altijd genoemd in het stadion. Je wist gewoon dat als iemand een trap kreeg, dat ze dan om hem gingen roepen. Hij was een harde speler. Tegen mijn oom Bennie riepen ze: 'Bennie pak 'm terug,' dat ging over op Theo, maar daarna niet op mij. Ze wisten dat ik dan een gele kaart zou krijgen, dan schiet je er niets mee op natuurlijk.'

Jan Streuer: 'Als het nodig was, trok Theo aan de noodrem. Dan was hij meedogenloos. Je kunt hem qua hardheid vergelijken met Rinus Israël en Theo Laseroms van het grote Feyenoord. Theo Bos ging voorop in de strijd. Als hij iemand hard aanpakte, vond het publiek dat geweldig. Als er een opstootje was, stond Theo er altijd bij. Dat zien de mensen graag.'

Marc van Hintum: 'Ik was niet bang voor hem, maar dacht wel: jesus christus, wat een beest. Ik had ontzag voor hem vanwege zijn postuur en uitstraling. Je ging daar niet graag een duel mee aan, voor hetzelfde geld kreeg je een elleboog in je nek.'

John van den Brom: 'Hij was hard, hij was bikkelhard, maar hij was niet gemeen.'

Theo: 'Ik was best gemeen. Op de tenen staan, een tikje in de maag. Alles om te winnen.'

Bosko Bursac: 'Theo was populair om drie redenen. Hij was een echte Arnhemmer, hij gaf altijd honderd procent en hij was sympathiek voor het publiek. Ik vond het een goede verdedigende middenvelder. Hij was goed in de duels, schakelde mooi om naar voren en kon goed koppen. Door zijn persoonlijkheid groeide hij uit tot een legende.'

Jan Streuer: 'Ik was verrast toen ik hem in de kantine van Nieuw Monikkenhuize voor het eerst sprak. Gezien zijn spel verwachtte ik dat hij een vervelende etterbak zou zijn, maar hij was het tegenovergestelde. Superaardig. Als hij wat vond, zei hij je dat recht in het gezicht. Hij was nooit achterbaks of gemeen. Het was een volksjongen. Hij nam altijd de tijd voor een praatje met supporters. Buiten het veld was hij totaal anders dan in het veld.'

Ap Langenberg: 'Ik vond het een robuuste kerel. Technisch wat minder begaafd, maar dat compenseerde hij met werklust. Nooit opgeven, altijd doorgaan. Hij was niet snel, maar stond altijd op de goede plek. Toen hij mijn schoonzoon werd, leerde ik de mens Theo kennen.'

Luuk Bos: 'Hij heeft mij wel eens geïnstrueerd. Ik ben keeper. "Als je uitkomt, moet je

gewoon een keer je hak in een bovenbeen zetten, dat ziet niemand,” zei hij.’

Jan Snellenburg: ‘Door dat “Theo, pak ’m terug” liet hij zich te veel opnaaien. Op het schandalige af. Hij heeft Wlodi Smolarek van FC Utrecht een gebroken kaak geslagen. Met de elleboog. Pats! Ik vond dat zo erg, verschrikkelijk.’

Piet Velthuisen: ‘Ik was nog hartstikke klein toen hij speelde natuurlijk. Maar van wat ik ervan begreep kletste hij er altijd in. Hij was voor de duvel niet bang en gooide gewoon de kop ervoor. Daarom riepen ze ook allemaal: “Theo, pak ’m terug.”’

Dejan Čurović: ‘Ja, ja, “Theo pak ’m terug”, mooi lied. “DJ Superstar”, een nog mooier lied. Wij waren de enige twee met een lied. En we hadden ook alle twee een gewichtsprobleem, haha.’

Nancy Bosveld: ‘Theo kwam langs in de winkel met Luuk en Tess, die waren toen nog klein. Komen er twee van die zigeunervrouwen de zaak binnenwandelen. Mijn moeder zei meteen: “Oppassen.” Nou, ik stond er met de neus bovenop. Die ene spuugde me meteen een stuk komkommer in het gezicht. Toen ze weg waren zei mijn moeder dat ze toch twee trainingspakjes miste. Ik met Theo erachteraan. Ze liepen aan het einde van de Hommelseweg in van die wijde rokken. Ik trok zo bij een van die vrouwen de rok naar beneden. En wat denk je: twee trainingspakjes en ook nog een paar shirtjes. Een van die wijven wilde uithalen, maar Theo had haar pols al vast. “Ik zou het niet doen,” zei hij. Op zijn kleintjes maakte het verhaal toen we terug waren in de winkel een grote indruk.’

John van den Brom: ‘Nooit opgeven, werken, hard, maar fair en dan ook nog eens heel lang bij de club. Dan word je populair. Hij vond het mooi dat de mensen om hem riepen, maar ik denk dat hij er te weinig van genoten heeft. Hij was altijd bescheiden, trad nooit op de voorgrond. Hij had zich best wat meer mogen uiten, maar je bent wie je bent. Geloof mij: vanbinnen vond hij het geweldig.’

Jan Snellenburg: ‘Dat populaire gedoe, Theo had het helemaal niet nodig. Dat heb ik hem ook gezegd.’

Theo: ‘Aan het einde van mijn carrière kreeg ik een aanbieding van SC Cambuur. Ik vond dat altijd een mooie club. Ik twijfelde. Toen Karel Aalbers ervan hoorde, moest ik meteen naar zijn villa in Eerbeek komen. Hij wilde dat ik bleef. Het verbaasde me, hij had er jarenlang alles aan gedaan om me weg te brengen naar een andere club. Ik kreeg een afscheidswedstrijd aangeboden en de kans om als jeugdtrainer bij Vitesse te beginnen.’

Marieke Bos-Langenberg: 'Ik ben receptioniste in hotel en congrescentrum Papendal. Ik was aan het werk toen hij langs de balie liep. Theo vond mij direct een leuke vrouw, maar hij dacht dat ik getrouwd was. Een paar dagen later kwam ik hem in de stad tegen. Mijn vriendin zei: "Wat moet jij met iemand met zo'n agressief uiterlijk?" Maar Theo was juist een erg lieve man, met humor. Ik heb Theo nooit zelf zien voetballen, behalve tijdens zijn afscheidswedstrijd tegen Schalke 04. Ik was de nieuwe vriendin van Theo, het voelde echt als een vuurdoop. Op een gegeven moment werden Edward Sturing, die ook afscheid nam, en Theo naar voren geroepen. Dorothee Sturing en ik werden meegevraagd. Ik voelde me heel ongemakkelijk, maar er kon niemand anders mee naar voren. Zijn ouders waren namelijk al vroeg overleden.'

Ap Langenberg: 'Hij kwam zich voorstellen, ik vond het meteen een toffe kerel. Later, toen ze in Elst gingen wonen, kwam hij iedere dag theedrinken. Dan kletsten we over alles. Zijn telefoon ging honderd keer op een dag, dat is usance in het voetbalwereldje. Hij speelde meteen open kaart. Bij de eerste ontmoeting met Marieke zei hij dat hij gescheiden was en al twee kinderen had. Ze wist meteen hoe de vlag op het schip stond.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Toen Theo mijn familie ontmoette, zei hij: "Ik ben in een warm bad terechtgekomen en daar wil ik nog heel lang in liggen..." Mijn ouders werden goede vrienden. Theo ging vaker op bezoek bij mijn ouders dan ik.'

Jan Snellenburg: 'Na zijn voetbalcarrière heb ik hem gevraagd om de zaalvoetbalcompetitie bij de veteranen kwalitatief een impuls te geven. Er deden wel vaker oud-profs met mijn team FC De Dumpel mee, maar na twee keer hadden ze het meestal wel gezien. Ik vond het geweldig dat Theo dertien jaar bleef hangen. Hij was anders dan andere ex-profs.'

Nicky Hofs: 'Ik noemde hem altijd "trainer", nooit Theo. We spraken dezelfde taal. De trainer kwam van De Geitenkamp, ik uit Klarendal. Ik heb twee halfbroers, twee halfzussen en een echt zusje. Samen met mijn moeder zaten we in een klein huis. Ik heb best een moeilijke periode gehad. Theo Bos was vanaf de C'tjes mijn trainer. Hij heeft me eigenlijk een beetje opgevoed. Hij was mijn voetbalvader.'

Theo: 'Ik ken Nicky vanaf zijn twaalfde. Zijn moeder bracht hem naar de training op haar brommertje, zijn jongere zusje was er meestal ook bij. Nicky was eigenlijk nog te jong voor de C-jeugd maar kreeg dispensatie. Hij was de kleinste, maar ook de beste, de gemeenste en verschrikkelijk eigenwijs. Je kon duidelijk merken dat hij van de straat kwam. Ik moest hem regelmatig tegen zichzelf in bescherming nemen en wisselen voor het echt uit de hand liep.'

Nicky Hofs: 'Als hij boos op me was, wist hij een gevoelige snaar bij me te raken. Dan riep

hij: “Wat wil je? Wil je bij Vitesse voetballen of wil je terug naar de amateurs?” Ja, dan ga je je natuurlijk wel even achter de oren krabben.’

Jan Snellenburg: ‘Charly Bosveld, die ik nog kende als Henkie uit Velp, was een etterbak in de zaal. Hij gedroeg zich echt als een lul, hij zeikte over alles. Dat is dan die zogenaamde topsportinstelling. Theo liep nooit met zijn neus in de wolken. In de zaal bleek dat hij eigenlijk een ontzettend goede voetballer was. Als het moest was hij ook daar trouwens genadeloos. Hij wilde winnen, daarvoor ging hij tot het uiterste.’

Piet Velthuizen: ‘Hij is het langste mijn trainer geweest. In de jeugd had ik ’m al. Hij gaf me altijd vertrouwen. Dan sloeg hij me, vriendschappelijk dan, en dan zei hij: “Laat je niet gek maken, Pietje.” En dan zei ik: “Ik laat me echt niet gek maken, trainer.”’

Jan Streuer: ‘Theo werd met een groep probleemgevallen met de B-jeugd van Vitesse Nederlands kampioen. Dat was een wereldprestatie. Hij wist ze te raken. We hadden het er wel eens over hoe het met die jongens moest aflopen. Ze hadden talent, maar wat zich in die hoofden afspeelde, dat wist je niet. Piet Velthuizen was een goede keeper, maar we hadden geen idee wat er met zo’n jongen zou gebeuren als je hem in een vol stadion voor de leeuwen zou gooien.’

Nicky Hofs: ‘Hij heeft me door een moeilijke periode gesleept. Ik was weggegaan van huis, ze vonden het beter als ik in het hotel op Papendal zou gaan wonen. Ik heb toen ’s avonds bij hem thuis op de bank gezeten. Hij zei dat ik ook bij Marieke en hem mocht slapen. Dat heb ik toen niet gedaan.’

Nancy Bosveld: ‘Hij was net gescheiden, kende Marieke nog niet en ik had mijn moeder verloren en stond er alleen voor in de zaak. Dan ging hij wel eens voor me koken. Hij maakte vaak Aardappel Anders, uit een potje. Op zo’n avond ging er gewoon een fles Bacardi doorheen. We kwamen ook vaak in de kroeg terecht.’

Thea Streuer: ‘Na zijn scheiding woonde Theo een tijdje bij ons in het hotel. Nicky kwam toen altijd bij Theo uithuilen. “Snikkie Hofs” noemden we hem toen.’

Theo Bos: “Hofsie” wilde maar één ding: voetballen. Toen het thuis niet meer ging, bracht zijn moeder hem naar zijn oom Bennie Hofs, die hem een arbeidersmentaliteit probeerde bij te brengen. Hij voetbalde altijd op straat, als hij ’s avonds voor halftien binnen was kreeg hij een frikadel. Van Bennie mocht hij daar geen mayonaise bij hebben, maar zijn tante stond onder aan de trap met twee zakjes in haar schort. Later hebben ze hem naar Papendal

gebracht, waar de jongens van ver buiten de stad intern bij Vitesse een opleiding volgden.’

Nicky Hofs: ‘Theo is toen vaak bezorgd over mij geweest. Ik neem makkelijk dingen aan van anderen, hij wilde niet dat het de verkeerde kant op zou gaan.’

Theo: ‘Nicky had het niet gemakkelijk zo midden in de bossen. Hij zat in een goede lichte met onder andere Stijn Schaars, Michael Jansen, Sander Duits, Jaap Davids en Jhon van Beukering. We wonnen met de B1 de landstitel door een Ajax met Rafael van der Vaart, Wesley Sneijder, Nigel de Jong en Maarten Stekelenburg te verslaan. Dan denk je als trainer dat je heel wat bent.’

Jan Streuer: ‘Joop Brand was hoofd opleiding bij Vitesse. Hij was feitelijk de baas van onze jeugdtrainers Mike Snoei en Theo Bos. Zij wilden met hem overleggen en belden hem op. “Jongens, ik heb geen tijd voor jullie,” zei Joop. “Ik sta voor de deur van Het GelreDome want ik heb daar een belangrijke bespreking.”

Terwijl hij dat zei zagen ze hem zijn golftas in de achterbak van zijn auto leggen. Ze zijn toen als gekken naar de golfbaan op Papendal gereden. Onderweg belden ze Joop nog een paar keer op. Ze troffen hem aan de rand van de golfcourse met de broek op de knieën, want hij moest zijn golfkleren nog aantrekken. Theo deed het raampje van de auto naar beneden en keek Joop strak aan. Die kreeg een knalrood hoofd en stamelde excuses. “Jongens, sorry,” zei Joop. “Hoe kan ik het goedmaken?”

“Dit is niet meer goed te maken,” zei Theo. Hij deed het raampje dicht en reed weg.’

Tess Bos: ‘Papa was altijd met voetbal bezig. Vrijdagavond voetbal kijken, zaterdagavond of zondag naar Vitesse toe, zondagavond *Studio Sport*. Hij zat met heel grote vellen papier aan de keukentafel opstellingen te maken, dan vroeg ik hem van alles. Dan zei hij: “Tess, ik moet me even concentreren, ik leg het je zo uit.”

Piet Velthuisen: ‘Hij was eerlijk en hij hield zich aan zijn afspraken. Je hoefde tegen hem niet te liegen. Dat had hij meteen door.’

Nicky Hofs: ‘Ik heb Bert van Marwijk gehad, ik heb Ruud Gullit gehad, ik heb Edward Sturing gehad, maar Theo Bos was de duidelijkste. Toen hij hoofdtrainer werd, zaten we in een moeilijke fase. Op trainingskamp in Turkije zei hij: “Wie op de kar wil die gaat mee en wie niet op de kar wil gaat maar lekker weg.” Tarvajärvi, die spits, die wilde niet. Die is toen als het ware van die kar gevallen. Binnen twee weken was hij weg. Je moest niet sollen met de trainer. Hij wilde alles voor je doen, maar je moest hem niet voor de gek houden.’

Piet Velthuisen: ‘Hij was direct en keihard als dat nodig was. Ik kwam eens twee keer achter elkaar te laat, daar had hij een bloedhekel aan.’

Theo: ‘Te laat komen is een gebrek aan respect.’

Piet Velthuisen: ‘Ik dacht: nou gaat hij me straffen ook. Ik begon al uit mezelf te zeggen dat het een grote fout was. Toen heeft hij het door de vingers gezien. Je moest ook niet met hem dollen. Als je hem sloeg, kwam hij je achterna, dan kon je beter maken dat je wegkwam.’

Tess Bos: ‘Papa kon absoluut niet tegen zijn verlies. Een keer met jokeren gooide Marieke per ongeluk twee aansluiters weg, zodat ik uit kon. Hij dacht dat Marieke dat expres had gedaan en is zonder “welterusten” te zeggen naar bed gegaan.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Ik had het helemaal niet in de gaten. We zeiden altijd: “Als het licht, dan ligt het,” dus ik kon er niets meer aan doen.’

Nicky Hofs: ‘Hij maakte overal een spelletje van. Hij wilde ons leren winnen.’

Jan Snellenburg: ‘Twaalf jaar speelde ik iedere maandagavond zaalvoetbal in een team met Theo Bos. Na afloop sprak ik met Theo over het leven, die gesprekken duurden vaak tot diep in de nacht. Ik was 27 jaar ouder, maar keek meer naar hem op dan hij naar mij.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Ik ben blij dat ik zijn hele trainerscarrière heb kunnen volgen. De hoogte- en dieptepunten. Dat hij met de B1 van Vitesse landskampioen werd, daar was hij verschrikkelijk trots op. Bij FC Den Bosch kreeg hij de kans om voor het eerst hoofdtrainer te worden. Dat was zijn grote droom. Op de trainerscursus had hij in een groep met Stanley Menzo, Raymond Atteveld, Vera Pauw en Aron Winter de hoogste cijfers. Bij FC Den Bosch ging het over het algemeen goed, hoewel ik daar ook heb ervaren hoe het is als er “Theo rot op!” naar je man wordt geschreeuwd.’

Marc van Hintum: ‘Als technisch directeur van Vitesse heb ik hem als trainer weggehaald bij FC Den Bosch. Toen is onze vriendschap ontstaan.’

Tess Bos: ‘Op de middelbare school, toen papa trainer van Vitesse werd, kwamen er opeens mensen naar me toe. “Is jouw vader Theo Bos?” Ik had een aardrijkskundeleraar, die was zo’n fan van Vitesse dat hij zelfs mijn ouders op gesprek liet komen terwijl ik er helemaal niet slecht voor stond. Ik zei tegen papa dat hij niet hoefde te gaan. De aardrijkskundeleraar was

erg teleurgesteld dat hij het met mijn moeder moest doen.'

Nicky Hofs: 'Ik begin opnieuw. Ik ga zijn voetsporen in: hij is ook begonnen als jeugdtrainer bij Vitesse. Ik denk dat we hetzelfde type trainer zijn: we houden wel van een dolletje en hij maakte ook overal een wedstrijdje van.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Ik heb hem nog nooit zo opgewonden gezien als na het moment dat hij door Vitesse werd benaderd. Hij heeft er geen seconde over na hoeven denken. Theo heeft zelfs drie nachten niet kunnen slapen van opwinding. Voor de eerste thuiswedstrijd, meteen tegen NEC, was ik bloednerveus. Ik zat op de plek waar ik met Theo elf jaar lang als supporter had gezeten. Ik heb mijn buurman een blauwe plek geknepen van de spanning.'

Tess Bos: 'Een keer, toen het slecht ging met Vitesse, stonden de supporters bij de hoofdingang van het GelreDome op het bestuur te wachten. Ik durfde niet naar buiten. Papa zei: "Staan die mongolen er weer?" Hij duwde de suppoosten opzij en ging ertussen staan. Hij zei dat hij op een normale manier met ze wilde praten. "Wie er dichterbij me komt dan een meter afstand sla ik tegen de grond." Een heel lange supporter vroeg toen of hij zijn eigen supporters wilde slaan. Toen zei papa: "Of wil jij de eerste zijn?" Daarna hadden ze een gewoon gesprek. Ik denk dat ze papa daarom zo bijzonder vonden.'

Piet Velthuisen: 'We moesten tegen Willem II, dat was een heel belangrijke wedstrijd voor ons. Mijn vader was net overleden. Ik mocht van de trainer, Theo dus, zelf weten of ik speelde. Hij heeft me heel goed getroost. We hebben samen in een hokje staan janken. Hij heeft dat ook allemaal meegemaakt met zijn vader. Daarna wist ik wel dat hij altijd eerlijk en oprecht is.'

Marc van Hintum: 'We speelden bij Vitesse met Steve Goossens in het team, een Surinamer. Die noemde iedereen "papi", ik geloof dat het "broeder" betekent. Sindsdien zijn Theo en ik elkaar "pappie" gaan noemen.'

Luuk Bos: 'Mijn vader had een soort humor waar ik geweldig om moest lachen. Zaten we 's morgens aan tafel en dan zei hij: "Doe mij de Remco effe." De kaasschaaf heette bij ons Remco. Naar Remco van der Schaaf, die ze bij Vitesse vanwege zijn speelstijl "Remco van der Kaasschaaf" noemden.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Als we bijvoorbeeld tapas gingen eten, vroeg Theo aan de bediening waar de Spaanse worstjes vandaan kwamen. "En de Balinese stokjes, waar komen die vandaan?"'

Luuk Bos: ‘Hij stuurde ook foto’s. Van een schoolklas bijvoorbeeld, waarop dan een jongetje stond die er duidelijk niet bijhoorde. Die droeg dan een NEC-shirt.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Toen Fred Rutten en Ted van Leeuwen zich vorig seizoen tegelijkertijd ziek meldden bij Vitesse, zeiden we: “Fred en Ted samen in bed.”

John van den Brom: ‘Als we belden, was de eerste vraag altijd: “Weet je nog een club?” Dan zei de ander: “Ja, een seksclub.”’

Jan Snellenburg: ‘Hij lachte nooit om de moppen die ik vertelde. Niet van “hahaha” zoals de meeste anderen. Theo was ingetogen, hij grinnikte een beetje. Zelf vertelde hij geen moppen. Hij reageerde heel ad rem op dingen, dan kon-ie scherp uit de hoek komen.’

Mart de Kruif: ‘Theo had een onderkoeld gevoel voor humor. Hard, zoals ze in De Geitenkamp op straat tegen elkaar deden. Hij had een hekel aan een paar officieren die hij moest bedienen. Die vonden het beneden hun stand om op een normale manier tegen een hofmeester te praten. ’s Ochtends moest hij eieren voor de officieren bakken en die dan uitserveren. Hij spuugde in de eieren van de officieren aan wie hij een hekel had. Daarna serveerde hij die met een uitgestreken smoelwerk uit. Behalve ik heeft niemand dat ooit gemerkt. Een prima voorstopper voor Vitesse, dacht ik toen ik het ontdekte. Geen timide jongen, iemand die niet over zich heen laat lopen.’

Marco Boogers: ‘Bij FC Dordrecht pokerden we om geld, dat kon Theo helemaal niet. Theo kon jokeren en klaverjassen, maar dat konden wij niet. Als hij verloren had met pokeren, liet ik mijn kinderen ’s avonds naar hem bellen om te bedanken voor het lekkere eten.’

Marco De Marchi: ‘Ik werd gehaald als vervanger van Theo. Ik wist dat hij een soort legende van Vitesse was. Ik had vanaf het begin ontzag voor hem. Hij straalde rust uit, maar ook iets onoverwinnelijks. In het begin moest ik erg wennen aan de Nederlandse gewoontes. We moesten ’s middags altijd spaghetti eten op de club. Ik ben opgegroeid met spaghetti, die draai je om je vork. Theo ging tegenover me zitten, sneed met mes en vork de spaghetti in kleine stukjes en prakte het naar binnen.’

Theo: ‘Voetbalhumor was in mijn tijd vooral ook lachen om elkaars gebreken. Als je een echt team bent, mag dat. Bij mij ging het vaak over mijn haar. Ik werd best vroeg wat kalend. Martin Laamers stotterde, dat ging – als hij zich op zijn gemak voelde – best goed, maar wij lieten hem graag de bestellingen doen. Bij Telstar had je in de kantine twee goedgebekte vrouwen, van die types met een suikerspin op het hoofd. Martin moest een paar broodjes hamburger bestellen, maar hij bleef hangen op broodje ham-ham-ham-ham, waarop een van die vrouwen zei: “Een broodje ham, dat is dan 1 gulden 75.”’

Marco Boogers: ‘Als je hem boos wilde krijgen, moest je grapjes maken over zijn voetbalcarrière. Gewoon terloops dingen zeggen als: “Ik wist niet dat jij zo veel wedstrijden in het eerste gespeeld had.” Dan hapte hij altijd.’

Frank van Heumen: ‘Twee jaar geleden deden we mee aan de Bridge to Bridge-loop. De route voerde dwars door Arnhem. Theo zat erdoorheen. Hij kreeg het van alle kanten om de oren. “Hé Theet, het is geen training,” en “Harder, Theet.” Eerst moest hij daar nog om lachen, maar na een paar kilometer vond hij al die aandacht in Arnhem vervelend. Het hoogtepunt, qua humor, kwam toen we het centrum binnen denderden. Naast de Eusebiustoren stond een speaker. Die zag Theo aankomen en riep: “Daar is-tie-dan, onze eigen Ernehmer: Theooooo...” En daarna: “Janssen.”’

Ester Bal: ‘Als persvoorlichter heb ik hier heel wat trainers zien komen en gaan. Met de jongens met een Vitesse-achtergrond had ik nooit problemen. Theo maakte zich, in tegenstelling tot mij nooit druk. Als ik bezorgd keek, zei hij iets relativerends waar ik dan hard om moest lachen. Tegeltjeswijsheden als: “Je bent niet verantwoordelijk voor het hoofd dat je gekregen hebt, maar wel voor de smoel die je trekt.”’

Tess Bos: ‘Papa knoeide altijd tijdens het eten.’

Marieke Bos-Langenberg: “‘Heb je een gat in de lip?’ vroeg ik dan.’

Nancy Bosveld: ‘Theo is er na de dood van die ouwe altijd voor me geweest. Mijn moeder ging dood. De eerste die op de stoep stond was Theo. “Wat moet er geregeld worden? Kan ik wat doen?”’

Mart de Kruif: ‘Eind jaren tachtig was de conditie van het veld op het trainingscomplex van Vitesse te slecht voor woorden. Theo, die ons veld bij de Saksen-Weimarkazerne kende, belde om te vragen of Vitesse daarop mocht trainen. De overste was akkoord mits Vitesse voor aanvang van de eerstvolgende thuiswedstrijd de “Grenadiersmars” liet spelen. Theo had voor twaalf vrijkaarten op de overdekte zittribune gezorgd, pal voor een grote groep toeschouwers uit De Geitenkamp. Het was de promotiewedstrijd tegen Helmond Sport in 1989. Toen de spelers het veld op kwamen, klonk volgens afspraak in plaats van het clublied de “Grenadiersmars”. De stadionspeaker zei dat dit op speciaal verzoek was van commandant Jan-Willem Brink, die ging staan en salueerde. De man werd verschrikkelijk uitgescholden. Ik ben Theo altijd dankbaar geweest dat hij ons juist daar heeft neergezet.’

Theo: ‘Na mijn ontslag bij Vitesse zeiden ze tegen de media niet alleen dat ik het slachtoffer was van “de helaasheid der dingen”, maar ook: “Theo is een Vitesse-man, die willen we het liefst levenslang aan de club binden.” Ze noemden me “een cultuurbewaker”.

Ik ben de volgende dag meteen naar kantoor gegaan. “Waar kan ik tekenen?” vroeg ik aan Paul van der Kraan. “Het maakt me niet uit wat ik moet doen: scouten, de jeugd, grasmaaien, vlaggen ophangen...”

Paul zat wat ongemakkelijk op zijn stoel te wippen, zo was het toch ook weer niet bedoeld. Hij wilde wel, maar zijn handen waren gebonden. Dat snapte ik ook wel. De nieuwe leiding wilde toch liever afkopen.’

Ester Bal: ‘Ik zat erbij toen ze zeiden dat hij weg moest. Godverdomme! Ik zei tegen Ted van Leeuwen: “Ga dit lekker zelf communiceren.” Theo bleef rustig, ik begon te janken. Met de blote hand veegde hij het snot onder mijn neus vandaan. “Niks aan te doen, Ballie-Bal,” zei hij.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Toen er sprake was van een overname zei Theo al meteen tegen mij: “Dit is het begin van mijn einde bij Vitesse.”’

Jan Streuer: ‘Als ze je zonder overleg allerlei spelers in de maag splitsen, weet je eigenlijk al dat het voorbij is. Ze wilden gewoon een nieuwe trainer. “Wegwezen daar” was mijn advies, maar daarvoor hield Theo te veel van Vitesse. Ze moesten hem echt wegsturen. Hij heeft de pech gehad dat hij er zat tijdens die overname. Als er een andere trainer had gezeten, hadden ze Theo misschien wel gehaald.’

Theo: ‘Ik heb niet alle spelers opgesteld die gehaald waren. Ik ben spelers op blijven stellen die er al waren, dat heeft me de kop gekost.’

Ap Langenberg: ‘Hij vroeg of ik meeding naar het programma *Voetbal International*. Hij was net ontslagen bij Vitesse en wilde er eigenlijk niet naartoe. Hij ging toch omdat hij had toegezegd, voor hem was een afspraak ook echt een afspraak. Tijdens de uitzending ging hij nergens op in. Later zeiden ze: “Theo was een grijze muis, er kwam niets uit.” Hij liet daar een stukje uitstraling liggen puur vanwege het feit dat hij niets negatiefs over Vitesse wilde zeggen.’

Nicky Hofs: ‘Ik zat op Cyprus toen ze hem wegstuurden. Ik heb hem meteen een sms gestuurd. “Wees maar blij, trainer, want je had het toch niet kunnen redden. Je kunt jezelf nog gewoon in de spiegel aankijken.”’

Piet Velthuisen: ‘Ja, toen zat ik in Spanje. Daar had ik zelf ook van alles aan de kop. Ik weet

niet meer of ik toen een berichtje heb gestuurd.’

Theo: ‘Er brak een rare periode aan. Voor het eerst in mijn leven had ik geen zin om naar Vitesse te gaan. Ik keek het wel, op Eredivisie Live, maar ik had er geen gevoel bij. Gelukkig heeft dat maar een paar maanden geduurd. Daarna dacht ik: waar maak ik me druk om? Vitesse heeft me gemaakt tot wie ik ben. Ik heb alles aan die club te danken. Dat laat ik me echt niet afpakken. Toen ben ik weer gegaan. Sterker nog: ik hoop dat ik nog een kampioenschap mag meemaken.’

Jan Streuer: ‘Ik vond dat een heel gezonde reactie. Als ze je op zo’n manier wegsturen, krijg je dat automatisch. Ik vind dat hij het snel verwerkt heeft. Binnen een halfjaar zat hij alweer te supporteren. Maar de mensen die verantwoordelijk waren voor zijn ontslag heeft hij het nooit vergeven.’

Theo: ‘*De Gelderlander* riep oud-voorzitter Maasbert Schouten uit tot “oliebol van het jaar 2009”. Toen heb ik hem een sms’je gestuurd. “Gefeliciteerd, toch nog een prijs.”’

Hans Schreudering: ‘Theo wilde wat tijd voor vrouw en kinderen. De kop leegmaken en energie opdoen. Na twee weken merkte hij dat hij eigenlijk al wel weer op het veld wilde staan. Via Leo Beenhakker kwam er een kans in Polen. Bij Polonia Warschau was een plek als hoofdcoach en Theo was een goede kandidaat.’

Theo: ‘Ik zat thuis en zei tegen Marieke: “Wat kan het ook schelen?” Ik ga erheen, ik zie wel hoe het gaat, misschien wordt het wel wat. Polonia Warschau was een grote club met historie. Ze bestonden dat jaar honderd jaar, een mooi moment om in te stappen. Toen Marc van Hintum meteen ja zei toen ik vroeg of hij mee wilde als assistent, kreeg ik er ook wel zin in. Gekker dan bij Vitesse kon het volgens mij niet worden.’

Hans Schreudering: ‘Stan Valckx, die technisch directeur was bij Wisla Krakau, vertelde dat het een club was die in de top vijf van Polen kon meedoen, maar ook dat ze een excentrieke voorzitter hadden en dat het er onrustig was. Theo zou de zevende trainer in korte tijd worden.’

Theo: ‘Józef Wojciechowski was de president van de club, hij was rijk geworden met zijn bouwbedrijf J.W. Construction. Het was een enorme blaaskaak, hij had totaal geen verstand van voetbal.’

Hans Schreudering: ‘Theo mocht zelf een assistent meenemen. Hij wilde iemand die hij goed kende, die bekwaam was en die hij kon vertrouwen. Marc van Hintum was meteen enthousiast.’

Marc van Hintum: ‘Een buitenlands avontuur was al langer een droom, met Theo leek het me helemaal geweldig. Ik had er meteen zin in. De eerste keer dat we bij Wojciechowski op kantoor zaten, kregen we koffie in kopjes waarop in gouden letters zijn initialen JW stonden. Hij zat tegenover ons in zijn papegaaienblouse te schreeuwen. Theo en ik keken elkaar aan. We wisten toen al dat we aan een avontuur waren begonnen dat we nooit af zouden kunnen maken. Ondanks alles kregen we een enorme klik met de spelers. Theo had de gave om die jongens snel voor zich te winnen. Doordat er een band ontstond, werden we geweldig ambitieus. Hup, presteren met die handel.’

Hans Schreudering: ‘Tijdens het trainingskamp in Turkije was de voorzitter jarig. Hij vond de whisky in het hotel niet goed genoeg en stuurde de technisch manager eropuit om een fles whisky van minimaal achttien jaar oud te vinden. Toen die was gevonden, schonk de voorzitter voor iedereen in zodat er een toast op hem kon worden uitgebracht. Theo wilde niet. Een paar uur later moest hij een wedstrijd coachen en hij wilde niet naar alcohol ruiken als hij tegen de spelers sprak. De voorzitter lachte, nam een slok en zei: “Then don’t talk to the players.”’

Theo: ‘We woonden in het Ibis Hotel in Warschau. Als ik vrij was zat ik te skypen met Marieke en de kinderen. Ik had genoeg te vertellen. Ik was er al snel achter dat het bij Vitesse allemaal wel meevalt, als je vergelijkt met Polonia dan.’

Marc van Hintum: ‘Hotel Gribus noemde Theo het. Tijdens de contractonderhandelingen zaten we nog in het Marriot, maar nadat we getekend hadden zeiden ze dat het Marriott vol zat en dat we daar moesten wonen.’

Nicky Hofs: ‘Ik zat op het eiland [Cyprus, MvR] en hij zat in Polen in een hotelletje. We gingen elkaar bellen. We hadden dezelfde ervaringen. Je weet dat je in landen zit waar gekke dingen gebeuren. Om een voorbeeld te geven: je spreekt om zes uur af, maar dan komen ze misschien om zeven uur opdagen. Voor hem was het nog moeilijker dan voor mij op Cyprus. Ik had lekker weer en was met de vriendin, hij zat daar met alleen Marc van Hintum om hem heen. Je gaat je vrouw en kind niet mee naar Polen slepen natuurlijk.’

Theo: ‘De voorzitter belde me de hele dag, bemoeide zich met al onze beslissingen. Ik kon niets doen of hij had er een mening over. Hij zei dingen als: “You fucked up this” en “You fucked up that.” Op een dag waren er een paar spelers ziek. Hij vroeg me hoe dat kon. “Er heerst een virus,” zei ik. “De fysiotherapeut en een van de assistenten zijn ook ziek.” Hij vond dat het mijn schuld was. “Jij hebt afgelopen zaterdag zonder muts voor de dug-out gestaan.

En door dat verkeerde voorbeeld zijn de spelers zonder muts op naar huis gegaan.” Dat was zijn filosofie, er moest altijd iemand verantwoordelijk zijn. Na een tijdje had ik het wel gehad en hing op. Tien minuten later belde hij terug. Hij had de dokter ontslagen.’

Marc van Hintum: ‘Theo stond al snel onder grote druk van die president. Hij werd wat introverter. We gingen elke avond op pad om maar niet op die hotelkamer te hoeven zitten. Hij baalde er ook van dat hij zijn gezin, en dan vooral Lotte, zo weinig zag. Een paar keer zei hij: “We kappen ermee.” Dan haalde ik hem over om toch door te gaan, en dan ging hij er weer tegenaan.’

Nicky Hofs: “Trainer, hoe is het met je Engels?” vroeg ik. “Of spreek je al Pools?” Zijn vreemde talen waren nog erger dan die van mij. Bij Vitesse vonden we het altijd geweldig als er een buitenlander tussen zat en dat hij die dan in het Engels moest uitleggen hoe die moest gaan lopen. Als hij zag dat ik zat te lachen, moest hij ook lachen omdat hij zelf ook wel wist dat hij verkeerde dingen zei.’

Theo: ‘Nadat we hadden verloren van de grote rivaal Legia Warschau moesten we naar Zagłębie Lubin, vanuit Warschau de verste reis van het seizoen. “Normaal zijn dit reizen voor het vliegtuig, maar dat vind ik nu te duur,” zei de voorzitter. “Dat hebben jullie niet verdiend, dus ga maar lekker met de bus.”’

Marc van Hintum: ‘Het liefst wilde hij helemaal niets meer voor de selectie betalen. Hij vond het “pussy’s” en zei dat hij het zat was. “Het hotel, daar kom ik helaas niet meer onderuit, maar het eten betalen jullie zelf maar.” We konden kiezen: of niet eten, of alles zelf betalen. Dan lig je toch in een deuk? Ik wel tenminste. Theo zag ook wel dat het komisch was, maar hij was ook boos.’

Theo: ‘Toen we bij rust met 1-0 achterstonden, kwam de dokter naar me toe. Heel zenuwachtig, bibberend, dat ik de baas moest bellen. De tweede helft stond op het punt van beginnen dus dat wilde ik niet.’

Marc van Hintum: ‘Ik wilde ook niet bellen, dus uiteindelijk heeft Radek Majdan, de keeperstrainer, het gedaan. Wojciechowski heeft dertig seconden gescholden voordat hij doorhad dat hij niet Theo, maar de keeperstrainer aan de telefoon had. “Als ik hem nu niet te spreken krijg, gaat hij eruit,” zei hij, “en hij moet die twee spelers wisselen.” Hij zat op zijn boot, dobberend voor de kunst van Egypte toen hij belde, maar hij kon de wedstrijd live volgen. Helaas verloren we.’

Theo: ‘Op de terugweg met de bus hoorde ik opeens mijn naam op de radio. Ik vroeg wat er werd gezegd. Mijn assistent Bobo Kaczmarek zei: “We zijn ontslagen.”

Drie uur later, bij een wegrestaurant, belde Wojciechowski’s secretaresse dat we de volgende dag om twaalf uur op kantoor moesten verschijnen. Die avond ging het snel. Het nieuws kwam op *Het Journaal*, Nederlandse journalisten belden op. Maar wat denk je toen we de volgende ochtend op kantoor kwamen? De advocaat van de president kwam met uitgestoken hand naar ons toe. “*Trainers, I have good news: you’re not fired!*”

Hans Schreuderling: ‘Theo vond het wel mooi geweest. “Wij gaan dit regelen, handelen het netjes af en wensen jullie veel success,” zei hij tegen die voorzitter.’

Theo: ‘Ik denk dat Marc het avontuur leuker vond dan ik.’

Tess Bos: ‘In Polen was hij best eenzaam, dat merkte ik wel. Hij liet me via Skype de hotelkamer zien, dat was niets bijzonders. Alles was er roze en groen. Behalve Marc had hij niemand. Toen we hem met z’n allen kwamen opzoeken, merkte je wel dat hij blij was. Hij wilde meteen alles laten zien.’

Marc van Hintum: ‘Achteraf hebben we er hard om kunnen lachen. Hij was bezig met de verbouwing van zijn huis. Ik stelde voor om een bordje met de letters JW in bladgoud in die uitbouw op te hangen.’

Theo: ‘Ik was wel even klaar met het buitenland, maar je bent ook bang dat er niets komt. Ze belden of ik zin had om bondscoach van Tuvalu te worden, dat was een project met een boek en zo. Die heb ik doorverwezen naar Foppe de Haan. Jezus, Tuvalu. Ik was net terug in Elst. Ik kan ook slecht tegen heel slechte voetballers, daar is geen eer aan te behalen.’

Luuk Bos: ‘Als ik op de PlayStation speelde, dan zei hij: “Ga toch voetballen op straat.” Tot mijn tiende was ik zwaar antivoetbal. Dat vond hij prima. Daarna sloeg ik helemaal om. Ik ging op voetbal. Eerst bij Babberich, daarna bij SDZZ in Zevenaar. Al na een paar wedstrijden zei hij: “Je moet het vooral voor je plezier blijven doen.” Hij vond het niveau helemaal niks. Dramatisch. Op een gegeven moment is hij opgehouden met komen kijken. Hij stoorde zich er echt aan. De laatste wedstrijd die hij zag was een uitwedstrijd bij Paasberg. Het regende keihard en we verloren met 9-0. Bij 6-0 is hij naar huis gegaan. Hij zwaaide nog wel naar me.’

John van den Brom: ‘Ik was trainer bij ADO Den Haag en had een bespreking met Marco Boogers van FC Dordrecht, waar ze een samenwerkingsverband mee hadden. Marco zocht een nieuwe trainer. Ik begon meteen over Theo. Die zat thuis.’

Marco Boogers: 'Mijn eerste reactie was: die kunnen we nooit betalen. We spraken af bij Van der Valk in Tiel, die vestiging waar het dak van was ingestort. Het ging voor ons tussen Theo of Jan Boskamp. Jan Boskamp wilde te veel verdienen, dat maakte het gesprek met Theo een stuk makkelijker. Theo deed het niet voor het geld. Hij wilde gewoon weer aan het werk. We hebben twee uur gezeten en we waren er meteen uit. Hij heeft er niet eens over nagedacht.'

Theo: 'Bij FC Dordrecht ben ik in een warm bad gevallen. Zo voelt dat. Fantastische mensen. Met weinig middelen het beste eruit willen halen. Voorzitter Ad Heijnsman is een geweldige man en technisch directeur Marco Boogers is in korte tijd een vriend geworden. Ik noemde hem lawaaipapegaai omdat hij de hele tijd praat.'

Marco Boogers: 'Ik stelde een trainer aan en verloor een vriend. We waren dag en nacht samen. Marieke vroeg of ik de telefoonrekeningen niet wilde betalen, want die rezen de pan uit. We gingen overal samen naartoe. Hij betrok me ook bij zijn privéleven, en ik hem bij het mijne.'

Theo: 'We gingen een nieuw team opbouwen. Marco en ik reisden overal naartoe om onbekende, goedkope spelers te scouten.'

Luuk Bos: 'Hij was in het weekend vaak van huis. Dan ging hij overal naar wedstrijden kijken. Scouten voor FC Dordrecht. Ik ging mee naar Helmond Sport tegen BV Veendam. Veendam stond al snel met 0-2 voor. Gelopen koers dus. Maar hij dacht dat Helmond Sport nog ging winnen. Ik zei: "Je bent gek." Dat eindigde natuurlijk weer in een weddenschap. Alles waar we het niet over eens werden, werd uiteindelijk een weddenschap om vijf euro. Helmond Sport maakte 1-2, en later ook 2-2. We gingen altijd in de 75ste minuut weg om de drukte voor te zijn en hij vond ook dat hij genoeg had gezien. We liepen achter de tribune waarop de harde kern van Helmond stond. Plotseling hoorden we een enorm gejuich. Had Helmond toch gewonnen. Hij grijnsde. Ik wilde gewoon niet naar zijn hoofd kijken. Toen kreeg ik eerst een por, en daarna gaf hij me nog een zet. "Afrekenen," zei hij.'

Marco Boogers: 'Ik ben een type dat alles eruit gooit, hij keek de kat uit de boom. Ik ben veranderd door hem. Hij zei vaak: "Wat maak je je nou druk?" Hij zat bij de besprekingen met nieuwe spelers. Dan was hij heel duidelijk en direct. "Je krijgt hier een kans, je verdient bijna niets, je moet ervoor knokken en je moet niet met me kloten." Ik hoefde als technisch directeur bijna niets meer te doen. Behalve dan: "Hier is je contract, daar moet je tekenen."

Theo: 'Het was fantastisch om zelf een team samen te stellen. Het werkte. Na een halfjaar stonden we vierde.'

Marco Boogers: ‘We hadden het op de rails. Onder Theo speelden we voetbal dat we in Dordrecht nog niet kenden. Opbouwen van achteruit, aanvallend. Ik kon met een gerust hart een weekje op vakantie. Lekker met de vrouw naar Benalmádena. Belde Theo. Hij had een schitterende aanbieding uit Cyprus gehad. Deed hij net alsof hij weg wilde. Dat was zijn humor.’

Theo: ‘Ik bemoei me nog steeds met het technische beleid van FC Dordrecht. Ik probeer elke thuiswedstrijd en, als het kan, minimaal één training per week mee te pikken. Ik heb constant contact met Marco Boogers en via hem met trainer Harry van den Ham. Ik geef mijn mening en vind het niet gemakkelijk om die los te laten. Als je ziet dat er iets fout gaat, wil ik het liefste ingrijpen. Dan zeg ik dat tegen Marco en dan belt hij tijdens wedstrijden gewoon naar Harry op de bank.’

Theo: ‘Ik kreeg last van de buik, van die zure oprispingen.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Het begon in de zomer van 2011. Theo klaagde steeds vaker over brandend maagzuur en wreef dan met zijn hand over zijn middenrif. “Pff, raar gevoel,” zei hij dan. Ik zei dat hij of naar de dokter moest gaan, of moest ophouden met klagen.

Theo: ‘Naar de dokter gaan vond ik overdreven. Ik had nooit wat.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘In oktober ging hij naar de dokter. Die zag niets vreemds en zei: “Kom maar terug als het aanhoudt.” De stekende pijnen bleven terugkomen. In december hebben ze alles onderzocht: ontlasting, bloed, urine. Ze konden niets vinden. Voor de zekerheid deden ze ook nog een CT-scan.’

Marco Boogers: ‘Hij had de hele tijd een branderig gevoel in zijn slokdarm. Na de training zat hij te puffen en te steunen in mijn kantoortje. Ik zei: “Ga toch naar de dokter, man, dan krijg je Rennies, dan ben je ervanaf.’

Marc van Hintum: ‘Hij noemde het “kroepjes”, van die kleine darmkrampjes. Gewoon een gek gevoel.’

Marco Boogers: ‘Hij belde dat hij niet kwam, hij had een gesprekje met de dokter. “Lekker zeg,” zei ik, “straks moet je blindedarm er vlak voor de kerst nog uit.” Ik dacht niet dat het iets ernstigs was. “Anders hadden ze dat wel tegen je gezegd,” zei ik.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Woensdagmiddag 21 december 2011 om 17.00 uur kregen we een klap in ons gezicht. Er zat een tumor bij de alvleesklier. De levensverwachting was drie tot zes maanden. Theo bleef rustig en zei dat hij een second opinion wilde. Ik heb alleen maar gehuild. Het kan niet waar zijn, dacht ik. Theo, een gezonde man, het kwam als een donderslag bij heldere hemel. Je hoopt de hele dag dat ze bellen en zeggen: “Sorry, verkeerde foto, van een andere patiënt.”’

Theo: ‘Ik schrok van het bericht. Je kunt het niet geloven. Ik wilde meteen een second opinion. De ziekte komt en dan is het maar afwachten. Hopen dat de artsen de juiste conclusies trekken. En dan moet je het gaan vertellen aan je kinderen. Dat vond ik het moeilijkst.’

Marco Boogers: ‘Het was vrijwilligersavond, hij belde om vijf over zes. Hij zei: “Je kunt op zoek naar een nieuwe trainer. Ik heb alvleesklierkanker en heb nog drie tot zes maanden.” Dan ben je stil.’

Tess Bos: ‘Papa kwam me halen bij een verjaardag, dat deed hij nooit. Ik zei tegen die ouders dat ik er een naar gevoel over had. Zij zeiden me dat ze Marieke en Theo die middag in het ziekenhuis hadden gezien. Ik wist niet wat ik moest denken.’

Luuk Bos: ‘Ik was aan het werk, ik werkte toen nog in de bediening bij De Boerderij in het Sonsbeekpark. Ik keek op mijn telefoon en zag allemaal gemiste oproepen van papa. Ik belde hem, hij zei dat hij mij kwam ophalen. “Hoezo ophalen?” zei ik. “Ik moet nog werken, hoor.” “Nee, ik kom je ophalen,” zei hij. “Ik heb Tess ook al opgehaald.”

Ik werd een beetje boos omdat hij niet wilde vertellen wat er aan de hand was. Ik dacht dat oma Dinie, onze oude overbuurvrouw, was overleden. Ik wilde weten wat er was en sms’te: “Positief of negatief?” naar hem. Het antwoord was: “Niet zo positief.” Dat valt dus mee, dacht ik.’

Tess Bos: ‘We kwamen thuis en papa zei dat we maar wat drinken moesten pakken en Marieke zei: “Ga maar zitten anders val je om.” Toen we zaten, zei papa dat hij een tumor had. Op het moment dat ik “tumor” hoorde, begon ik al te huilen. Ze moesten het later nog een paar keer vertellen. Eerst wilde ik bij papa en Marieke gaan wonen om hem elke dag te zien, maar papa zei dat het leven gewoon doorging. Met school en mijn vriendinnen en dat hij er nog best even zou zijn.’

Luuk Bos: ‘In de auto op weg naar Elst deed hij best vrolijk. Ik vroeg: “Hebben we de lotto gewonnen?” Toen begon papa het te vertellen. Vrij direct. Ik zag dat Marieke begon te huilen,

en toen begon Tess ook, omdat Marieke hilde. Hij zei: “Ik heb nog een halfjaar.” Dat had hij te horen gekregen in Rijnstate. Thuis gingen we op de bank zitten. Ik wist ook niet precies wat ik moest doen. Op een gegeven moment ben ik maar opgestaan en heb ik hem een knuffel gegeven. Ik ging buiten een sigaret roken en heb mijn moeder gebeld, maar die wist het al. Daarna belde ik mijn beste vriend. “Hou het stil,” zei ik.’

Theo: ‘Ik heb het verteld zoals het is en er niet omheen gedraaid.’

Thea Streuer: ‘We vieren ieder jaar Kerstmis met een groep van ongeveer dertig vrienden in ons hotel. Hoogtepunt is de sjoelcompetitie. Theo was bloedfanatiek, hij nam altijd zijn eigen sjoelbak mee. Dat was ook de enige sjoelbak waarop hij wilde spelen. Vlak voor kerst 2011 stonden Theo en Marieke onverwacht bij ons in de keuken. Ze hadden een mededeling, ze wilden het graag vertellen voordat we met z’n allen bij elkaar kwamen. Iets naars. Ze zullen toch niet uit elkaar gaan? dacht ik nog.

“Theetje gaat het niet lang meer maken,” zei Theo. Hij zei dat hij alvleesklierkanker had en dat de prognose slecht was. Maximaal een halfjaar. We waren in shock, maar zelf bleef hij heel nuchter. Hij ging knokken, zei hij.’

Jan Streuer: ‘Je weet niet wat je moet zeggen, je bent verbijsterd. Ik ben daar heel slecht in. Ik heb het aangehoord en een second opinion geadviseerd. Je kijkt elkaar aan en zwijgt. Met Kerstmis ging het natuurlijk vooral daarover, maar aan Theo was verder niets te merken. Hij deed niet anders dan anders.’

Thea Streuer: ‘Hij reikte de bekers uit na het sjoelen. Hij had voor iedereen een toespraakje, dat deed hij goed. We hoopten natuurlijk allemaal dat hij zou winnen, maar hij bakte er niets van.’

John van den Brom: ‘We hadden gespeeld bij Eindhoven voor de beker. Dramatische wedstrijd, we wonnen pas in de verlenging. Die dag was het bekend geworden, maar ze hadden me niets verteld, omdat we met die wedstrijd bezig waren. In de kleedkamer na afloop vroeg algemeen directeur Paul van der Kraan: “Heb je het gehoord van Theo?” Ik zakte in elkaar en heb zitten janken als een klein kind. De spelers vroegen wat er aan de hand was. Het was meteen doodstil. Veel jongens hadden nog onder Theo getraind.’

Nicky Hofs: ‘We speelden in Eindhoven voor de beker. John van den Brom was onze trainer. Hij riep mij uit de kleedkamer en vertelde het. Toen zaten we daar samen te huilen op een bankje, iedereen zat naar ons te kijken.’

Piet Velthuisen: ‘Ik hoorde het van Nicky Hofs. Ik woonde toen in Spanje, want ik voetbalde een jaartje bij Hércules Alicante. Ik zat in bad. We waren er alle twee helemaal kapot van. Nee, ik ging hem niet meteen bellen, dat durfde ik niet.’

Jan Snellenburg: ‘Hij belde zelf op om het te vertellen. Ja, wat zeg je dan? “God-ver-dom-me!”’

John van den Brom: ‘Ik durfde hem niet te bellen. Ik durfde het niet. Dat was zo raar, je bent zulke maatjes van elkaar, maar je durft hem niet te bellen. Ik had Jan Streuer aan de lijn die zei: “Je moet hem bellen, je moet.” Toen ik ophing heb ik Theo meteen gebeld.’

Frank van Heumen: ‘Op zondagochtend renden we hard, weer of geen weer. Dat ging na de constatering van de ziekte gewoon door. Hij kwam ook nog gewoon bij de tennisclub in Elst z’n Bacardi-cola light drinken. In een optimistische bui zei hij dat hij wel eens dacht dat hij de eerste was die het zou overleven. Zelf dacht ik dat soms ook.’

Nancy Bosveld: ‘Ik ben zelf ook ziek geweest. Borstkanker. Ik heb geluk gehad. Hij kwam langs toen ze het ontdekt hadden en vroeg om raad. Ik heb hem gezegd dat ik een tijdje een kale kop heb gehad van de bestralingen, maar dat vond hij geen probleem. “Ik ben toch al kaal.” Later, toen duidelijk werd dat het niet goed ging aflopen, zei hij: “Weet je wat het is, Nancy? Je kan geluk hebben en je kan pech hebben. Jij hebt geluk gehad en je moeder en ik hebben pech.” En zo is het natuurlijk ook.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘We zijn tussen kerst en oud en nieuw twee dagen naar een hotel in Maastricht gegaan. Dat stond al gepland. We hebben daar als zombies rondgelopen, je denkt er de hele dag aan. Uit het tweede onderzoek in het Erasmus in Rotterdam bleek dat de tumor kleiner was dan ze in Arnhem hadden gezegd. En er waren geen uitzaaiingen. Opluchting! De tumor was wel vergroeid met belangrijke bloedvaten, waardoor de situatie ernstig was. In februari begon Theo met een serie van dertig bestralingen.’

Marco Boogers: ‘In het begin was hij er nog van overtuigd dat hij geopereerd kon worden. Ik ook. We gingen met de groep chinezen in Wielwijk. Ik heb het ze verteld. De jongens zaten te huilen. De rest van de avond was het doodstil. Ad Heijnsman en ik waren er snel uit wat er moest gebeuren. We gingen helemaal niet op zoek naar een nieuwe trainer. Ik heb Theo gebeld en gezegd: “Luister, wat er ook gebeurt, je bent en blijft onze trainer en we betalen je tot de laatste minuut.”’

Theo: ‘Het is fantastisch hoe FC Dordrecht met mij om is gegaan, wat dat betreft is het een

topclub. Ze hebben mijn contract verlengd alsof er niets aan de hand is en geven me het gevoel dat ik nog steeds de trainer ben. Ik probeer, soms vanaf een afstand, zoveel mogelijk invloed te hebben. Dat is voor een club ook niet makkelijk. In deze fase van mijn leven geeft het voetbal mij iets terug: ontspanning. Ik vind het heerlijk om met zoiets als de opstelling bezig te zijn. Daarin laten ze me heel vrij.'

Nicky Hofs: 'Ik had heel lang zitten dubben, maar uiteindelijk belde ik op. Ik kreeg hem meteen aan de lijn. Hij vertelde hoe de zaken ervoor stonden. Ik wist niets te zeggen. Hij klonk zo hoopvol nog, ik was er helemaal van in de war. Toen ik ophing zei ik: "Dank u voor de informatie," zoiets zou ik normaal nooit tegen hem zeggen.'

Rob Hasselbach: 'We speelden elke maandag met een ploegje zaalvoetbal in De Dumpel in Velp. Hij was er een paar keer niet bij, maar opeens was hij er weer. Dan zeg je eigenlijk niks. Je kijkt elkaar aan en je gaat voetballen.'

Jan Snellenburg: 'Theo was een stoere jongen. Hij was nuchter en realistisch over zijn ziekte. Hij uitte zijn emoties niet zo snel. Zelf kan ik er nog om janken. Als we het erover hadden, had ik eerder het idee dat hij mij troostte dan andersom.'

Theo: 'Het is ongelooflijk dat het lichaam dat mij zover gebracht heeft me nu in de steek laat. Mijn mentaliteit is dat ik altijd heel nuchter ben geweest en me makkelijk over dingen heen kan zetten. Dat is nu nog steeds zo. Dat ik me nog gewoon met FC Dordrecht mag bemoeien, helpt wel. Ze zeggen altijd dat het betaalde voetbal kil is, maar ik ervaar er de warmte en het familiegevoel die ik herken van de tijd dat Vitesse nog op Nieuw Monikkenhuize voetbalde.'

Marco Boogers: 'We vroegen hem er nooit naar, hij begon uit zichzelf over die kanker. Hij heeft een tekening van een alvleesklier voor me gemaakt en alles uitgelegd. Ik ging soms mee naar de bestralingen. Dan keek ik mee van achter een raam hoe hij met die dikke buik in een capsule verdween. Via een microfoon konden we met elkaar praten. Hij was mentaal zo verschrikkelijk sterk. Dan zei hij 's morgens: "Ik ga vandaag weer bestralen," en dan antwoordde ik: "Prima, hoe laat ben je er weer?"'

Corrie Rijdsdijk: 'Op het werk hadden ze op Facebook allemaal slechte berichten over Theo gezien. Hij was ziek, stond er. Toen heb ik hem gebeld. We zouden nog een keer bij elkaar op de koffie gaan. Het is er jammer genoeg niet meer van gekomen. Iedere keer als ik belde lag hij in Rotterdam voor de chemo.'

Luuk Bos: ‘Hij was erbij toen ik werd beëdigd voor de politie. Dan moet je een eed afleggen waarin je geheimhouding belooft. Na afloop kwam hij naar me toe. “Jij mag nu niets meer doorvertellen, toch?” Toen vertelde hij dat hij ging trouwen met Marieke en vroeg hij of ik zijn getuige wilde zijn. Dat vond ik geweldig.’

Theo: ‘Tussen de chemokuren door heb ik Marieke ten huwelijk gevraagd. Tijdens een entente in restaurant Memories of Asia. Het was al de derde keer dat ik het vroeg, nu zei ze meteen “ja”.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘We zijn eerst naar de film geweest. *Süskind*, een goede film. We zaten met z’n tweeën in de zaal. Na het eten dronken we nog een drankje en toen zei Theo: “Nou, schat, dan moest het maar eens gebeuren. We gaan eindelijk trouwen.” Het was altijd al een wens geweest om te trouwen, maar we stelden het telkens uit. “Ach, dat komt nog wel een keer.” Achterlijk dat je in een bepaalde situatie moet belanden om die wens alsnog in vervulling te laten gaan.’

Theo: ‘Weet je wat belangrijk is? Leef bij het moment, stel niets uit, geniet!’

Wilma Langenberg: ‘Theo had zich bij herenmodezaak Spreng een prachtig trouwkostuum laten aanmeten. Weken later kwam het bericht dat ze de verkeerde stof hadden gebruikt. Op de fax was het nummer van de stof niet goed te lezen. Theo zei dat het allemaal wel goed kwam. “Ik heb altijd nog een trainingspak, zit altijd goed.” De avond voor de bruiloft werd het kostuum gebracht.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Op 31 maart 2012 zijn we getrouwd. Theo had toen al 27 bestralingen gehad, maar voelde zich goed. Hij woog gewoon nog 100 kilo. Het was een topfeest. Hij danste en feestte als een jongen van 18! Het ging mis tijdens onze vakantie. Theo kreeg hevige pijnen en begon verschrikkelijk te zweten, alsof er een kraan op zijn hoofd stond. Na thuiskomst bleken er uitzaaiingen te zijn in de buikholte. Na overleg met de oncoloog is hij toen begonnen met een zware chemokuur. Van herstel was geen sprake meer, wij hadden het over levensverlenging.’

Nancy Bosveld: ‘Eerst ging hij knokken tegen die kanker, later ging hij vechten om zo veel mogelijk tijd te rekken. Dat is anders vechten. Marieke heeft echt anderhalf jaar in dienst van Theo geleefd. Ze waren echt gelukkig, die twee. Krijg je deze eroverheen. Ik weet nog dat ze gingen trouwen. Theo voelde zich goed en zei dat hij dacht dat er misschien nog wel vijf jaar in het vat zat. Marieke maakte daar meteen vijftien jaar van. Dat feest ging niet door, maar ze hebben er uitgehaald wat er uit te halen viel.’

Nicky Hofs: 'Ik wist niet waar het zat, "de alsklier". Later hoorde ik dat veel mensen in die kanker blijven, dan weet je dat er een moment komt dat hij weggaat. Hij ging toen ook nog trouwen. Op die bruiloft zat ik de hele tijd naar hem te kijken. Wat ben je toch een fantastische man, dacht ik. Hij was toen nog hartstikke fit, toen dacht ik echt even dat hij het ging redden.'

Marco Boogers: 'In het begin was hij boos, heel boos. Hij kon het niet begrijpen, hij vond het oneerlijk. Later sloeg die houding om. Hij wilde knokken en geen slachtoffer zijn.'

Marc van Hintum: 'Er zijn een aantal mensen geweest die hij niet meer heeft gezien terwijl hij daar wel op rekende. Daar was hij heel erg mee bezig. Ik weet dat sommige mensen het moeilijk vinden om bij kankerpatiënten op bezoek te gaan. Als speler bezochten we ziekenhuizen, dan gingen we naar kinderen die terminaal waren. Daar ging je met lood in de schoenen naartoe, maar als je er was, bevredigde het enorm. Ouders vertelden dat hun kind drie dagen op een bezoekje van een stelletje voetballers teerde. Theo vond het ook fijn als er mensen op bezoek kwamen.'

Ap Langenberg: 'Hij sprak heel reëel over zijn ziekte, alsof hij geen gevoelens toestond. "Ik kan er niets aan veranderen," zei hij. "Ik ben bij de beste artsen onder behandeling, ik kan niets anders doen dan me erbij neerleggen." Ik bracht hem naar Rotterdam voor de bestralingen. Anderhalf uur heen, bloedprikken, acht minuten bestralen en anderhalf uur terug. Als het bloed niet goed was, baalden we verschrikkelijk, maar Theo liet zich niet kennen. Ik ben vaker met dikke ogen teruggedreden dan hij. Een paar standaard vloeken, dat was het. Dan zei hij: "Het is zoals het is."

Theo: 'Soms ben ik doodmoe, maar ik ga voor mijn lol naar FC Dordrecht. Ik doe eigenlijk alleen nog maar dingen waar ik zin in heb. Vroeger deed ik natuurlijk wel eens dingen tegen mijn zin. Waarom eigenlijk? denk ik nu. Dat zou je ook moeten doen als je nog gewoon gezond bent: eerlijk zijn tegenover jezelf en niets tegen je zin in doen. Tot dat soort inzichten kom ik nu.'

Marco Boogers: 'We moesten hem echt overhalen om trainer te blijven. Ik zei: "Jij bent verantwoordelijk, jij bepaalt." Hij wilde niemand voor de voeten lopen, zich niet op de voorgrond plaatsen, omdat hij noodgedwongen op afstand was.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Ondanks zijn ziekte sliep Theo redelijk tot goed. "Als ik aan de volgende dagen denk, kan ik nu niet genieten," zei hij. Hij hielp gewoon mee toen er een zomerfeest was bij Lotte op school. Theo had zich al lang tevoren opgegeven als hulpouder bij het darten. Hij was zo beroerd. Ik zei: "Bel maar af, ze hebben vast wel een ander." Dat wilde hij niet. "Afspraak is afspraak!" Hij stond daar. Ernstig ziek, hij zag er slecht uit, maar hij stond er! Ik was trots, maar tegelijkertijd ook boos en verdrietig vanwege al die ouders die

hem aanstaarden. Theo deed net alsof hij dat niet zag, dat was typisch Theo.'

Marc van Hintum: 'Ik wilde nog een keer met hem op reis, ik had iets geboekt. "Als het maar niet naar Polen is." Maar we gingen wel naar Warschau. Daar werd hij heel hartelijk ontvangen door een delegatie van Polonia. Dat deed hem echt goed. Hij dacht dat ze daar een hekel aan hem hadden, maar het tegendeel was waar.'

Theo: 'Ik voel me soms een rijk mens. Er zijn ontzettend veel mensen die met me meeleven, maar er zijn duizenden, miljoenen mensen die in hetzelfde schuitje zitten. Sommigen hebben misschien maar een of twee mensen die meeleven. Die proberen er op hun manier waarschijnlijk ook nog het beste van te maken, want iets anders zit er niet op.'

Marco Boogers: 'We hadden het nooit over de dood, ja één keer, op trainingskamp op Majorca. Toen zei hij vanuit het niets: "Je gaat huilen, hè, als ik dood ben." Ik zei: "Theo, doe even normaal, man." Maar hij bleef maar doorgaan. "Je gaat huilen, hè?" Dat is de enige keer dat hij erover begon.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Na een vriendschappelijke wedstrijd van FC Dordrecht tegen FC Presikhaaf in de zomer van 2012 maakte Theo officieel bekend dat hij niet meer naar Dordrecht zou komen om te trainen. Het was een regenachtige dag, Theo zag er vermoeid uit. Na de wedstrijd liepen ze naar de kleedkamer en ging de deur dicht. Het leek wel alsof dat met een enorme klap gebeurde, maar dat zit tussen je oren. Het leek uren te duren. Toen de deur weer openging, kwamen de spelers zichtbaar aangeslagen naar buiten. Sommigen moesten huilen. Een aantal jongens kwamen naar mij om me een knuffel te geven.'

Theo: 'We hadden Jhon van Beukering, "Beukie", naar FC Dordrecht gehaald om hem een allerlaatste kans te geven. Hij had er zin in. Toen hij hoorde dat ik moest stoppen, stopte hij per direct ook met voetballen. Hij kon het niet meer opbrengen, hij was er kapot van.'

Ester Bal: 'Ik ging wel eens met Theo wandelen. Dan zeiden we helemaal niets tegen elkaar.'

Marieke Bos-Langenberg: 'De volgende dag, 15 juli, was ik jarig. Ik werd 43. Theo en Lotte kwamen met een ontbijtje op de bedrand zitten. Ik kreeg een prachtige ring. Janken natuurlijk. De angst overheerst dan toch. Ik was zo bang, zo bang dat dit de laatste verjaardag was samen met mijn kanjer. Theo was 's avonds al vroeg moe. Hij ging naar bed. Toen de visite weg was, heb ik alles opgeruimd en mezelf nog een glas rode wijn ingeschonken. Ik zat op de bank en luisterde naar Aretha Franklin: "You Make Me Feel Like A Natural Woman." Ik heb alleen maar zitten janken.'

Piet Velthuisen: 'Ik ben wel een kaarsje voor hem gaan branden. Ik heb Onze-Lieve-Heer

gevraagd om goed op Theo te letten.’

Bosko Bursac: ‘Toen Theo ziek werd, zagen we elkaar nog steeds. We hadden korte gesprekjes, niet meer zo lang als vroeger. Hij informeerde jarenlang naar de toestand in Joegoslavië en vroeg mij ook een keer om het conflict uit te leggen. Ik sprak daar niet graag over. Ik merkte dat Theo op zijn beurt niet graag over zijn ziekte sprak. Tenminste niet met iedereen. Met mij had hij het liever over Vitesse.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘De eerste chemo was om acht uur ’s ochtends in de Daniel den Hoed Kliniek in Rotterdam. Lotte was mee, ze had nog vakantie. Na een korte uitleg werden alle toeters en bellen aangesloten. Lotte vond het spannend en was bang dat ze papa pijn zouden doen. Theo werd al snel kotsmisselijk. Ik heb Theo gekust en ben naar huis gereden. Theo gaf Lotte een dikke kus en zei: “Ik hou van je, duifje, papa komt woensdag weer thuis.”’

Theo: ‘Ze hadden me voor de chemo gewaarschuwd, maar het was erger dan ik dacht. Ik bleef spugen. Die dag was verschrikkelijk.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Nadat ik Lotte naar mijn ouders had gebracht, ben ik weer teruggegaan naar het ziekenhuis. Hij zag groen van ellende. Theo moest zo ontzettend huilen, het was zo verdrietig. Samen hebben we enorm gehuild. Ik kon niet weggemen. De verpleegsters zeiden dat ik mocht blijven slapen, maar Theo zei: “Ga maar naar Lotte toe, zij heeft je nodig.” Ik zei: “Maar jij ook.” Het voelde alsof ik in een spagaat zat.’

Theo: ‘De kuren daarna waren in het Erasmus Medisch Centrum, die kon ik beter verdragen.’

Marieke-Bos Langenberg: ‘Theo kreeg veel bezoek in Rotterdam. Vaste bezoekers op dinsdag waren Bart Latuheru en Jerry Simons. Heerlijk vond Theo dat, lekker ouwehoeren over voetbal, over de oude tijd. Er waren daar wel eens dagen dat het bijna te druk was. Dan kwam er een verpleegster binnen, die haar wijsvinger naar de mond bracht omdat het zachter moest.’

Jan Streuer: ‘We zijn nog met een groepje naar het Anderlecht van John gegaan. Toen was hij zo moe. Hij heeft ’s middags in mijn auto op de parkeerplaats liggen slapen.’

Marco Boogers: ‘Hij is nog mee geweest op ons trainingskamp naar Papendal. ’s Middags klopte hij op de deur van mijn kamer. Hij ging naast me in bed liggen en heeft me zijn hele levensverhaal verteld. Alles. Hij praatte tot hij in slaap viel. Zijn laatste woorden waren: “Godverdomme, die kanker.” ’s Avonds kwam hij weer naar mijn kamer. Hij bleef tot twee

uur 's nachts zitten. Achteraf zeg ik: we waren in therapie bij elkaar.'

Ad Heijnsman: 'Het was nooit zielig als we hem opzochten in het ziekenhuis. Gewoon, grapjes en lol. We hadden het nooit over die ziekte.'

Theo: 'Op 5 oktober 2013 werd ik 47, volgens de statistieken had ik er al niet meer mogen zijn.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Een week na mijn verjaardag viel hij tot twee keer toe flauw. Hij had een ernstige inwendige bloeding en een bloeddruk van 49-29. Hij werd naar Rijnstate gebracht. Hij moest aan de beademing. Ze brachten hem onder narcose, want ze moesten hem met spoed opereren. "Neem voor de zekerheid ook maar afscheid." Daar ging Theo. Na de operatie kwam een arts hijgend de wachtruimte binnenrennen. Het bloeden was onder controle. Ik ben naar Theo gegaan, hij was nog onder narcose en heb gezegd: "Het is ze gelukt, schat. Ik hou van je en ben trots op je, knokker!" De volgende ochtend beseften we alle twee dat hij er bijna tussenuit gepiept was. We hebben vreselijk gehuild. Hij had zes liter bloed gekregen. Theo lag aan een zijden draad, maar kwam aan een kabel terug! Een week later ging hij met Mike Snoei naar de wedstrijd Go Ahead Eagles-FC Dordrecht. Dordrecht won met 0-2 en speelde goed.'

Marc van Hintum: 'Hij bleef maar naar wedstrijden gaan, ik ben een paar keer mee geweest naar FC Dordrecht. Dan sprak hij met iedereen, het gebeurde maar zelden dat hij dat niet kon opbrengen. Ik vond dat knap.'

Nicky Hofs: 'Ik ben nog met mijn vriendin Francis bij hem op bezoek geweest. Hij kwam toen net terug van zijn tweede chemo. Hij zag er moe uit. Ik durfde hem niet eens aan te kijken, zo moeilijk had ik het. Ik zei: "Trainer, ga lekker naar bed, ga lekker rusten." Hij ging er gewoon bij zitten, maar hij had het echt zwaar. Hij heeft me toen ook nog wat levenswijsheden verteld. Het liefste was ik nog veel vaker bij hem op bezoek gegaan, maar dat vond ik te moeilijk. Het zit in je hoofd, maar je durft het niet.'

Die keer was de laatste keer dat ik hem gezien heb dat hij nog leefde. Ik heb hem nog wel in de kist gezien. Er stond een mooie foto bij zodat je ook kon zien hoe hij was. Ik heb toen op mijn manier afscheid van hem genomen.'

Nancy Bosveld: 'Iedereen kende Theo en iedereen wist altijd van alles over Theo te vertellen. Toen hij ziek was, gingen er heel veel poppenkastverhalen rond. Over dat hij nog maar een halfjaar had, maar dat was helemaal niet zo.'

Marieke Bos-Langenberg: 'We pakten de draad weer op. Theo bracht Lotte altijd naar school. Als hij thuiskwam, aten we samen een boterham, lazen de krant en spraken over dagelijkse dingen. We hadden het al wel eens over een boek. Toen hakte Theo de knoop door en heeft hij een afspraak gemaakt met Marcel van Roosmalen. We hadden het ook over hoe het zou gaan als hij er niet meer zou zijn. "Luuk en Tess zijn 21 en 17," zei Theo, "die hebben wel uitgestippeld wat ze willen. Stop je energie maar in jezelf en in de opvoeding van Lotte." We hadden het ook over mijn angst dat ik ontzettend eenzaam zou worden. Theo zei dat ik de draad weer zo snel mogelijk moest oppakken en mijn verdriet niet moest wegstoppen. We hebben samen veel gehuild.'

Theo: 'De laatste fase? Dat ik het bed niet meer uit kan en zo? Ik zie ertegen op. Ik wil niet langzaam wegteren. Ik hoop dat ze gewoon tegen me blijven doen, en ze me niet gaan zien als "de patiënt". Ik wil dat het waardig is, zeg maar. Dat wil ik voor mezelf, maar zeker ook voor mijn vrouw en kinderen. We hebben het er wel over, maar dan gaat het meer over dingen die geregeld moeten worden. Dan lijkt het soms net alsof het over een ander gaat. Hoe ik er dan bij lig, daar denk ik zo min mogelijk over na.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Op zondag 17 februari 2013 speelde Vitesse tegen FC Groningen. Lotte liep mee aan de hand van Piet Velthuizen. Haar vriendin Roos liep met Kashia. Roos was verdrietig dat ze niet met Theo Janssen mocht lopen, maar die was geschorst. Toen Lotte het veld opkwam, zag ik Theo trots zijn. Luuk en Tess hadden vroeger ook al eens meegelopen, toen moesten de kinderen nog met een vlag van een club wapperen. Luuk had De Graafschap en Tess FC Den Bosch, waar Theo later trainer zou worden. Na de wedstrijd merkte ik dat veel mensen keken. Theo was Theo niet meer. We liepen naar beneden het stadion uit. Mensen scandeerden zijn naam, kinderen vroegen of ze met hem op de foto mochten. Theo liet het allemaal toe.'

Nancy Bosveld: 'Als ze hem zagen lopen bij het stadion wilden ze met hem op de foto. Ziek of niet, Theo deed het. Nu zetten ze al die foto's waarop ze met Theo staan op Facebook, alsof ze heel goede vrienden waren. Als je echt zo'n goede vriend bent, doe je dat toch niet? Dan heb je dat echt niet nodig.'

Ad Heijnsman: 'Een week voor zijn dood was ik met Marco Boogers in Elst. Hij was toen zo ziek. We zaten in een restaurant en boden aan om hem naar huis te brengen, maar dat wilde hij niet. Dan begon de verzorging weer. We hebben hem toch gebracht. Zijn ogen vielen dicht. Hij kon helemaal niet meer blijven zitten.'

Ester Bal: 'Ik zou Marieke naar het ziekenhuis in Rotterdam brengen, maar we waren Elst nog maar net uit toen Theo belde. "Hoi lieverd," zei hij tegen Marieke, "draai maar weer om, want de chemo gaat niet door. Ze stoppen, ik ben uitbehandeld zoals ze dat noemen." Ik heb

Marieke terug naar huis gebracht. We zaten alle twee te janken aan de keukentafel.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Hij wilde nog met Mike Snoei naar Excelsior, maar hij kon niet meer. Hij wilde in de auto slapen, de wedstrijd kijken en op de terugweg weer slapen. Ik zei: "Het doet me pijn hoe iedereen je zit aan te staren, je hoeft geen attractie te worden." Hij gaf het toe. "Bel maar af," zei hij. Ik belde Mike en zei: "Theo kan niet meer." Mike begreep het natuurlijk. We waren samen verdrietig aan de telefoon.'

Marco Boogers: 'Excelsior uit, toen ging het niet meer. Hij keek op Eredivisie Live en gaf aanwijzingen via de sms. Die belde ik door naar de bank.'

Nancy Bosveld: 'Ik schrok me te pletter, de laatste keer dat ik hem zag. Hoe mager hij was geworden. Dat ga je dan natuurlijk niet zeggen, maar ik dacht het wel. Hij wist natuurlijk wel dat hij snel zou gaan, maar hij was heel sterk. Ik vind dat hij zich echt dapper heeft gedragen.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Het huishouden werd overgenomen door mijn zussen en mijn moeder. Hij ging snel achteruit. Dinsdag 26 februari werd Steve McClaren ontslagen bij FC Twente, hij belde op, die avond zou hij naar Engeland vliegen maar hij wilde Theo nog zien. Theo's zusje kwam die dag ook. Dinsdagavond hebben Luuk en Tess bij Theo op bed gezeten en gepraat.'

Marc van Hintum: 'Theo was iemand met heel sprekende ogen. De laatste keer dat ik hem zag was het licht uit zijn ogen verdwenen, dat deed erg veel pijn om te zien. Hij werd naar het einde toe ook steeds stiller, hij had minder energie. Maar hij bleef reageren op iedereen die belangstelling toonde. Tot op het einde nam hij de telefoon op, hoe moe hij ook was. Als ik een sms stuurde, reageerde hij direct. Dat is in de voetbalwereld niet gewoon.'

Ap Langenberg: 'Ik heb Theo niet vaak zien huilen, maar de laatste keer dat ik het zag vergeet ik nooit meer. Dat was twee dagen voor zijn dood. Hij lag in bed. Lotje lag op zijn buik en vroeg of papa nog een keer haar rug wilde kriebelen. Toen hij dat deed, liepen de tranen hem uit de ogen. Als je dat ziet, word je opeens heel klein.'

Luuk Bos: 'Het laatste wat hij tegen me gezegd heeft was "Toppie". Hij wilde dat ik die laatste week gewoon naar de opleiding ging, maar ik bleef thuis. Op zijn sterfdag besloot ik toch maar weer te gaan, ik moest er toch een keer mijn gezicht laten zien. Ik liep zijn kamer binnen om te zeggen wat ik die dag ging doen, dat deed ik altijd. Hij stak zijn duim op en zei: "Toppie." Toen ik 's avonds thuiskwam, was hij net overleden. Ik vond "Toppie" wel een mooi laatste woord, want voor mij was hij een topvader.'

Thea Streuer: ‘Als ik bij Theo was, noemden ze ons “Theo & Thea”. We zijn de laatste dag nog even langs geweest. “Ik kom effe op bed om je een kus te geven,” zei ik. “Dat is mooi,” zei Theo, “dan kun jij zeggen dat je een keertje bij Theo Bos in bed hebt gelegen.”’

Wilco Klop: ‘De zaterdag ervoor ben ik nog bij hem geweest. “Wilco, ik ben bang dat ik het einde van de maand niet haal.” De donderdag erop is hij ertussenuit gepiept. We hadden het over alles, niets was onbespreekbaar. We hadden het zelfs over vragen als: “Hoe te sterven?” Hij voelde zich ontzettend klote. Balen. Hij heeft dat voor zichzelf heel lang goed weg kunnen stoppen, maar af en toe kwam het eruit.’

Luuk Bos: ‘De laatste week ging het snel. Op zaterdagavond bemoeide hij zich nog met het kaarten. We zaten te jokeren en hij kwam achter me staan. “Laat me effe naar je kaarten kijken. Die moet je weggoeien en die moet je houden.” Daar kon ik nooit tegen, ik wil mijn eigen ding doen. Hij zei welterusten en liep zelf naar boven. Daarna is hij eigenlijk boven gebleven. Twee dagen later hadden we nog een serieus gesprek. Hij zei: “Ja, jongen, het is gebeurd, het is over.” Ik schrok, dan komt de realiteit wel even binnen, want tot dan toe was hij altijd fris geweest. Hij zei dat ik goed voor mijn zusjes en Marieke moest zorgen.

Marc van Hintum: ‘Die laatste week was een *living hell*. Zo’n trotse, stoere man die lichamelijk wegwijnt. Ik vond het verschrikkelijk.’

Tess Bos: ‘Twee dagen voor hij overleed hadden we een laatste gesprek. Dat was anders dan een normaal gesprek. Je merkte dat hij wist dat het niet lang meer ging duren. Hij zei tegen Lotte en mij: “Let goed op elkaar, let goed op Marieke.” Dan weet je wel hoe laat het is.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Ik ben naast hem gaan liggen. Er was toen al sprake van een afscheidsbijeenkomst in het GelreDome. Theo heeft meegekregen dat zijn tribune open zou gaan voor supporters. “Mariek,” zei hij, “draai het nummer ‘De vleugels van mijn vlucht’ van Paul de Leeuw.” Dat zong hij vaak. Lotte kwam thuis van het dansen. Claudio kwam pasta brengen en Theo een kus geven. Na het eten was ik bij Theo. Hij was op, letterlijk doodmoe. “Marieke, ik wil aan jouw kant liggen. Ik ben moe, ik wil slapen.”’

John van den Brom: ‘Ik was in de auto op weg naar hem toe. Ik hoorde dat het slecht ging en wilde niet te laat zijn. Toen belde Marieke om het te zeggen. Ik heb de auto aan de kant van de weg gezet.’

Marco Boogers: ‘Marieke belde mij om 22.55 uur op om het te vertellen. “Theo heeft de strijd verloren.” In de dagen ervoor was de situatie verslechterd, maar het was toch een enorme dreun. Het voelde alsof ik mijn tweelingbroer had verloren.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Het leven met Theo was fantastisch, iedere dag weer. Natuurlijk waren er momenten dat ik hem het liefst met een buks in de kont zou schieten, andersom had hij die ook. Theo en ik waren elkaars beste vrienden. ’s Ochtends voordat ik naar het werk ging, gaf hij me een dikke kus en zei: “We bellen nog wel.” Tien minuten later belde hij dan al op.’

Nicky Hofs: ‘Het zusje van mijn vriendin belde. Ze zei: “Moet je nou eens kijken op het internet, je trainer is overleden.” Dat ik het nieuws niet via Vitesse had vernomen, zat me niet lekker. Daar heb ik ze ook over opgebeld. Je wilt niet boos worden, maar ik vond gewoon dat ik het als een van de eersten had moeten weten. Ik denk dat ik van alle spelers het meeste met hem heb meegemaakt. Later vroeg Marieke of ik wat bij de afscheidsceremonie wilde zeggen, dat wilde ik wel graag doen.’

Piet Velthuisen: ‘Ik zag ’m op televisie bij de NOS en vond hem mager geworden. Ik wilde hem eigenlijk niet zien toen hij ziek was, dat deed me te veel aan mijn vader denken, die ook die ziekte had. Als je kanker krijgt heb je daar een heel zware dobber aan, zoveel is duidelijk. Later heb ik me daaroverheen gezet. Ik zou op 1 maart naar hem toegaan, maar de avond ervoor ging hij dood.’

Mart de Kruijf: ‘Ik hoorde in Afghanistan dat Theo ziek was. Na de missie heb ik niets van me laten horen. Ik denk niet dat hij dat op prijs gesteld zou hebben. Ik was geen persoonlijke vriend. Na zijn diensttijd kwamen we elkaar nog wel eens tegen, dan werd er altijd gelachen. Dat was het, niet meer en niet minder. Na zijn dood ben ik in burger naar de herdenking in het GelreDome geweest om hem de laatste eer te bewijzen.’

Luuk Bos: ‘Ik was opgelucht toen het voorbij was. Hij heeft in ieder geval niet heel lang pijn geleden. Het is geen kasplantje geworden. Tot op het laatst was hij scherp. Marieke zat aan zijn bed en zei: “31 maart zijn we een jaar getrouwd, maar dat gaan we helaas niet halen.” Toen kwam hij omhoog en zei: “Laat je verrassen, Marie.”’

Tess Bos: ‘Ik vond het heel knap dat hij tot het einde zo optimistisch was. Opa ging hem scheren en deed het verkeerd. Veel te voorzichtig. Papa zei: “Geef maar hier, ik doe het zelf wel.” Toen moest opa met de spiegel op het bed voor hem zitten.’

Jan Streuer: ‘Wat er na zijn dood met hem zou gebeuren interesseerde hem niet. Hij maakte daar grapjes over. “Zet me maar op de middenstip,” zei hij dan.’

Ester Bal: ‘Hij had zwarte humor. Toen de begrafenisondernemer er was om alles te regelen,

hadden we het over de kleding die hij aan moest. “Trek me maar een trainingspak aan als ik lig opgebaard.” Dat soort opmerkingen maakte hij.’

Luuk Bos: ‘We maakten er thuis grapjes over. Hij dacht dat er maar honderd man zouden komen. Ik hoop dat hij heeft meegekeken van boven, dat is een mooie gedachte. Toen ik dat stadion binnenliep met in de ene hand de kist en aan de andere hand Lotte en die zesduizend man tekeer hoorde gaan, was ik ongelooflijk trots. Die speech van Nicky Hofs, geweldig, die kwam echt bij me binnen. Ik heb tijdens het lopen alleen maar naar die tribune zitten kijken. De gezichten van die mensen op de eerste rij, die allemaal huilden. Dat doet zo veel.’

Tess Bos: ‘Ik zat naast Marieke en Lotte op de tribune. Ik kon niet stilzitten, ik was helemaal hyper. Water halen, heel veel naar het toilet. Ik wist me geen houding te geven vanwege de zenuwen. Later zeiden ze: “Je liep te stuiteren door het GelreDome.”’

Ad Heijnsman: ‘Zo’n afscheid is weinigen gegeven. Ik zag er erg tegenop om te spreken, de gang naar de kathedraal was dan ook een lange. Ik stond naast de kist met Theo erin, een bizar gegeven. Ik kreeg er kracht door. Ik vond dat ik het moest doen voor Theo. Ik eindigde met een citaat dat ik ooit ergens heb meegekregen: “De mooiste bloemen worden als eerste geplukt.” Ik vond het overweldigend.’

Nicky Hofs: ‘Ik ben geen schrijver, ik had dat eigenlijk nog nooit gedaan. Ik heb Ester Bal gevraagd hoe ik het moest aanpakken, een toespraak in elkaar zetten. Die zei: “Wat je denkt, moet je opschrijven.” We zijn er speciaal voor gaan zitten. Ik zei wat ik dacht en mijn vriendin heeft dat opgeschreven. Na afloop zei Marieke dat ze het mooi vond en dat Theo het ook mooi zou hebben gevonden. Daar was ik blij van.’

Ester Bal: ‘De toespraak van Nicky was voor mij het hoogtepunt.’

Corrie Rijdsdijk: ‘De herdenkingsdienst in het stadion was erg emotioneel. Mijn zwager heeft me een cd gegeven waar het allemaal op staat. Die heb ik nog niet bekeken. Ik heb er de moed nog niet toe gevonden.’

Luuk Bos: ‘Vanaf het moment dat papa ziek werd tot en met de crematie heb ik niet gehuild. Dat kwam pas een paar dagen geleden toen ik op internet naar een interview met hem ging kijken. Die interviewers van het KWF begonnen te huilen. Papa stond op, liep naar de keuken en vroeg: “Kopje thee dan maar?”

Hij leek er bijna relaxed onder. Zo is hij ook omgegaan met zijn ontslag bij Vitesse. Hij wilde anderen niet tot last zijn met zijn problemen. Ongetwijfeld heeft hij met Marieke wel gehuild,

maar tegenover ons, zijn kinderen, heeft hij zich grootgehouden. Ik ben daar achteraf heel blij mee. Tot op het laatst was hij realistisch. Hij hield ons niet voor de gek, maar zei gewoon waar het op stond.’

Marco Boogers: ‘Na de afscheidsceremonie in het GelreDome werd ik aangehouden wegens te hard rijden. Ik reed 180, waar ik 120 mocht rijden. Ik was helemaal de weg kwijt. De agenten herkenden me en lieten me gaan, ze wisten dat ik bij Theo was geweest. Ik heb toen wel even naar boven gekeken. Theo en ik vonden van elkaar dat we niet konden autorijden. Theo hield zich keurig aan de regels, het schoot niet op. Als hij bij mij in de auto zat, was hij echt bang. Later, toen hij zeker werd en ik hem thuis kwam ophalen, paste ik mijn rijstijl een beetje aan. Dan gaf ik bijvoorbeeld geen gas als we een verkeersdrempel naderden.’

Theo: ‘Bij Marco in de auto vergat ik dat ik ziek was. De kans dat ik door een verkeersongeluk zou sterven schatte ik hoger in. Het kan altijd nog sneller, de man is een absolute gek in het verkeer.’

Marco Boogers: ‘En dan die muzieksmaak. Nederlandstalig. Hij stuurde me van alles. “Pleur uit die rotzooi,” zei ik dan. “Word volwassen, ga mee met je tijd.”’

Marieke Bos-Langeveld: ‘Lotte is nog maar acht, we praten er samen goed over. Niet de hele dag, soms zijn een paar minuten al voldoende. Lotte heeft zelf een boekje gemaakt waar ze in schrijft. Op school is ze er open over. Ze geeft ook aan wanneer ze er niet over wil praten. Ze hebben er in de kring over gesproken. Laatst hadden ze een toneeluitvoering die Lotte had geschreven. Voor het toneelstuk begon, zei ze tegen de juf: “Ik ren even naar papa en mama...” Daar schrok ze zelf van, want papa is er niet meer. Als ze ’s avonds in bed ligt komen de vragen.’

Tess Bos: ‘Op het einde was hij heel moe. Hij viel natuurlijk heel erg af. Er veranderde veel. Papa ging vroeger naar bed, of hij was er niet omdat hij in het ziekenhuis was. Er lagen allemaal medicijnen in huis, dat was ik niet gewend. Innerlijk bleef hij hetzelfde, maar van buiten veranderde hij. Als ik nu aan hem denk, zie ik hem gelukkig voor me zoals hij was: met een dikke kop.’

Marieke Bos-Langenberg: ‘Hij had een mooi vol gezicht.’

Tess Bos: ‘Papa weet hoe ik over zijn hoofd dacht. Een keer stonden we bij *De mannen van nu*, een kledingzaak in Elst, waar hij een pak paste. “Tess, staat heel mooi toch?” Er hing een hele spekrand van zijn nek over het jasje. Die vrouw van *De mannen van nu* zei: “Hé spekkie, dat kan niet hoor, je moet een maatje groter.” Daar moest ik aan denken toen Marc [van Hintum, MvR] tijdens de herdenkingsdienst zei dat papa een stierennek had.’

Nancy Bosveld: 'Ja, prachtig, hoor, die ceremonie in Het GelreDome. Die had hij op z'n zevenentachtigste moeten krijgen en niet nu, op deze leeftijd. Schandalig eigenlijk, hoe onrechtvaardig of het is.'

Luuk Bos: 'We zaten in de tuin. Ik was aan het sms'en met een meisje. "Wie is dat?" vroeg papa. Ik zei: "Dat is Vera." Hij wilde altijd dat ik een vriendin had, dat was bijna nooit zo, maar nu zag hij aan mijn reactie dat ik haar echt leuk vond. Zij stond in mijn telefoon als vvv, want ze heet Vera van Vliet. Hij zei de hele tijd: "Bel d'r dan effe," maar dat durfde ik helemaal niet. Toen pakte hij mijn telefoon af en ging hij haar bellen. "Ik wil wel een keer met je op date," zei hij, "want Luuk durft niet." De hele avond heeft hij die voicemail ingesproken. Ik denk wel acht keer. Vlak voor het einde, hij lag al boven, vroeg hij opeens: "Hoe is het met vvv?" Ik zei dat die op een na laatste stonden en dat alleen Willem II er nog onder zat. "Nee, die andere vvv, maak er nou werk van." De zaterdag na zijn dood kwam ik haar toevallig tegen, en nu is ze mijn vriendin. Wel jammer dat hij haar nooit heeft ontmoet. Ze heeft trouwens een broer die Maarten heet. Maarten van Vliet. "mvv," zou hij gezegd hebben.'

Rob Hasselbach: 'Ik heb nog maar weinig meegemaakt, Theo is mijn eerste dode. Iedere maandag bij het zaalvoetbal worden we geconfronteerd met het gemis, want hij was de spil om wie het draaide. Hij had altijd een handdoek en zijn zaalvoetbalschoenen in de auto liggen. Speciaal voor hem hebben we de aanvangstijd gewijzigd, zodat hij na een wedstrijd of training toch mee kon doen. Ik zit in de kantoormeubelen, heb een eigen bedrijf en heb net als hij kleine kinderen. Theo's dood heeft heel veel losgemaakt. Ik denk nu na over de zin van het leven, daar stond ik vroeger nooit bij stil. Je betreft het heel erg op jezelf. Laatst had ik hartritmestoornissen. Dan denk je toch: ik moet wat veranderen aan mijn levensstijl. Me minder druk maken om dingen. Theo was altijd heel rustig, die liet zich niet gek maken.'

Nicky Hofs: 'Ik denk nog zo vaak: trainer, wat heb je veel voor me gedaan. Hij heeft me teruggehaald naar Vitesse en ik heb hem er nooit voor terugbetaald. Ik was boos dat hij me op de bank zette, maar achteraf bezien heeft hij me nog te veel kansen gegeven. Had me maar eerder naar de kant gehaald, denk ik nu, want het was terecht dat je me wisselde. Ik speelde nog toen de mensen al naar me begonnen te fluiten. Later heeft hij er via Marc van Hintum ook nog voor gezorgd dat ik bij Willem II terecht kon. Daar moest je zelf je onderbroeken wassen en de ballen oppompen. Dan weet je ook meteen dat ze je bij Vitesse toch wel erg in de watten leggen.'

Tess Bos: 'Papa had nog een flesje eau de toilette in zijn kastje staan. Le Male van Jean Paul Gaultier. Dat heeft Luuk meegenomen naar het huis van mama in Babberich. Ik heb ook een Theo Bos-sjaal. Voor het slapengaan spuit ik dat luchtje op mijn sjaal en dan ga ik met de sjaal om slapen.'

Marieke Bos-Langeveld: 'Als ik 's morgens het dekbed openklap spuit ik zijn geurtje erover.'

Marco Boogers: 'Dat ze me vroegen om mee te helpen om die kist te dragen tijdens de herdenkingsdienst vond ik prachtig. Het is het mooiste wat je kunt doen. Ik vond het mooi dat hij mij ook op als een echte vriend beschouwde. Ik hield van die man op een extreme manier, het was bijna homofieliger. Ik vind het tenminste niet normaal dat je dag en nacht samen bent en de hele dag met elkaar sms't.'

Piet Velthuisen: 'Ik denk nog elke dag aan Theo Bos. Dat kan haast ook niet anders want er hangen in het stadion overal foto's van hem. Vanmorgen zag ik ook weer zo'n foto. Stoer en toch lief. Hij doet me ook aan mijn vader denken. Alle twee sterke, eerlijke kerels. Ja, denk ik dan, het is wel oneerlijk dat Onze-Lieve-Heer die het eerste terugneemt.'

Marco Boogers: 'Na zijn dood heb ik hem uit mijn telefoon gehaald. Anders word ik gek. Dan ga ik de hele tijd zitten kijken of Theo online is. Het gebeurt nog heel vaak dat ik hem wil sms'en.'

Jan Snellenburg: 'Ik mis een vriend, want zo zag ik hem. Als je twaalf jaar lang, week in week uit, iedere maandag met elkaar onder de douche staat en je kletst tot laat met elkaar over het leven, dan ben je vrienden. Punt uit.'

Nancy Bosveld: 'Ik denk zo vaak: effe Theo bellen. En meteen daarna: oh kut, dat kan niet meer.'

Wilco Klop: 'Elke dag komt Theo in mijn hoofd voorbij. Van heel erg aanwezig tot iets minder. Ik heb erg veel last van zijn overlijden gehad. Dagelijks heb ik slechte momenten. Ik mis elke maandag het sms'je. Ik heb besloten om het bespreekbaar te maken. Dus ik praat veel over Theo. Ik heb een fantastische vriend verloren.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Op onze trouwdag, een maand na zijn overlijden, bracht de bloemist vijftig witte rozen. Dat had Theo nog geregeld.'

Nicky Hofs: 'Nu ik op het punt sta te stoppen met voetballen, had ik graag met hem overlegd. Dan had ik wel naar hem geluisterd. Je hebt in de voetballerij veel mensen die achter je rug praten, hij zei gewoon in mijn gezicht hoe het zat. Ik denk dat hij dan nu boos op me was geweest omdat ik er niet uitgehaald heb wat erin zat. En dat is ook zo.'

John van den Brom: 'Dat afscheid in het GelreDome was schitterend. Ik zou er zo voor tekenen.'

Marieke Bos-Langenberg: 'Als ik 's ochtends wakker word, denk ik: hoe gaan we deze dag weer doorkomen? Als ik Lotte naar school heb gebracht en aan de keukentafel zit, schiet er van alles door me heen. Daar zit je dan de rest van je leven, zonder de man van wie je zoveel houdt. Er zijn dagen dat ik de hele tijd naar RTL Z zit te kijken, tot ik tien keer hetzelfde heb gehoord. Om 12.00 uur ga ik Lotte ophalen, dan eten we samen een boterham en dan breng ik haar weer naar school. Ik ga vroeg naar bed, meestal al om 21.30 uur. Wat moet ik beneden? In het weekend komen Luuk en Tess, dan kook ik extra lekker. Theo en ik hebben veel over deze fase gesproken. Ik ben een van de honderden vrouwen die in deze situatie zitten, ik ben dus niet de enige. Neemt niet weg dat ik soms letterlijk misselijk ben van verdriet. Het gemis! Ik denk dan aan de fantastische jaren die we gehad hebben. Uit de gesprekken met Theo probeer ik de kracht te halen om door te gaan.'

*

Een maand na zijn dood, voorafgaand aan de wedstrijd tegen FC Oss, stonden ze bij FC Dordrecht stil bij Theo Bos. In de businessruimte had de club familie, vrienden en bekenden van Theo uitgenodigd. We aten fish-and-chips uit een krant. Voorzitter Ad Heijnsman van FC Dordrecht zei nogmaals dat Theo 'zeer terecht Mister Vitesse werd genoemd', maar dat hij ook een beetje Mister FC Dordrecht was geworden.

Theo had zich thuis gevoeld in Dordrecht. Hij had er vrienden gemaakt en was binnen alle geledingen van de club geliefd. In het krakkemikkige supportershome hing zijn portret.

Marco Boogers liet me de trainerskamer zien. Alles was er nog precies hetzelfde als toen Theo er werkte en de technisch directeur wilde ook niet dat er iets veranderd werd.

'Daar op die stoel zat Theo altijd,' zei Marco, terwijl hij wees naar een bureaustoel. Het beeld dat hij erbij kreeg maakte dat hij er weer emotioneel van werd. De spelers van FC Dordrecht scandeerden na een overwinning stevast de naam 'Theo Bos' in de kleedkamer. Een traditie die was ontstaan in de tijd dat Theo thuis in Elst nog wel de opstelling maakte, maar de wedstrijden niet meer kon bezoeken. Marco stond dan na de wedstrijd in de kleedkamer en belde Theo om hem te laten horen hoe blij ze bij de club nog altijd met hem waren.

Er was wat afgejankt, maar ze moesten ook weer verder, hoewel Theo Bos voor altijd aan het elftal verbonden zou blijven.

Er waren die avond hooguit 1500 toeschouwers, maar indrukwekkend was het wel.

Tijdens de klanken van het lied 'Nummer 4' liepen De Lammetjes, zoals de jongste supporters van FC Dordrecht werden genoemd, met vlaggen, lampionnen en balonnen in een lang lint het veld op. Dat ze niet helemaal synchroon achter hun dikke leidster aanliepen, maakte het des te ontroender. Ze probeerden het namelijk wel heel erg, we zaten zo dicht op het veld dat we de verbeterde gezichten van De Lammetjes goed konden zien.

Voorzitter Ad Heijnsman sprak op de middenstip een in memoriam, waarna de spelers van FC Dordrecht, sommige huilend, een witte roos op de middencirkel legden. Ad Heijnsman zei nog maar eens dat ‘de mooiste bloemen het eerst geplukt worden’, woorden die tot zijn eigen verbazing bij de herdenkingsdienst in Arnhem zo veel mensen hadden geraakt.

‘Ik dacht dat het een algemeen gangbare uitdrukking was, maar tot mijn verbazing hoorden veel mensen het voor het eerst,’ zei hij daar na afloop.

Van alle kanten werden vaarwel-spandoeken omhooggehouden. Ook de supporters uit Oss toonden met een metersgroot THEO RUST ZACHT-doek hun respect. Tegenover mij hielden ze de tekst A LEGEND NEVER DIES omhoog en achter het doel las ik: A STAR IN HEAVEN.

Er waren ook supporters uit Arnhem, ze hadden een portret van Theo op het veld gelegd, een afvaardiging van fanzine *De Aftrap* – genoemd naar supporterscafé De Aftrap, waar Theo ooit met zijn ouders vierde dat Vitesse Europees voetbal had behaald – zou Ad Heijnsman na de wedstrijd een vaantje van Vitesse overhandigen. Maar eerst was er nog een minuut stilte.

Daarna lieten De Lammetjes ‘wensballonnen’ los. Papieren zakjes met een kaarsje erin, die langzaam door de wind werden meegenomen. Toen de wedstrijd al was begonnen, zag je ze nog hangen boven het stadionnetje, alsof ze niet weg wilden, maar uiteindelijk verdwenen ze toch.

Colofon

©2013 Voetbal International, Gouda

AUTEUR	Marcel van Roosmalen
EINDREDACTIE	Lolies van Grunsven, Martin Donker
VORMGEVING	Remy Best
DRUK	Wilco, Amersfoort
DRUKWERK- BEGELEIDING	Geert Gortzak
COÖRDINATIE	Marieke Derksen
OMSLAGFOTO	Ron Steemers
FOTOGRAFIE	privé-archief Marieke Bos-Langenberg, Voetbal International en VI Images

Met dank aan Van Grunsven Creative Management

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft getracht de rechthebbende van het beeldmateriaal te traceren. Zij die menen rechten te doen gelden op foto's kunnen contact opnemen met de uitgever.

Eerste druk: september 2013

ISBN: 978 90 6797 024 2

NUR: 491

Als baby.

Acht jaar oud, samen met Poemel.

Negen jaar oud.

Jan Bos, Theo's vader,
met zijn busje van de
woningstichting.

Jeugdwedstrijd.

Beoordeling d.d. 0901 80

t.n.v. Theo Bos

TECHNIEK

baltechniek ..... Voldoende

looptechniek:

snelheid ..... goed

wendbaarheid ..... voldoende

conditie in snelheid ..... goed

lich. techniek:

beweglijkheid ..... voldoende

physieke kracht ..... goed

TAKTIEK

individueel (eigen handelwijze in versch. situaties) ..... goed

ploegtaktiek:

kennis ploegsysteem ..... goed

uitvoering in ploeggeest ..... goed

rekeninghouden met mede/tegenstanders ..... goed

conditie algemeen ..... goed

wedstrijdmentaliteit:

inzet ..... goed

gedrag ..... goed

trainingsmentaliteit:

inzet ..... goed

gedrag ..... goed

algemene beoordeling:

kennis van voetbalspel ..... goed

inzicht/uitvoering ..... goed

sportman ..... goed

eventuele aanmerkingen: theo speelde goede partij.
Bal technisch kan beter. Veel afgeven met de bal
zal verbeterend werken en meer ontspannen beenspieren
geven, waardoor eerstgenoemde beter zal worden.
Minder goede beweglijkheid, heeft zeker 10 minuten
met 2 n. lichaamsbouw. 2 n beweggen is krachtig, maar
lichter, meer soepelere krijgen, waardoor meer techniek
zal ontstaan.

P. VEENTJER

In het shirt van de KNVB.

In militaire dienst.

Spelerspas KNVB afdeling
Arnhem.

7

K.N.V.B. AFDELING ARNHEM

Z.A.C.

voor

Th. BOS

geboren

5-10-'65

Lid van de vereniging

VITESSE

te

ARNHEM

Medisch goedgekeurd op

tot

Namens de K.N.V.B. afd. Arnhem
De Controleur spelers

Dit bewijs is geldig zolang de houder gerechtigd is als Z.A.C. - speler in wedstrijden

uit te komen voor de vereniging

S.C.

Co-op

te

ARNHEM

Als speler van Vitesse voor
het seizoen 1984/85.

In duel met Kevin Maddock
van Willem II, juni 1986.

Uithaal in het seizoen
1985/86.

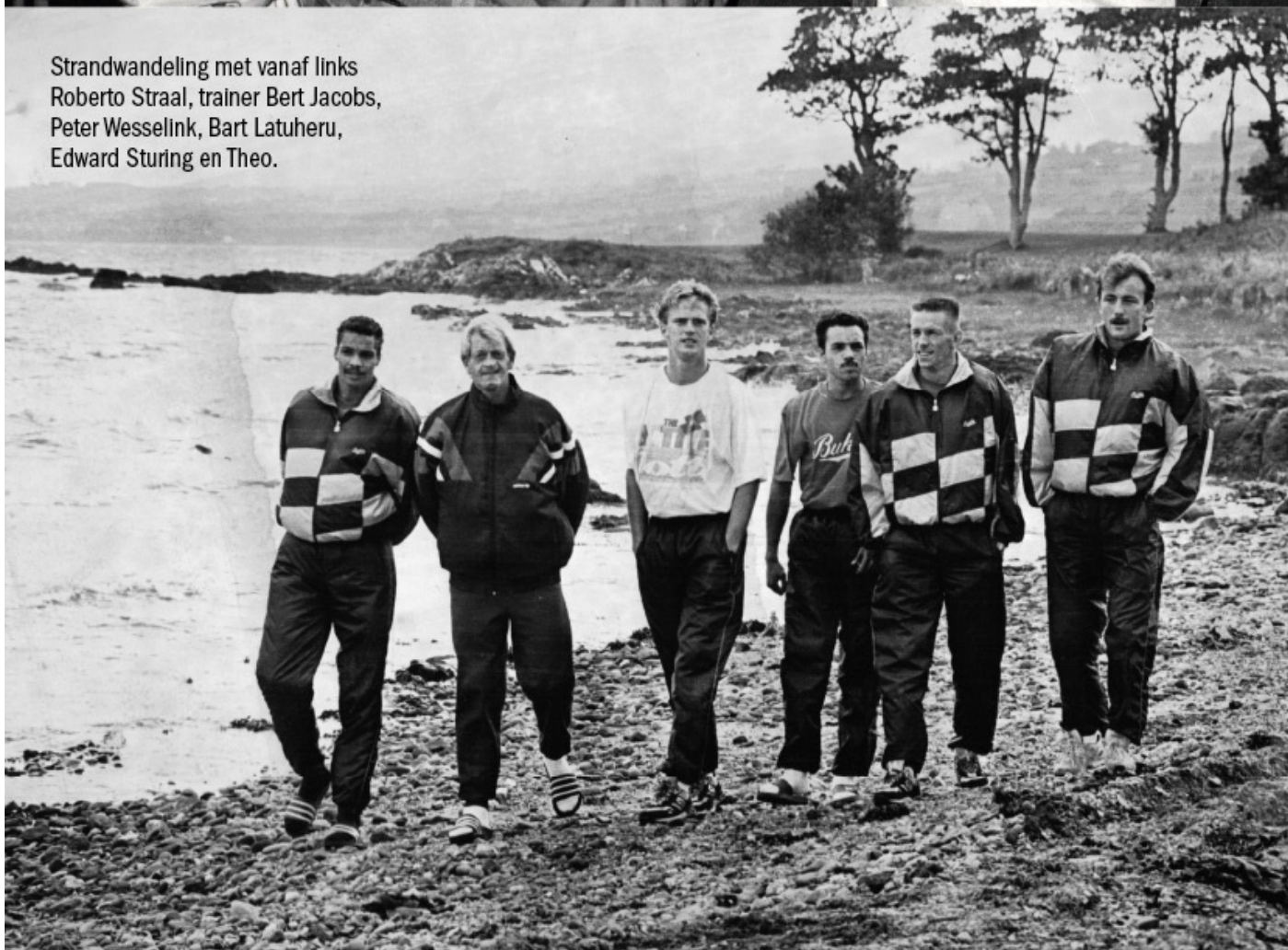

Met zijn ouders.

Strandwandeling met vanaf links
Roberto Straal, trainer Bert Jacobs,
Peter Wesselink, Bart Latuheru,
Edward Sturing en Theo.

Luchtduel met Marlon van der Sander van RBC in het seizoen 1987/88.

Met Ton van Bremen van Excelsior in het seizoen 1987/88.

Tegendoelpunt tijdens
Vitesse-Helmond Sport in
het seizoen 1987/88. Vanaf
links doelman Raimond van
der Gouw, Frans Thijssen,
Theo, Gerard den Haan,
aanvoerder Edward Sturing
en Marcel van Helmond.

Na een wedstrijd tegen
Excelsior met ploeggenoot
Roberto Straal en
tegenstander Steef Buijs.

In 1989 na zijn laatste
wedstrijd in de eerste divisie.

Naast de springende
Wim Kieft van PSV
en Frans Thijssen.
Michel Boerebach kijkt
toe. Vitesse-PSV
op 5 mei 1991
eindigt in 1-1.

Naast Romário van PSV
in 1991.

In Eindhoven met PSV'er
Wim Kieft in de rug op
7 maart 1992, uitslag 2-0.

Vastgepakt door
Wlodi Smolarek van
FC Utrecht in het
seizoen 1991/92.

Met doelman Raimond van
der Gouw en Ajacied
Dennis Bergkamp in het
seizoen 1991/92.

EMSE COURANT ABC Vastg

Snor eraf na plaatsing voor het UEFA Cup-toernooi 1991/92.

Feest in de kleedkamer met vanaf links Huub Loeffen, Phillip Cocu, Edward Sturing, Theo en Raimond van der Gouw.

Als aanvoerder tegen
Feyenoord.

Omhaal tegen Ajax, met
op de achtergrond
Peter van Vossen.

Blijdschap na een doelpunt.
Met rugnummer 11:
Phillip Cocu.

Maat Wim Kieft en
teammoot Phillip Cocu
tijdens PSV-Vitesse in het
seizoen 1993/94.

In Tasjkent (Oezbekistan) tijdens een oefentrip met de keepers Abe Knoop en Raimond van der Gouw. Op de achtergrond Patrick Pothuizen.

Praatje met kinderen in Tasjkent.

FOTO: VI IMAGES

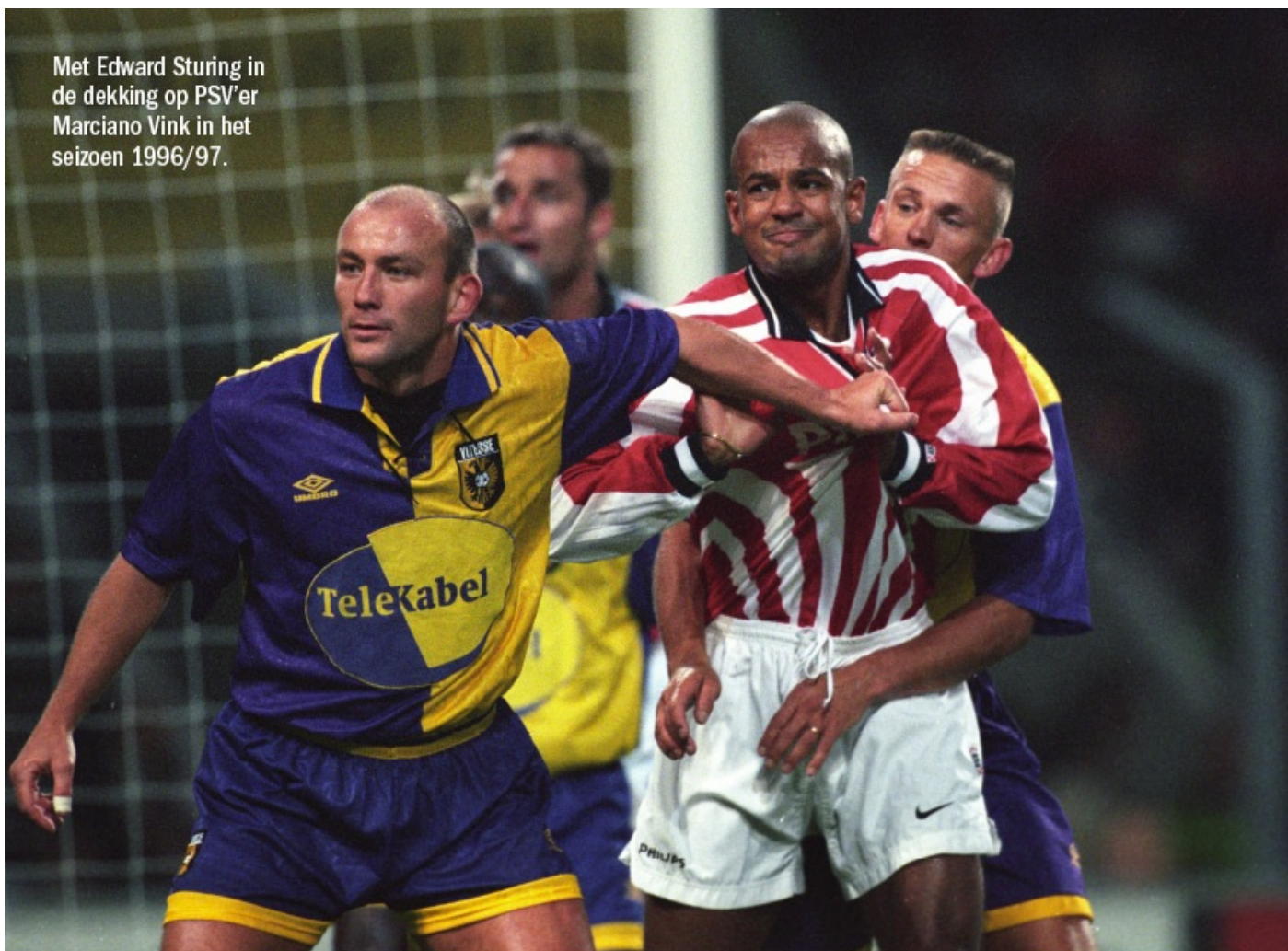
Met Jari Litmanen van Ajax
in het seizoen 1993/94.

Met Edward Sturing in
de dekking op PSV'er
Marciano Vink in het
seizoen 1996/97.

Vastgepakt door
Frank de Boer
van Ajax.

In de spotlights.

Als regisseur.

Met Marieke tijdens hun eerste etentje, september 1998.

Elke dag trainen tijdens de vakantie op Sardinië, juni 2001.

Tess en Luuk in 2002.

Vakantie op Bonaire, juni 2004.

Sjoelen met kerst 2009.

Met Lotte.

Belangrijke WAARDEN voor mij zijn

- ① Normaal gesprek
  - ① op tijd zijn
  - ② taalgebruik
  - ③ Sociaal gesprek
  - ④ Wat over hebben voor ander
  - ⑤ Feitse uitbreiding
- ② Totale overgave van waar je mee bezig bent!
Doel nastreven!
- ③ Respect
- ④ Open en eerlijk communiceren!

Algemeen planning 1. spelers.

groepsgevoel.

Loep op prestaties Lef, doortrokken!

Focus groepsgevoel groei v/h team + individuen.

Op de tweede verjaardag van Lotte, op de achtergrond Poemel.

Met Tess in 2007.

Het gezin aan tafel op
Sardinië in 2007:
Theo, Tess, Lotte,
Marieke en Luuk.

Hardlopen met Lotte op
vakantie in Sardegna,
juni 2008.

Blijdschap als trainer
van FC Den Bosch,
september 2008.

In Londen aan de
oever van de Thames
met Luuk in 2009.

Het publiek in de
GelreDome wordt
bedankt in 2009.

Met Marco van Basten tijdens de persconferentie na Ajax-Vitesse in het seizoen 2009/10.

LOŻA HONOROWA

In Polen als trainer van
Polonia Warschau in 2010.

FOTO: VI IMAGES

Ontmoeting met Ronald Koeman.

FOTO: VI IMAGES

Op 31 maart 2012
trouwen Theo en Marieke
in Sonsbeek.

De Theo Bos Tribune in
de GeleDome.

Ik heb vannacht een ster uitgezocht voor mijn papa die moest gaan.

Een ster voor iemand zo bijzonder
dat hij eigenlijk alleen moet staan.

Nu kijk ik naar de sterren en huil ik naar de maan.

Dan straalt daar weer die ene ster dus is mijn papa eigenlijk nooit
weggegaan.

We gaan je missen papa je had heel veel liefde voor lotte tess Luuk
en mama maar wij ook super veel voor jou ik hoop dat je vanuit de
hemel iedereen ziet die je kent want ik weet zeker dat zij jou ook
missen

Ik zoek een woord een heel nieuw woord een woord dat niemand
kent ik zoek een woord dat zeggen wil dat jij de liefste bent

Lieve papa je moet weten
dat wij altijd van je Blijven
houden en rust zacht in De
voetbalhemel

en ik zal altijd jou kleinen
Duisje Blijven en ik hou
waarsinnig veel
van jou

Dit eBook is voorzien van een watermerk met identificatiecode :
B0QPQAQVUgJVNAFoBjQOOl9jV3tbBApHU08IfAshAHZcfFh1USUHKA:
- 52de4a3958d01